

MATICA

**"ŠTO JE TO
HRVATSKO ZAGORJE?"**
...REĆI ĆE NOVA SVEOBUHVAATNA FOTOMONOGRAFIJA

Službeno završeni pristupni
pregovori Hrvatske s EU-om

150 godina zagrebačkog
Hrvatskog narodnog kazališta

Zagreb: Sveučilišna škola
hrvatskog jezika i kulture

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXI
Broj / No. 7/2011

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Stega tisak, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
KUD Jablanovec

(iz knjige "Hrvatsko zagorje - u slici i riječi")

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

45 HRVATI U BIH: ŽUPANIJA SREDIŠNJA BOSNA

- 4 Završeni pristupni pregovori Hrvatske s EU-om
- 6 Zakon o Hrvatima izvan Hrvatske
- 8 Diljem svijeta proslavljen Dan državnosti
- 12 Walter Vori Lalić posjetio HMI

- 14 Dječji festival u Šibeniku
- 15 Đakovački vezovi
- 16 Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture
- 19 HMI Split u posjetu Hrvatima u susjednim zemljama
- 20 Izaslanstvo bokeljskih Hrvata u Zagrebu
- 21 Bogatstvo narodnih nošnji vojvođanskih Hrvata
- 25 Gala večer Hrvatsko-kanadske komore
- 26 Ante Zovko, poduzetnik iz Njemačke
- 28 Murter: Festival komedije i satire
- 29 Sto pedeset godina HNK
- 33 Fotomonografija Hrvatskog zagorja
- 36 Hrvatski trg u Santiagu
- 37 Retrospektivna izložba Jure Prpića
- 38 Školarinska zaklada HBZ-a
- 43 Knjiga o kardinalu Stepincu na engleskom
- 48 Nicole Jukić objavila prvi album
- 49 Nogometaši HSK Njemačke u Vukovaru
- 50 Nogometno prvenstvo klubova iz iseljeničva
- 52 Knjiga o HSS-u u Kanadi
- 55 Matičin vremeplov
- 64 Nogometno prvenstvo hrvatskih manjina

KOLUMNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

40
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

45
Hrvati u BiH: Županije
(Zvonko Ranogajec)

58
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

56
Legende o
rodijaku
Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarenju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Hrvatska otvara 'novu knjigu'

"Ovaj smo trenutak sanjali, željeli i za njega radili. Dobila sam obavijest da su svi poslovi obavljeni i sva poglavlja zatvorena. To je točka na i", rekla je premijerka Kosor

Predsjednica Vlade
Jadranka Kosor
i predsjednik
Europskog vijeća
Herman Van Rompuy

banu za potporu Hrvatskoj. U mogućnost da Hrvatska uspije završiti pregovore do kraja lipnja "Viktor Orban vjerovao je čvrsto, predano, uporno, s prijateljstvom i, rekla bih, ljubavlju te iznimno pozitivnom energijom", istaknula je.

Usporedila je završetak pregovora sa završetkom maratona. "Posljednji metri, kad je iznimno teško trčati i kad je iznimno važno da znate da ima onih koji vam u najtežim metrima plješću i iskreno navijaju za vas iz sveg srca, onda je lakše trčati i svladati prepreke", rekla je Kosor. Hrvatski završetak pregovora "važna je i poruka susjedima: reforme se isplate", rekla je Kosor i najavila da će Hrvatska upotrijebiti svoje iskustvo da i tim zemljama pomogne u približavanju EU.

'NACIONALNI I GENERACIJSKI CILJ'

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić čestitao je svima koji su sudjelovali u "tome teškom poslu", vladi, pregovaračima, Saboru koji je donosio mnogobrojne zakone, kao i Nacionalnome odboru. "Pregovori su bili teški", rekao je Bebić i našalio se kako se koji put "ni komarac nije mogao provući, a da nije uočen, a njegov let razriješen", te je ispričao kako su se u Saboru "znali i našaliti na vlastiti račun" i reći kako će "Hrvatska potvrditi mnoge Murphyjeve zakone: što se ima dogoditi loše, dogoditi će se za naših pregovora", rekao je.

Tekst: Uredništvo (izvori Hina) Snimke: Hina

"Hrvatska je dugo očekivala završetak pristupnih pregovora i za nj se trudila", rekla je predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor na svečanom prijemu kojim je mađarski veleposlanik u Hrvatskoj obilježio završetak mađarskoga predsjedanja Europskom unijom. U Bruxellesu su tog 30. lipnja zatvorena posljednja četiri poglavlja i službeno su završeni pristupni pregovori Hrvatske s EU-om.

"Ovaj smo trenutak sanjali, željeli i za njega radili. Dobila sam obavijest da su svi poslovi obavljeni i sva poglavlja zatvorena. To je točka na i", rekla je Kosor i čestitala "svima koji su pridonijeli da Hrvatska dođe do ovoga povijesnog trenutka."

Kosor je rekla kako je Hrvatska zatvaranjem i posljednjega pregovaračkog poglavlja "zatvorila najteže stranice povijesti" i sad otvara "novu knjigu". "Sad će sve biti drukčije", rekla je i izrazila uvjerenje da će odsad "biti i puno lakše" jer

će Hrvatska za "sve ono što bude uložila uvijek dobivati tri kune više iz europskih fondova, ako to budemo znali iskoristiti. Proračun za prvu godinu, za šest mjeseci iznosi 800 milijuna eura, daka-ko, ako budemo znali, ako budemo mogli, a vjerujem da hoćemo, što samo govori da moramo i dalje jako, jako puno raditi", rekla je predsjednica Vlade RH.

ZAHVALA MAĐARSKOJ VLADI

Kosor je posebno zahvalila mađarskoj vladi i njezinu predsjedniku Viktoru Or-

Janos Martonyi,
Gordan Jandroković
i Stefan Füle na
tiskovnoj konferenciji
u Bruxellesu

G. JANDROKOVIĆ
Minister for Foreign Affairs
and European Integration

J. MARTONYI
Presidency

S. FÜLE
Commission

“Hrvatska se u vezi s ulaskom u Europsku uniju nije dijelila, ni stranački ni regionalno ni geografski”, rekao je predsjednik Ivo Josipović. “Cilj Europske unije shvatili smo kao nacionalni i generacijski”, rekao je Josipović i usporio hrvatski rast s odrastanjem djeteta. “Gledali smo kako naša Hrvatska raste i postaje sve bolja i bolja. Imamo još dosta toga učiniti ne samo da bismo bili ukorak s Europom, nego i da bismo Hrvatsku učinili pravom, zreloom i uspješnom državom.” Josipović je na prijemu mađarskoga veleposlanika došao iz Crne Gore gdje je bio na summitu šefova država ili vlada zemalja članica Procesa suradnje u Jugoistočnoj Europi (SEECP) i ondje je o hrvatskom završetku pregovora razgovarao s dužnosnicima zemalja Jugoistočne Europe.

“Moram reći da sam se ondje susreo s našim prijateljima iz regije. Oni su reagirali vrlo pozitivno, s puno nade

Ivo Josipović i Jadranka Kosor na prijemu u veleposlanstvu Republike Mađarske u RH u povodu završetka predsjedanja Republike Mađarske Europskom unijom. Na slici sa mađarskim veleposlanikom u RH, Ivanom Gaborom

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić sa Paulom Vandorenem i Vesnom Pusić u veleposlanstvu Republike Mađarske

Vandoren: Danas je dan za šampanjac

Šef Delegacije EU-a u Hrvatskoj Paul Vandoren šampanjcem je nazdravio završetku hrvatskih pristupnih pregovora, rekavši da su glavni pobjednici hrvatski građani na kojima je konačna odluka o ulasku Hrvatske u EU. ‘Danas je dan za šampanjac’, rekao je Vandoren na hrvatskom jeziku u sjedištu Delegacije gdje je izravno prenošena konferencija za novinare iz Bruxellesa na kojoj je objavljen kraj pregovora. Vandoren je otvorio bocu šampanjca i s novinarima i osobljem Delegacije nazdravio tom, kako je rekao, ‘slavljeničkom danu za sve’.

Tusk: Hrvatska na jesen potpisuje ugovor

Poljski premijer Donald Tusk izjavio je kako očekuje da će Hrvatska ove jeseni potpisati ugovor o pristupanju EU te najavio da će osobno donijeti ugovor u Zagreb prije svečanosti potpisivanja. Tusk je prvog dana poljskog predsjedništva Europskom unijom u Varšavi razgovarao sa skupinom briselskih dopisnika. Nije precizirao gdje bi se ugovor potpisao. Nagađa se, međutim, da bi to moglo biti u studenome u Varšavi ili ipak 9. prosinca u Bruxellesu na završnom sastanku na vrhu Europske unije pod poljskim predsjedništvom.

Poljski premijer izrazio je zadovoljstvo što će do potpisivanja doći za vrijeme poljskog predsjedništva, istaknuvši da više ne vidi niti jednu političku prepreku za integraciju Hrvatske u EU nakon što su uspješno završeni pregovori, najteži dio integracijskog procesa. Rekao je da će poljsko predsjedništvo zajedno s europskim institucijama učiniti sve da ugovor što prije bude spreman za potpisivanje te dodao da datum potpisivanja sad i nije najvažniji, nakon što je obavljen najteži dio posla. Tusk je istaknuo da “visoko cijeni postignuća koja je Hrvatska ostvarila posljednjih mjeseci” te da je Hrvatska strogo ocjenjivana, bez gledanja kroz prste.

da će upravo Hrvatska biti jedna dodana vrijednost Europskoj uniji te koja će njima pomoći da što prije ispune uvjete i da cijela ova naša regija bude regija mira i stabilnosti”, rekao je. Prema njegovu mišljenju Hrvatska “ima snage” i bit će “uspješna europska zemlja”. “Za desetak godina kad se budemo sjećali ovoga dana, (...) s ponosom ćemo reći da je Hrvatska učinila jako puno, nakon ulaska u Europsku uniju učinila je još na-

pora i postala je prava europska uspješna država”, rekao je Josipović.

“Protteklih šest mjeseci bavili smo se važnim ciljevima”, rekao je mađarski veleposlanik Ivan Gabor, “ali najdraži, najbliži našem srcu, posebno ovdje u Zagrebu, bio je završetak hrvatskih pristupnih pregovora”, rekao je i dodao kako je uvjeren da će članstvo u EU donijeti znatne koristi Hrvatskoj. Prema njegovu mišljenju proširenje EU-a ne smije stati. ■

ENG The last four chapters of the accession negotiations were wrapped up in Brussels June 30th. This marks the official completion of the membership talks between Croatia and the EU.

Poštovanje specifičnosti triju skupina Hrvata izvan Hrvatske

Predviđa se osnivanje Savjeta za Hrvate izvan Hrvatske kao Vladina savjetodavnog tijela u kojem će, uz državne dužnosnike, biti predstavnici svih triju grupacija Hrvata izvan matične zemlje

Hrvatski sabor uskoro donosi zakon o Hrvatima izvan Hrvatske

nom, a onima koji žive u teškim gospodarskim i političkim uvjetima pružat će se zaštita i pomoć, što uključuje i njihov povratak u Hrvatsku.

SAVJET I 'SREDIŠNJE TIJELO'

“Ono što treba Hrvatima u BiH, ne treba Hrvatima u Australiji i obrnuto”, rekao je predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan Hrvatske Ivan Bagarić koji je bio glavni inicijator donošenja Strategije. On upozorava da je sada jedina legislativa koja se tiče odnosa s Hrvatima izvan Hrvatske članak 10. Ustava koji kaže da Hrvatska štiti prava i interese svojih državljana koji žive i borave u inozemstvu i promiče njihove veze s domovinom te da se dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči osobita skrb i zaštita Hrvatske.

Strategija predviđa i osnivanje Savjeta za Hrvate izvan Hrvatske kao Vladina savjetodavnog tijela u kojem će, uz državne dužnosnike, biti predstavnici svih triju grupacija Hrvata izvan matične zemlje. Osnovat će se i posebna institucija koja će aktivno pratiti i usklađivati rad svih državnih tijela s Hrvatima izvan Hrvatske. Strategija ne definira koja je to ustanova, nego samo spominje “središnje tijelo”, a to će pitanje riješiti zakon. Tijekom devedesetih postojalo je Ministarstvo iseljeništa, kasnije preimenovano u Ministarstvo povratka i useljeništa, a sad se kao rješenje spominje mogućnost osnaživanja Hrvatske matice iseljenika. Ona je, naime, u ovom trenutku jedina ustanova kojoj je isključivi cilj povezivanje Hrvatske i Hrvata izvan matične zemlje, i to ne samo s iseljeništvom, nego i s drugim dvjema skupinama. No, u tom bi slučaju Matica vjerojatno morala promijeniti ime ili bi, pak, postala dio neke nove institucije u sklopu koje bi zadržala skrb o iseljeništvu.

Napisao: **Marijan Lipovac (Vjesnik)**

Nakon što je početkom svibnja usvojila Strategiju o odnosima Hrvatske s Hrvatima izvan Hrvatske, Vlada će uskoro u saborsku proceduru poslati i istoimenu zakon, čime bi prvi put bio zakonski reguliran odnos Hrvatske s Hrvatima koji žive u drugim zemljama. Što će Hrvatska ubuduće poduzimati kako bi se očuvao identitet tog dijela hrvatskog naroda i učvrstile njegove veze s domovinom, uglavnom je već poznato iz teksta Strategije, koja Hrvate izvan Hrvatske dijeli na tri skupine - Hrvate u BiH,

kao konstitutivan i suveren narod u toj zemlji, autohtone hrvatske manjine u 12 europskih zemalja te hrvatsko iseljenništvo u europskim i prekooceanskim državama. Svaka od tih skupina ima svoje specifičnosti pa će i pristup prema njima biti različit.

Kako bi se osigurao opstanak i zaštita Hrvata u BiH, Hrvatska će podupirati njihov povratak i ostanak, unaprijedivati odnose s BiH i podupirati je na euroatlantskom putu. Radi zaštite hrvatskih manjina, nastojat će sklopiti međudržavne sporazume s njihovim zemljama i brinuti se za provedbu postojećih. Što se tiče iseljenika, jačat će njihove političke, gospodarske i kulturne veze s domovi-

Ivan Bagarić

STATUS HRVATA BEZ HRVATSKOG DRŽAVLJANSTVA

Strategija najavljuje uvođenje upisnih kvota za Hrvate izvan Hrvatske, carinske i porezne povlastice za useljenike, programe brze integracije i zapošljavanja, vođenje evidencije o ulaganjima Hrvata iz inozemstva i tvrtkama koje otvaraju kao povratnici ili strani ulagači.

Kako bi se riješio problem koji Hrvati izvan Hrvatske imaju s dobivanjem

Hoće li Slovenija priznati status manjine za 36.000 Hrvata?

Što se tiče položaja hrvatskih manjina u europskim zemljama, njihov status je različit. Dvostrane sporazume o zaštiti manjina Hrvatska je sklopila s Italijom, Srbijom, Mađarskom, Crnom Gorom i Makedonijom, a s hrvatske strane pokazan je interes za takve sporazume sa Slovačkom i Češkom. Austrija se obvezala Državnim ugovorom iz 1955. na zaštitu gradišćanskih Hrvata, a Rumunjska je zajamčila prava hrvatske manjine 1991. ustavom. Hrvati kao manjina nisu priznati u Sloveniji, no Vlada će tražiti od slovenskih vlasti da se potakne pitanje njihova priznavanja. U Sloveniji živi 36.000 Hrvata, ali za dobivanje statusa manjine uvijek je autohtonost, koju Slovenija priznaje samo Talijanima i Mađarima. Hrvati kao manjina nisu priznati u Bugarskoj i na Kosovu.

državljanstva, Strategija predviđa i uvođenje statusa Hrvata bez hrvatskog državljanstva za osobe kojima je nemoguće dobiti državljanstvo jer ne ispunjavaju uvjete za to ili žive u zemljama koje ne dopuštaju dvojno državljanstvo. Taj bi status mogli dobiti bračni drugovi hrvatskih iseljenika koji nemaju hrvatske korijene, ali i "prijatelji hrvatskog naroda i Hrvatske koji imaju želju za hrvatskim identitetom i sudjeluju u promicanju hrvatskoga kulturnog zajedništva". Hrvat-

ska će u tome kopirati slovenski model jer je i u Sloveniji prije nekoliko godina uveden status Slovenca bez slovenskog državljanstva.

Prema MUP-ovim podacima nije realno očekivati da će nakon donošenja zakona o odnosima s Hrvatima izvan Hrvatske značajno porasti broj zahtjeva za dobivanje hrvatskog državljanstva. Od 1992. do danas prirođenjem ga je dobilo više od 800.000 osoba hrvatskog podrijetla. ■

ENG After having adopted its Strategy on Relations with Croats Abroad in early May, Croatian Government will soon introduce into parliamentary procedure a bill on the same issue which will, if adopted, provide the first ever legal framework for the relations between Croatia and Croats living abroad.

■ DOMOVINSKE VIJESTI

SVEČANO PROSLAVLJEN DAN DRŽAVNOSTI

ZAGREB - U povodu Dana državnosti Republike Hrvatske 25. lipnja zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je u crkvi sv. Marka na zagrebačkome Gornjem gradu misu za domovinu, za poginule hrvatske branitelje i žrtve Domovinskog rata, kojoj su nazočili predsjednik Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i predsjednica Vlade RH

Jadranka Kosor. U povodu Dana državnosti i završetka izobrazbe na hrvatskim vojnim školama u sastavu Hrvatskoga vojnog učilišta "Petar Zrinski", u vukovarskom parku Dvorca Eltz održan je koncert "Vukovar u srcu" Simfonijskoga puhačkog orkestra Oružanih snaga RH i Kape Hrvatske ratne mornarice (HRM) "Sveti Juraj". Uz mnogobrojne Vukovarce na koncertu koji je dar Vlade RH građanima Vukovara, nazočili su i predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić te predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor, kao i drugi državni i lokalni dužnosnici. U isto vrijeme u Zagrebu je održan svečani koncert u Preporodnoj dvorani HAZU-a na kojem su nazočili predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, predsjednik Slovenije Danilo Tuerk i predsjednik Mađarske Pal Schmitt.

OTVORENA DIONICA RAVČA-VRGORAC AUTOCESTE A1

VRGORAC - Dionicu Ravča-Vrgorac, dužine 9,8 kilometara, autoceste A1 Zagreb-Split-Dubrovnik, u koju je uložena ukupno 1,1 milijarda kuna s PDV-om, 30. lipnja svečano je otvorila predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Premijerka Kosor je naglasila kako je današnje otvaranje ove prometnice od povijesne važnosti jer se održava istog dana kada i završetak pregovora o ulasku Hrvatske u Europsku uniju. Puštanjem u promet dionice Ravča-Vrgorac autocesta A1 Zagreb-Split-Dubrovnik bit će u prometu u ukupnoj dužini od 467 kilometara. Na deset kilometara dugoj dionici Ravča-Vrgorac zbog teškog terena izvedeno je 10 objekata, od toga pet vijadukata, četiri nadvožnjaka i jedan tunel.

Canberra

AUSTRALIJA - Proslava 20. obljetnice Dana državnosti u Canberri započela je 20. lipnja svečanim prijemom u australskome Saveznom parlamentu kojim je obilježena 20. obljetnica hrvatske nezavisnosti, kao i 20. obljetnica australskog priznanja Republike Hrvatske. Prijam je održan u organizaciji Veleposlanstva RH u Canberri i Australsko-hrvatske skupine prijateljstva Saveznog parlamenta Australije, te uz potporu hrvatske zajednice u Australiji, a okupio je mnogobrojne visoke goste.

Svečanosti proslave Dana državnosti u australskome glavnom gradu nastavljene su 24. lipnja svečanim koncertom i prijemom u Veleposlanstvu RH u Canberri te u subotu 25. lipnja velikom proslavom za hrvatsku zajednicu Canberre i Teritorija Austral-skoga Glavnoga Grada u hrvatskom klubu "Deakin".

U predivnoj velikoj dvorani Veleposlanstva RH u Canberri u nazočnosti 200 uglednih gostiju, izvedbom najpoznatijih hrvatskih tradicionalnih pjesmama oduševljenoj australskoj publici predstavili su se umjetnici iz Novog Zelanda: Klapa "Patria", pod umjetničkim vodstvom Roberta Tudora, i Tamburaški orkestar kulturno-umjetničkog društva "Kralj Tomislav" iz Aucklanda, pod umjetničkim vodstvom Gorana Kačurova.

Posljednji dio veličanstvene proslave Dana državnosti u Canberri obilježen je nastupom glazbenih gostiju iz Novog Zelanda te nastupom folklornog društva "Croatia" iz Canberre, u prepunome hrvatskom klubu "Deakin" na 20. obljetnicu Dana državnosti 25. lipnja, čime je na najljepši način zaokružena proslava ove velike hrvatske obljetnice u australskome glavnom gradu.

Vancouver

KANADA - Hrvati Vancouvera i okolice proslavili su Dan državnosti prosvjedujući protiv presuda Haaškog suda (ICTY) hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Nakon

svete mise pripremili su piknik uz domaće specijalitete i domoljubne pjesme. Tu su se družili uz boćanje, nogomet te igre za djecu.

Buenos Aires

ARGENTINA – U povodu obilježavanja Dana državnosti RH, u crkvi sv. Vida u Buenos Airesu 26. lipnja organiziran je svečani koncert na kojem je predstavljeno liturgijsko djelo Stabat Mater argentinskoga skladatelja hrvatskoga podrijetla Gustava Fedela, čija je praižvedba održana prije četiri godine u katedrali Buenos Airesa. Duboko osjećajnu i ujednačenu kompoziciju našega skladatelja brilijantno su izveli solisti Mirta Braylan (alt), Alejandro Elijevich (violina) u pratnji deseteročlanoga kornornoga orkestra te hrvatskoga pjevačkog zbora Jadran pod umjetničkim vodstvom maestra Gustava Fedela. Prije samoga koncerta prisutnima se obratio Domagoj Prošli, otpravnik poslova a.i., prisjetivši se povijesne deklaracije Hrvatskoga sabora koja je otvorila put hrvatskoj neovisnosti.

Melbourne/Geelong

AUSTRALIJA - U organizaciji Generalnog konzulata RH u Melbourneu i hrvatskih iseljenika u Viktoriji, Južnoj Australiji i Tasmaniji, u Melbourneu je od 24. do 26. lipnja na veličanstven način obilježena 20. obljetnica proglašenja državne samostalnosti Republike Hrvatske.

Dana 24. lipnja u slavnoj Kraljičinoj dvorani u Parlamentu Viktorije, u Melbourneu, održan je svečani prijam na kojem je nazočilo 400 visokih uglednika iz svih područja australskog društva i hrvatske iseljeničke zajednice. Uz premijera Vlade Viktorije Teda Baillieu, predsjednika Parlamenta Kena Smitha i velikog broja ministara, članova parlamenta, konzularnog zbora, poslovnih ljudi, znanstvenika, članova akademske zajednice, poznatih umjetnika i športaša, čelnika australskih veterana i najviših predstavnika različitih vjerskih zajednica, na prijam su se odazvali i predstavnici svih hrvatskih iseljeničkih organizacija iz Viktorije, Južne Australije i Tasmanije.

Dana 25. lipnja, također u organizaciji Generalnog konzulata u Melbourneu, na središnjem gradskom trgu u Melbourneu, Federation Square, održana je svečana ceremonija podizanja barjaka Republike Hrvatske. Od pola noći u petak 24. lipnja do pola noći 25. lipnja na glavnome gradskom trgu u Melbourneu bilo je izvješeno osam hrvatskih barjaka, a na velikom ekranu tijekom dana prikazivani su promotivni turistički filmovi o Hrvatskoj.

Proslava 20. obljetnice uspostave hrvatske države u Viktoriji zaokružena je, uz nazočnost nekoliko stotina hrvatskih iseljenika, svečanim akademijama u Centru Hrvatske zajednice u Geelongu u subotu 25. lipnja i Hrvatskome katoličkom centru u Springvaleu, u nedjelju 26. lipnja.

Sao Paulo

BRAZIL - Veleposlanik RH u Brazilu dr. Drago Štambuk u Sao Paulu je proslavio 26. lipnja u prepunoj dvorani Croatia Sacra Paulistana (CSP), zajedno s oko tristo hrvatskih iseljenika, 20. obljetnicu Dana hrvatske državnosti. U obraćanju okupljenim Hrvatima i uglednim brazilskim gostima veleposlanik Štambuk je nakon intoniranja nacionalnih himni Hrvatske i Brazila čestitao svima Dan državnosti, a hrvatskim iseljenicima koji su izgradili velebni dom i koji su visoko držali trobojnicu u teškim vremenima zahvalio je na plemenitom domoljublju te jasnom i dalekovidnom opredjeljenju za hrvatsku državu.

Veleposlanika je predstavila hrvatskoj zajednici predsjednica vijeća Croatia Sacra Paulistina Dubravka Sidonija Šuto. Prisutni su bili i počasni konzul RH u Sao Paulu Oswaldo Muller da Silva, direktor CSP-a Šime Deur, Francisco Šurjan, predsjednik Društva prijatelja Dalmacije, bivše predsjednice CSP-a dr. Elza Pavičić i Katarina Vidmar, te mnogi drugi.

Svečanom obilježavanju Dana državnosti prethodila je, u susjednom prostoru CSP-a, sveta misa na hrvatskom i portugalskom jeziku na kojoj se molilo za domovinu, s osobitim spomenom na one koji su svoj život dali za nju.

Frankfurt na Majni

NJEMAČKA - U povodu dvadesete obljetnice proglašenja samostalnosti Republike Hrvatske u prostoru Ville Bonn GK RH u Frankfurtu organizirao je svečani prijam. Uzvanici su u čast Lijepe Naše stigli iz svih krajeva pokrajina Hessen, Rheinland-Pfalz i Saarland, za koje je inače zadužen naš konzularni ured u Frankfurtu.

Nakon što je njemačko-hrvatski muški komorni zbor iz Wiesbadena otpjevao njemačku i hrvatsku himnu, uzvanike je pozdravio GK RH u Frankfurtu Josip Špoljarić. Nakon kratkih pozdravnih riječi generalnog konzula, frankfurtsku Villu Bonn ispunili su sjajni zvuci zagrebačke violončelistice Ane Rucner. Među uzvanicima su bili: Niko Bulić, direktor Hrvatske turističke zajednice, Mato Radić, direktor predstavništva HTZ u Njemačkoj, Nikica Džambo, generalni konzul Bosne i Hercegovine u Frankfurtu, Ivan Miloš, vlč. Ivica Komadina, fra Marinko Vukman, fra Marijan Petričević, fra Ivica Kovačević, don Rudolf Belko, dr. Siniša Kušić, Danijel Lučić, Petar Čosić, Tomislav Čunović, dr. Zlatko Hrgović, Olga Stoss, Dragica Anderle, Valentina Kvesić, Peter Niederelz, Viktor Piehl, dr. Stanislav Janović, Valentina Kvesić i mnogi drugi. (Edi Zelić)

Den Haag

NIZOZEMSKA - Učenici Hrvatske škole u Haagu održali su u nedjelju 26. lipnja svečanu priredbu za članove hrvatske zajednice u Haagu u povodu Dana državnosti i završetka još jedne uspješne školske godine. Veleposlanica mr. sc. Vesela Mrđen Korać u svome pozdravnom govoru ohrabrila je djecu, njihove roditelje i učiteljice da ustraju u učenju hrvatskog jezika, kulture, zemljopisa i povijesti. Naglasila je kako su hrvatskim jezikom povezani s Hrvatskom i kako im hrvatski jezik, novi službeni jezik Europske unije, otvara velike mogućnosti u njihovu profesionalnom životu. Najboljim učenicima - sudionicima na natječaju "Zlatna ribica" za literarne i novinarske radove, koji je organizirala Hrvatska matica iseljenika, veleposlanica Mrđen Korać uručila je priznanja i nagrade. Djeca su izvela glazbeno-scenski program koji su osmislile njihove učiteljice. (L. A.)

Zemun

SRBIJA - U povodu Dana državnosti Republike Hrvatske svečano misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Zemunu 22. lipnja predvodio je srijemski biskup Đuro Gašparović u koncelebraciji s preč. Jozom Duspárom, zemunskim župnikom i dekanom i još nekoliko svećenika. Nazočni su bili veleposlanik RH u Beogradu Željko Kuprešak, ministar sa-

vjetnik i povjerenik za hrvatsku manjinu u Republici Srbiji Filip Damjanović, kao i članovi Društva hrvatske mladeži Zemuna u tradicionalnim nošnjama, a slavlje je uvećao zbor "Svete Cecilije".

Na kraju mise profesorice Ana Marija Vučić i Aleksandra Dačić izvele su kratki koncert na violini i klaviru. Nakon mise i riječi zahvale župnik Duspára sve je pozvao da u prostorijama Zajednice Hrvata Zemuna, odnosno Knjižnice i čitaonice "Ilija Okrugić" pogledaju program koji su pripremili članovi Društva hrvatske mladeži Zemuna. Na samom kraju veleposlaniku Kuprešaku darovan je grb Republike Hrvatske kao simboličan dar župnika, Zajednice Hrvata Zemuna, Društva hrvatske mladeži Zemuna i svih župljana. Nakon službenog dijela programa priređen je domjenak te je uza zakusku, osvježenje i tamburaše druženje nastavljeno do kasnih večernjih sati. (IKA)

Čestitka ravnateljice HMI-ja u povodu Dana državnosti

Dragi Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla u svijetu!

U ime Hrvatske matice iseljenika upućujem vam srdačne čestitke u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske. Na taj dan Hrvatski sabor donio je prije dvadeset godina, 25. lipnja 1991., jednoglasno Deklaraciju o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske koja je u tome povijesnom trenutku iskazala zrelost, snagu i odlučnost hrvatskoga naroda da sam odlučuje o svojoj sudbini u međunarodnoj zajednici.

Svim Hrvatima, u domovini i izvan nje, čestitam Dan državnosti, dan kad se prisjećamo i svih onih koji su dali svoj život za njezinu obranu i svih onih koji su sudjelovali u njezinu stvaranju te vas sve pozivam da i dalje nastavimo graditi našu domovinu u interesu svakoga njezina građanina.

Najljepši dar za dvadeseti rođendan Republike Hrvatske je završetak pregovora o pristupanju Europskoj uniji.

Republika Hrvatska vaša je matična zemlja koja se obvezala na skrb za svoje iseljeništvo u četrdesetak zemalja svijeta, od Južne i Sjeverne Amerike, južne Afrike, Europe do Australije i Novog Zelanda.

Dragi Hrvati i građani hrvatskog podrijetla, poštovani građani Republike Hrvatske u inozemstvu, slaveći u slobodi jubilarni dvadeseti Dan državnosti Republike Hrvatske pozvani smo, u zemlji i iseljeništvu, pridonositi njezinu prosperitetu i međunarodnoj afirmaciji, kao i stvaranju mostova prijateljstva i suradnje sa zemljama u kojima živite.

Vaša

Katarina Fuček,

*ravnateljica Hrvatske
matice iseljenika*

J A Č A N J E K O N K U R E N T N O S T I H R V A T S K O G A H O T E L I J E R S T V A

Piše: Vesna Kukavica

Grupa Luksic, obiteljska tvrtka čileanskih Hrvata, ovih dana postaje vlasnik dubrovačkoga hotelskog poduzeća *Jadranski luksuzni hoteli*, čime osvaja gotovo sam vrh turističke industrije RH, a kojoj blagodat uzvraća ulaganjem u ljudski kapital iz javnog sektora uz pomoć stipendija Zaklade Andrónica A. Luksica

I novativnost hrvatskoga hotelijerstva prelazi u ruke poduzetničke obitelji Luksic iz Čilea, čiji će menadžeri ubuduće promicati kriterije izvrsnosti u skladu s ciljevima te transkontinentalne gigantske tvrtke, kao i cijeloga turističkog sektora Lijepe Naše u globalnoj tržišnoj utakmici. Poslovni imperij čileanskih Hrvata, nasljednika Andrónica A. Luksica, vrijedan 13 milijardi dolara obogaćen je u Hrvatskoj fantastičnom akvizicijom dubrovačkih *Jadranskih luksuznih hotela*, koje su Luksicevi sinovi početkom srpnja ove godine otkupili i to u gotovini od dosadašnjeg vlasnika Gorana Štroka.

Od Istre do Dubrovačkoga primorja sada posjeduju 21 hotel i dvije marine. Akvizicijom *Jadranskih luksuznih hotela* obiteljska tvrtka Čileanaca bračkih korijena raspolagat će s oko 25.000 mjesta u hotelima, kampovima i vilama. Tim potezom portfelj Luksicevih u Hrvatskoj osnažen je s pet hotela s pet zvjezdica što očito potvrđuje njihov interes za elitnim turizmom. Uz jednu od najvećih hotelskih tvrtki u zemlji, porečku *Plavu lagunu*, u njihovu je vlasništvu od ovoga ljeta svijet hrvatskog hotelijerstva na jugu Staroga kontinenta u Cavtatu i Dubrovniku, gdje već imaju *Grand Villu Argentinu* i *Šeherezadu*, jednu od najluksuznijih vila na Jadranu u kojoj noćenje košta više od 6.000 eura.

Preslaganje vlasničkih udjela hotelijerskoga sektora na ovim prostorima, od pada komunizma i početka privatizacije društvenoga vlasništva u proteklih dvadesetak godina, vrti se između pet-šest velikih igrača među kojima su uz Luksice i

državni portfelj na prvome mjestu dioničari bečke tvrtke *Valamar* koja raspolaže s 23 hotela i skoro 40.000 mjesta. Nakon austrijskoga i čileansko-hrvatskog kapitala slijede domaći posjedi i to Jake Anadabaka čiji lanac *Blue Sun* obuhvaća 12 hotela, zatim udjeli tvrtke *Maistra* u vlasništvu rovinjske *Adris grupe*, te Veljka Župana s *Ugo hotelima*.

Suprotno percepciji domaćih medijskih analitičara, tradicionalno nepovjerljivih prema iseljeničkim ulaganjima u stari kraj, braća Luksic uz vlastiti profit u prioritetne zadatke u Hrvatskoj uključuju i poslovno usavršavanje te oplemenjivanje radne etike, kako svojih zaposlenika tako i zaposlenika hrvatskoga javnoga sektora. U prilog toj tezi nedvojbeno govori proslava pete obljetnice Luksicevih harvardskih stipendija za Hrvatsku, koja je održana u Koncertnoj dvorani V. Lisinskog 5. srpnja ove godine. Sa sto diplomanata specijaliziranih programa iz poslovnog upravljanja te magisterija iz područja javne politike i upravljanja, stipendije Luksicevih jedan su od najuspješnijih stipendijskih programa na *Harvard Kennedy School of Government*.

Proslava je bila popraćena predavanjem cijenjenog profesora povijesti i poslovnog upravljanja s američkog Sveučilišta Harvard Nialla Fergusona, kojega je časopis *Time* proglasio jednim od stotinu najutjecajnijih ljudi na svijetu. Tijekom predavanja Ferguson je govorio o promjeni odnosa globalnih ekonomskih sila i načinu na koji

danas *Istok pobjeđuje Zapad*, što je ujedno bila i okvirna tema njegova predavanja. Proslavu su svojom nazočnošću, uz članove obitelji Luksic, uveličali mnogobrojni uglednici iz akademske zajednice na čelu s predsjednikom RH Ivom Josipovićem, ministrom znanosti, obrazovanja i športa Radovanom Fuchsom te ministrom obrane Davorom Božinovićem, koji je bio stipendist Zaklade A. A. Luksica. Na proslavi su bili i predstavnici naše poslovne elite, kao i bivši stipendisti Sveučilišta Harvard te članovi diplomatskog zbora.

Stipendije Luksic namijenjene su visokoobrazovanim kandidatima iz Hrvatske kako bi im se omogućio studij na *John F. Kennedy School of Government* i jednom od najelitnijih američkih sveučilišta, Harvardu. Stipendijski program Zaklade, čiji jedan paket vrijedi 60.000 dolara, pokrenuli su 2006. godine braća Andrónico mlađi, Guillermo i Jean-Paul Luksic te njihove sestre Paola i Gabriela u spomen na život i djelo svog oca, Andrónica Abaroa Luksica, čileanskog poduzetnika hrvatskih korijena i velikoga dobrotvora. Tek će se vidjeti koliko će ovi potezi čileansko-hrvatskih gospodarstvenika mijenjati aktualnu sliku opće konkurentnosti na razini triju glavnih hrvatskih regija (kako ih definiraju standardi EU-a s 800.000 ili više stanovnika), a koja za sada favorizira sjeverozapadnu Hrvatsku i smješta je na vodeće mjesto na listi konkurentnosti, dok jadranskoj Hrvatskoj daje drugo mjesto, a na začelje smješta panonsku Hrvatsku. Jačanje konkurentnosti u trenutku pridruživanja RH Europskoj uniji, koji se očekuje 1. srpnja 2013., velik je izazov za Hrvatsku. O snažiti liderske kapacitete za izgradnju regionalne konkurentnosti konceptom suradnje poslovnog sektora, javne uprave i akademske zajednice u rješavanju razvojnih izazova – i dalje će biti na srcu Luksicevih, poručio je u ime obitelji Guillermo Luksic na zagrebačkoj proslavi jedinstvenoga stipendijskog programa. ■

ENG The Luksic Group, a family business owned by Chilean Croats with roots on the island of Brač, has recently acquired the Dubrovnik-based Adriatic Luxury Hotels, making it a leader in the Croatian tourism industry. The Luksic Group has invested heavily in domestic human capital in the private sector through the Andrónico A. Luksic Foundation.

U fokusu iseljenička problematika australskih Hrvata

Lalić je najavio da mu ovih dana u časopisu *Gordoganu* izlazi studija pod naslovom *Egzodus iz Australije u doba Hladnoga rata*, koja se bavi povratkom hrvatskih iseljenika iz Australije 1948./49. godine

Lada Kanajet
Šimić, Vesna
Kukavica,
Vori Lalić
i Katarina
Fuček

Napisala: **Vesna Kukavica**
Snimila: **Snježana Radoš**

Znanstveni suradnik Centra hrvatskih studija sa Sveučilišta Macquarie u Sydneyu Walter Vori Lalić posjetio je Hrvatsku maticu iseljenika 14. lipnja 2011. U srdačnom razgovoru s ravnateljicom Hrvatske matice iseljenika Katarinom Fuček, gospodin Lalić iznio je zanimljiva zapažanja o aktualnim događajima u australskoj hrvatskoj zajednici s posebnim osvrtom na položaj hrvatskoga jezika među našim iseljeništvom.

- Veseli nas interes stranih studenata različitoga etničkog podrijetla za Hrvatske studije na Sveučilištu Macqu-

arie, gdje golemi posao odrađuje profesor Luka Budak, no veselio bi nas i veći odaziv za studij hrvatskoga jezika mladih ljudi našega podrijetla - rekao je Lalić.

Profesor Walter Vori Lalić sa Sveučilišta Macquarie iz Sydneya ovih dana boravi u Hrvatskoj, gdje je sudjelovao u radu Znanstveno-stručnoga međunarodnog skupa *Annales Pilar* na temu *Hrvatsko iseljenišтво i domovina: razvojne perspektive*, koji je s uspjehom održan krajem svibnja u Zagrebu i Dubrovniku u organizaciji zagrebačkoga Instituta društvenih znanosti *Ivo Pilar* i u suorganizaciji s Hrvatskom maticom iseljenika, a pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

DRUGI I TREĆI ISELJENIČKI NARAŠTAJ

Walter Vori Lalić održao je poticajno predavanje na tom skupu pod naslovom *Postiseljenička dinamika: Nova konfiguracija transnacionalnoga društvenog prostora*. Proučavajući međunarodne migracije bavio se kretanjima i praksama koje nadilaze nacionalne državne granice. Lalića zanima drugi i treći iseljenički naraštaj, a njegova su zapažanja pokazala da (trans)nacionalno ne mora biti glavni interes migranata, nego da je njihovo djelovanje više upućeno na konkretne lokalitete podrijetla, tj. na stvaranje – i u novim sredinama – “doma daleko od doma”.

Australski Dalmatinac Walter Vori

Lalić najavio je da mu ovih dana u Hrvatskoj u časopisu *Gordoganu* izlazi studija pod naslovom *Egzodus iz Australije u doba Hladnoga rata*, koja se bavi povratkom hrvatskih iseljenika iz Australije brodovima *Partizanka* i *Radnik* 1948./49. godine.

OBLJETNICA EGZODUSA

- U studiji se govori o jednoj zaboravljenoj epizodi u povijesti Hrvatske (tada u sklopu Jugoslavije), ali i Australije, Novog Zelanda, Sjeverne Amerike i zemalja Južne Amerike. Iz tih su se zemalja od 1948. do 1949. godine brodovima *Partizanka* i *Radnik* vraćali mnogobrojni hrvatski iseljenici. Na njihove četiri plovidbe iz Sydneya i Fremantla ukrcalo se gotovo 1.300 iseljenika-povratnika, među njima više od tisuću ljudi hrvatskog podrijetla. To su bili najveći putnički brodovi ikad registrirani u hrvatskim lukama. Tijekom dvije godine njima je prevezeno ukupno 4.060 iseljenika-povratnika iz raznih zemalja koji su se zbog različitih razloga odlučili na povratak u rodni kraj. Ta putovanja ostavila su duboki trag u životima pojedinaca koji su se s velikom radošću i nadom odlučili na povratak, ali isto tako i na sredinu koja ih je srdačno dočekala usred hladnoga zimskog ugođaja u gruškoj luci (Dubrovnik). Sudbine i putovi povratnika i njihovih obitelji u rodnom kraju bili su različiti, a ja dokumentiram pojedine životne drame tih ljudi. Nekima je to postao trajni povratak, dok se znatni dio

o problematici ekonomske integracije slabo razvijenih zemalja. Suočen s nizom životnih izazova u Hrvatskoj i Australiji, doktorira kasnije na *University of Technology* (Sydney) 2004. godine disertacijom o aproprijaciji komunalnih objekata etničkih zajednica u Sydneyu. Sudjelovao je na mnogim relevantnim znanstvenim skupovima i autor je većeg broja znanstvenih tekstova. Znanstveni je suradnik Centra hrvatskih studija Sveučilišta Macquarie u Sydneyu. Član je predsjedništva sydneyanskog ogranka Međunarodnog društva prijatelja književnika Nikosa Kazantzakisa (autora romana Grk Zorba).

vratio tamo odakle je otišao, bogatiji za još jedno iseljeničko iskustvo. U povodu šezdesete obljetnice putovanja dva-ju brodova iz australskih luka u hrvatske pokušavam u svojoj studiji taj iznimni događaj izvući iz povijesnog zaborava i upozoriti na njegovu pripadnost zajedničkoj povijesti udaljenih krajeva svijeta. U ono je vrijeme taj događaj izazivao kontroverzne reakcije, bilo je radosti ali i čuđenja. No, došao je i trenutak da se pokuša o njemu progovoriti s ove vremenske razdaljine; i to u obje više ne toliko udaljene sredine, u Australiji i u Hrvatskoj - zaključio je Lalić.

On je tijekom boravka u Hrvatskoj održao i preliminarne sastanke s pred-

stavnicima *Dokumentarnoga programa* Hrvatske radiotelevizije sa željom da se snimi dokumentarni film o putnicima-povratnicima s prekooceanskih brodova *Partizanka* i *Radnik*, koji su sudbonosno utjecali na hrvatske migrante četrdesetih godina prošloga stoljeća.

U POTRAZI ZA SVJEDOČANSTVIMA

Studija o povratku iseljenika brodovima *Partizanka* i *Radnik* koja izlazi uskoro u časopisu *Gordoganu* uvodni je tekst u znanstvenoj obradi toga jedinstvenog događaja u povijesti iseljeničtva i našeg pomorstva. Ako imate zanimljivih svjedočanstava o putnicima s tih brodova, podijelite ih s našim Voriem! (Kontakt: walter.lalich@mq.edu.au)

Ravnateljica Katarina Fuček darovala je gostu iz Australije paket knjiga objavljenih u izdanju Hrvatske matice iseljenika. Na sastanku su bile nazočne i voditeljice Odjela za prosvjetu i nakladništvo Hrvatske matice iseljenika Lada Kanajet Šimić i Vesna Kukavica. Profesorica Lada Kanajet Šimić posebno je iskazala nadu da će mladi australski Hrvati zavoljeti *Hrvatski internetski tečaj*, koji je zaživio u ovoj akademskoj godini u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, Sveučilišnoga računalnog centra SRCE i Rektorata Sveučilišta u Zagrebu. ■

Brod Partizanka

ENG Vori Lalić, a research fellow with the Croatian Studies Centre of Sydney's Macquarie University, paid a visit to the Croatian Heritage Foundation on 14 June 2011.

Iskustvo zlata vrijedno

Ove godine osnovnoškolci u Hrvatskoj, ali i među Hrvatima izvan Hrvatske, dobili su temu: *Ruho naših starih*. Kako je broj pristiglih radova bio golem, dio njih za trajanja festivala izlagao se po ulicama, a dio se trebao "listati" u galeriji

Predstavom '1001 noć' u izvedbi šibenskoga plesnog ansambla Sjene zatvoren je 51. Međunarodni festival u Šibeniku

Napisala: **Grozdana Cvitan** Snimka: **Hina**

U subotu 18. lipnja otvoren je 51. po redu Međunarodni dječji festival Šibenik – Hrvatska. S obzirom na prošlogodišnji veliki jubilej i ovogodišnju recesiju možda se dobilo i više nego što se očekivalo počevši od spektakla otvorenja do broja održanih programa. Štoviše, po broju radioničkih programa – njih 16 – ovogodišnji festival bio je rekorder.

U nazočnosti predsjednika RH Ive Josipovića, ministra za kulturu Jasena Mesića i drugih, sedmogodišnja Lucija Gracin otvorila je festival. Nakon izvedbe predstave "Ružno pače" (ZKM, redatelj Robert Waltl) koja promiče top-temu o različitosti, priređen je jedan od boljih vatrometa na šibenskoj rivi. Sljedećeg dana otvorene su tri izložbe od kojih je uvijek ona u Studiju galerije sv. Krševana najopsežnija i najzanimljivija upravo po činjenici što je rade djeca za djecu (pomalo i za

odrasle). Ove godine osnovnoškolci u Hrvatskoj, ali i među Hrvatima izvan Hrvatske, dobili su temu: *Ruho naših starih*. Formatu su bili veličine djece koja su ih slikala. To znači da su se i sami trebali vidjeti u tom ruhu. Kako je broj pristiglih radova bio golem, dio njih za trajanja festivala izlagao se po ulicama, a dio se trebao "listati" u galeriji.

Otvorene su i izložbe "Stol – dok smo čekali" Matka Mijića te "Light" Vladimira Đuranovića. Tijekom festivala otvoreno je još nekoliko izložbi, rezultata likovnih radionica te dvije slike koje je sa šibenskom djecom u Gradskoj knjižnici napravio poznati ilustrator i književnik iz Litve, Kestutis Kasparavičius. Među slavnim voditeljima dječjih radionica našao se britanski skladatelj i dirigent Londonske filharmonije, zaljubljenik u Šibenik, Bill Connor. Vodio je radionicu filmske glazbe.

U filmskom programu održana je hrvatska pretpremijera filma za djecu *Koko i duhovi*, koji je prema djelu Ivana Kušana režirao njegov sin Danijel. U povodu izvedbe djela "Znaš li zviždati, Johanna" (Kazalište Virovitica) u Šibeniku je boravio i svjetski poznati pisac za djecu Nick Wood. Uz skoro sva značajnija hrvatska kazališta, poglavito za djecu, u dramskom, lutkarskom i glazbeno-scenskom programu nastupili su NIE Theatre iz Osla, gosti s raznih strana svijeta okupljeni na Busker festivalu u Skoplju te Makedonska opera i balet, Koreografska škola iz Rige, Kazalište MOUVOIR iz Kölna, članovi Pekinške opere Wang Puchun Xiaoxin, Gledalište Koper, dok su Bečki Dschungel & Iyasa (Austrija i Zimbabve) izvodili dječje igre, plesove i pjesme grada Bulawaya.

Prijateljima iz Japana snimljena je i poslana milenijska fotografija "Sunce Japana u srcu Šibenika", a japanski prijatelji poslali su ravnateljici MDF-a Jasenki Ramljak dirljivo pismo i veliko platno (5 x 3 metra) koje su oslikala djeca od 3 do 10 godina na temu "Proljeće u Japanu", kao nadu u bolju budućnost.

Kako se ne izgubiti u nabranjanju kad je na upravo završnome festivalu uz prosječno dvije (rijetko jednu) predstavu dnevno, jedan film, nastupe književnika (Jozo Vrkić, Koraljka i Jelena Milun, Anela Borčić i osnovnoškolci s Visa), programe na trgovima i ulicama svaki dan postojao i noćni program za odrasle, a održano je i nekoliko vrijednih koncerata.

Umjesto zaključka citiram djevojčicu Mariju Vukšić koja je za potrebe Novinarske radionice NORA napisala: "Ovim putem želim pozvati sve one koji nisu nikada bili na Festivalu u Šibeniku da nam dođu jer mislim da to iskustvo zlata vrijedi!" ■

ENG The 51st International Children's Festival in Šibenik, Croatia, has offered more than was expected given the fact that last year saw the event's 50th anniversary jubilee and that this year has been marked by economic recession—from the spectacular opening to the large number of featured programmes.

U mimohodu 4.000 folkloraša

Đakovački vezovi osnovani su 1967. godine u povodu međunarodne godine turizma. Do današnjih dana prerasli su u jednu od najvećih manifestacija ovakve vrste u Hrvatskoj

Tekst: Uredništvo (Hina) Snimke: Hina

Na središnjoj priredbi 45. đakovačkih vezova, u svečanome mimohodu središtem Đakova prodefiliralo je oko 4.000 sudionika iz gotovo 60 folklornih skupina iz zemlje i svijeta, oko 50 okićenih svatovskih zaprega i oko 50 jahača.

Dvosatni mimohod folklora, tradicije, običaja i narodnog ruha od Maloga do Strossmayerova parka pratili su

Mnoštvo folkloraša iz zemlje i svijeta na Đakovačkim vezovima

Na tisuće narodnih nošnji izvučenih iz škrinje zaborava, na tisuće sudionika iz Slavonije i Baranje, cijele Hrvatske, Europe, ali i svijeta donose nam pjesme, plesove i običaje svojih zavičaja već niz desetljeća u Đakovo. Od 1967. godine ovdje u srcu Slavonije okupljaju se konjanici i ponosni Šokci u svatovskim zapregama oživljavajući uspomene iz davnih vremena. Dolaze ovdje kulinari i proizvođači slavonskih delicija, vinari sa svojim najboljim vinima kako bi pokazali bogatstvo slavonskoga kraja. Likovni umjetnici žele pokazati svoje najbolje radove, a najbolji orguljaški glazbeni virtuoz žele svoje znanje i umijeće pokazati na orguljama u katedrali, bazilici sv. Petra u Đakovu i čuti kako se ti čarobni, ugodni i opijajući zvuci šire prostorom i akustičnom katedralom. Đakovački vezovi osnovani su 1967. godine u povodu međunarodne godine turizma. Uz bogatu izdavačku djelatnost do današnjih dana prerasli su u jednu od najvećih manifestacija ovakve vrste u Hrvatskoj. Organizatori manifestacije su Grad Đakovo i Turistička zajednica Grada Đakova.

tisuće Đakovčana i gostiju, a na platou ispred katedrale i predstavnici svjetovne i crkvene vlasti među kojima i osječko-baranjski nadbiskup i metropolit, predsjednik HBK mons. Marin Srakić, osječko-baranjski župan Vladimir Šišljagić, domaćin i predsjednik Organizacijskog odbora Đakovačkih vezova i đakovački gradonačelnik Zoran Vinković, saborski zastupnici i gradonačelnici iz cijele Hrvatske, među kojima i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić.

Program 45. đakovačkih vezova izvo-

dio se cijeloga dana folklornim sadržajima na ljetnoj pozornici u Strossmayerovu parku gdje je smotra u večernjim satima svečano zatvorena. Zatvaranje je bilo u znaku tradicionalnog izbora najljepših narodnih nošnji među djevojkama, snašama i momcima. ■

ENG The central event of the 45th Đakovački vezovi (Đakovo Embroideries) folklore festival, the gala procession through the centre of the town, featured some four thousand participants from almost sixty folklore groups from Croatia and abroad.

Konjske zaprege prolaze pokraj čuvene đakovačke katedrale

Veliki odaziv polaznika Škole

Program Škole okupio je 31 studenta iz 13 europskih i prekooceanskih zemalja, od Švicarske, Švedske, Norveške, Njemačke, Austrije, Španjolske te Češke, Nizozemske, Italije, SAD-a, Kanade, Australije i Japana

Polaznici Škole ispred Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata

Napisala: **Željka Lešić**

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Sveučilišta u Zagrebu započela je 25. lipnja već tradicionalna Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture koja se održava do 22. srpnja. Povijest Sveučilišne škole započela je prije tridesetak godina kada je Matica zajedno sa Sveučilištem Kansas (SAD) pokrenula svoj program Ljetne škole hrvatskog jezika i kulture. To je bio prvi ljetni program toga tipa u Hrvatskoj koji je okupljao veliki broj mladeži hrvatskoga podrijetla, ali i drugih studenata.

Službeno otvorenje Škole održano je 27. lipnja na Rektoratu Sveučilišta u Za-

grebu. Tom su prigodom studente pozdravile: prof. dr. sc. Ksenija Turković, prorektorica za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu, Katarina Fuček, ravnateljica HMI-ja te prof. dr. sc. Zrinka Jelaska, direktorica Škole.

HMI SUORGANIZATOR ŠKOLE

- Na poticaj HMI-ja 1991. godine akademski dio programa preuzima Sveučilište u Zagrebu te su danas Sveučilište u Zagrebu i HMI suorganizatori Sveučilišne škole hrvatskog jezika i kulture. Istovremeno, HMI je tijekom niza godina razgranao svoje dobre suradničke odnose ne samo s krugom hrvatskih zajednica, već i nizom institucija u cijelome svijetu, od lektorata na sveučilištima do ostalih kulturno-obrazovnih

ustanova, pa Škola iz godine u godinu bilježi veliki broj sudionika - istaknula je u pozdravnom slovu polaznicima Škole Matičina ravnateljica te naglasi-

Otvoranje Škole na Sveučilištu u Zagrebu

Studenti u obilasku grada Zagreba (Dolac)

Svečana večera u Klubu Matis pri Hrvatskoj matici iseljenika

la kako je novi vid dosadašnje uspješne suradnje Sveučilišta u Zagrebu i HMI-ja Hrvatski internetski tečaj, prvi e-tečaj hrvatskoga jezika na daljinu, za početnu razinu učenja. HiT 1 će omogućiti ponajprije učenje hrvatskoga jezika svima onima koji nemaju mogućnosti doći na tečaj u Hrvatsku, a kojima su ograničene mogućnosti učenja hrvatskoga u zemlji u kojoj žive. S druge strane, ovaj e-tečaj hrvatskoga jezika umnogome će pridonijeti promicanju hrvatskoga jezika i kulture u inozemstvu.

- Škola je namijenjena mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj, naučiti ili usavršiti hrvatski jezik.

Akademski program, koji organizira Sveučilište u Zagrebu, obuhvaća 110 školskih sati nastave, 95 sati obvezne nastave i 15 sati dodatne nastave. Jezična nastava sastoji se od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati. Polaznici su podijeljeni s obzirom na znanje hrvatskoga jezika, a ove godine skupine su dobile nazive prema poznatim hrvatskim građevinama: Donat, Trakošćan, Stradun, Đakovačka katedrala i Arena - istaknula je rukovoditeljica Odjela za školstvo, znanost i šport HMI-ja, Lada Kanajet Šimić.

KULTURNI PROGRAMI I IZLETI

- Osim akademskoga jezičnog programa, studenti su sudjelovali u kulturnome programu u organizaciji HMI-ja. Na samome početku predstavljen je hrvatski identitet, a slijedila su predavanja o hr-

vatskoj povijesti od kojih je jedno, ono o Domovinskom ratu, organizirano u Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata. Studenti su posjetili Etnografski muzej i Muzej za umjetnost i obrt. Većernji događaji bili su obogaćeni ljetnim programom Teatra Exit i Scene Amadeo te zajedničkom svečanom večerom. Osim programa u Zagrebu, za studente su organizirani studijski izleti u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera - kaže Lada Kanajet Šimić. Nakon završetka Škole, polaznici

koji polože ispite dobit će diplomu Sveučilišta u Zagrebu, svjedodžbu s upisanim ocjenama i potvrdu o osam ECTS bodova. Veliki odaziv polaznika svake godine potvrđuje da je stručno profilirani program Škole prepoznatljiv u akademskim i drugim krugovima kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu jer je okupio 31 studenta iz 13 europskih i prekontinentalnih zemalja, od Švicarske, Švedske, Norveške, Njemačke, Austrije, Španjolske te Češke, Nizozemske, Italije, SAD-a, Kanade, Australije i Japana. ■

Izlet na Plitvička jezera

ENG The now traditional University School of Croatian Language & Culture, organised by the Croatian Heritage Foundation and the University of Zagreb, kicked off on June 25 and will run to July 22.

DAN HRVATSKE KULTURE U LENDAVI

SLOVENIJA - Peti put zaredom manifestacija Dan hrvatske kulture u organizaciji Hrvatskoga kulturnog društva Pomurje održana je u Lendavi i to dvjema priredbama.

Upriličeno je otvorenje likovne izložbe - Podravski motivi Likovne sekcije 72 KUD-a Podravka iz Koprivnice i koncert folklornog ansambla KUD-a "Petar Preradović" iz Đurđevca. Motiv ovog događaja je da se članovima društva, Lendavčanima i Prekmurju prikaže hrvatski kulturni izričaj. Kako bi priredbe bile što uspješnije, svaki put se predstavlja neka druga hrvatska regija. Ovaj put to je bila Podravina.

Podravski motivi - značajna likovna izložba u Lendavi kojom se predstavila Likovna sekcija 72, sadrži 41 rad u različitim slikarskim tehnikama, 38 slika i 3 skulpture 41 autora od kojih je veliki broj bio na otvorenju izložbe.

O KUD-u Podravka i izloženim likovnim radovima govorila je Jadranka Lakuš, predsjednica KUD-a Podravka, a izložbu je otvorio predsjednik HKD Pomurje Đanino Kutnjak.

Nakon uvodnog pozdrava i dobrodošlice voditeljice Melite Jaklovič, goste iz Podravine pozdravio je gradonačelnik Lendave Anton Balažek.

KUD "Petar Preradović" iz Đurđevca predstavila je i vodila tijekom programa Kristina Benko Markovica, inače umjetnička voditeljica folklornog ansambla.

Dojmljiv 90-minutni koncert sastajao se od četiri koreografije: Podravina, Međimurje, Pokuplje i Bunjevačko kolo. Na kraju je dugotrajni pljesak izmamio još dva bisa.

U ime domaćina HKD Pomurje gostima je zahvalio Đanino Kutnjak i izmijenio prigodne poklone s gradonačelnikom Đurđevca Slavkom Gračanom te predsjednikom KUD-a "Petar Preradović". Gradonačelnik Slavko Gračan u pozdravnome govoru pozvao je Lendavčane na uzvratni posjet u Đurđevac. Druženje je nastavljeno u auli lendavskoga kulturnog doma uz tamburaše i pjesmu. (Đanino Kutnjak)

BEČ: TRIBINA HRVATSKA LITERATURA I IZDAVAČKA DJELATNOST U MAĐARSKOJ

AUSTRIJA - Tribina *Hrvatska literatura i izdavačka djelatnost u Mađarskoj* održana je u Beču u Hrvatskome centru na kojoj su, uz domaćine, nastupili ugledni pisci i teoretičari književnosti te nakladnici iz Mađarske. U nazočnosti mnogobrojne publike govorilo se o suvremenim autorskim osobnostima i recentnim izdavačkim projektima Nakladničkoga neprofitnog poduzeća *Croatica* iz Budimpešte te o kvalitetnoj knjižnoj seriji pečuskoga Znanstvenog zavoda Hrvata iz Mađarske.

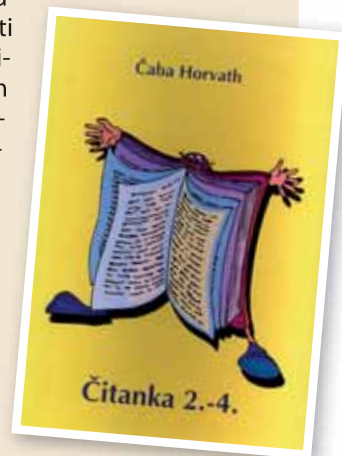
Hrvatsko manjinsko nakladništvo iz Mađarske u posljednjem desetljeću nametnulo se javnosti osmišljenim projektima poput knjižnog niza *Hrvatski pisci u Mađarskoj* (*Croatica*) ili, pak, znanstvenih djela iz područja poredbene i jezikoslovne kroatistike (*Znanstveni zavod Hrvata iz Mađarske*).

Uz teorijska zapažanja stručnjaka iz Budimpešte i Pečuha publika je s posebnim zanimanjem pratila prezentaciju zbirke pjesama uglednoga pjesnika Marka Dekića pod naslovom *Pruži mi ruku*. O Dekićevu pjesničkom izričaju, kao i značajkama njegova cjelokupnoga pjesničkog opusa, govorio je jedan od najboljih poznavatelja hrvatske literature u Mađarskoj dr. Mijo Karagić istaknuvši da su pojedine Dekićeve pjesme uvrštene u književne antologije. Karagić je spomenuo i plodni publicistički rad Marka Dekića, koji je

jedno vrijeme uređivao budimpeštanski *Hrvatski glasnik*. No, najplodniji prinos ostvario je u pjesništvu za djecu.

Ravnatelj budimpeštanskoga Nakladničkoga poduzeća *Croatica* i poznati pisac udžbenika materinskoga jezika Čaba Horvath predstavio je nova izdanja najproduktivnije manjinske izdavačke kuće u Mađarskoj koja s uspjehom djeluje punih deset godina i u čijim se poslovnim aranžmanima spominje više od sedamdeset autorskih prava za tiskanje udžbenika.

Ugledni sveučilišni profesor i antologičar mr. sc. Stjepan Blažetin predstavio je seriju Znanstvenog zavoda Hrvata iz Mađarske i to biblioteke *Prozor* i biblioteke *Croatica Hungaricae*, koje objavljuju vrlo atraktivne knjige. (Vesna Kukavica)

Proslava Dana državnosti s Hrvatima u susjednim državama

Na kraju turneje nazočili smo u Budvi svečanoj sjednici Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, koje je proslavilo deset godina djelovanja. Tom prigodom uručene su nagrade ustanovama koje su podupirale rad Društva

Bitola: Otvorenje izložbe o Duji Balavcu

Tekst: BBF

Već tradicionalno splitska podružnica HMI-ja organizira programe za Hrvate u susjednim državama, u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske. U suradnji s Generalnim konzulatom RH u Subotici i na poticaj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, tom prilikom prikazana je izložba Gradske knjižnice Marka Marulića pod naslovom "100 godina Duje Balavca", satiričnog časopisa koji je izlazio u Splitu od 1908. godine, a koji nas povezuje s Europom tog vremena te koji je Splitu već tada davao identitet grada. Izložbu je u dvorani Gradske kuće 14. lipnja svečano otvorila generalna konzulica RH u Subotici, Ljerka Alajbeg. Priču o Duji Balavcu vodila je autorica izložbe Ingrid Poljanić. Iste večeri nazočili smo svečanoj akademiji u velikoj vijećnici Gradske kuće, kada je u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i pod vodstvom djelatnice zavoda Katarine Čeliković nagrađeno stoti-

njak učenika, polaznika nastave na hrvatskom jeziku koji su postigli uspjehe na raznim natjecanjima u sklopu države, ali i u Hrvatskoj. Među njima je bilo i 12 maturanata.

Nakon Subotice, izložbu o Duji Balavcu prikazali smo 16. lipnja u Bitoli u suradnji s Počasnim konzulatom RH i to u Kulturnom centru Magaza. Na otvorenju su govorili uz autoricu i voditeljicu splitske podružnice HMI-ja još i Zlatko Kramarić, veleposlanik RH u Makedoniji i Branko Maretić, počasni konzul RH u Bitoli. Svečanost je uveličana arijama iz opereta Ive Tijardovića koje je otpjevala sopranistica Marina Korunovska.

Program u povodu Dana državnosti RH ove godine je priređen ranije nego inače jer je na kraju turneje bilo u planu da se zastane u Budvi te nazoči svečanoj sjednici Hrvatskoga građanskog društva

Budva: Uprava HGD i dobitnici priznanja

Crne Gore, koje je proslavilo 10 godina djelovanja. Svečanost je bila upriličena u hotelu Splendid u Budvi, a nazočili su ugledni gosti iz Crne Gore i Hrvatske. Tom prigodom uručene su nagrade ustanovama koje su svih deset godina podupirale rad Društva, kao i četiri pojedinačna priznanja za doprinos razvoju i afirmaciji Društva. ■

Subotica: polaznici nastave na hrvatskom jeziku primaju nagradu

ENG The Split branch office of the CHF is the traditional host of a programme for Croatians in neighbouring countries held on the occasion of Croatian Statehood Day.

Obostrana želja za što čvršćom suradnjom

Đuro Vidmarović predstavio je goste iz Boke kotorske i istaknuo značaj i veličinu kulturnog i duhovnog blaga koje oni baštine

Delegacija u posjetu Hrvatskoj matici iseljenika

Tekst: Uredništvo (izvor Radio Dux)

Snimka: Snježana Radoš

U Hrvatskoj kulturnoj zakladi u Zagrebu održan je 10. lipnja "Susret s Hrvatima Boke". U delegaciji Hrvata bili su: Ilija Janović, dopredsjednik Općine Tivat, don Dejan Turza, župnik iz Donje Lastve, Nikola Čučić, dirigent Katedralnog zbora sv. Tripuna, Adrijan Vuksanović, pjesnik i novinar. Zbog spriječenosti, na događaju nije mogla biti mr. Marija Božinović Mihaliček, a njezin rad "Kulturno nasljeđe Boke kotorske koje baštini hrvatska manjinska zajednica u Crnoj Gori" pročitao je Adrijan Vuksanović. Koordinator večeri bio je Đuro Vidmarović, književnik, povjesničar i bivši veleposlanik RH u Ukrajini. U mnogobrojnoj publici bili su i eminentni predstavnici kulturne i javne hrvatske scene.

Goste je u ime domaćina pozdravio Stjepan Šešelj, predsjednik Hrvatske krovne zaklade i glavni i odgovorni urednik tjednika za kulturu "Hrvatsko slovo". Đuro Vidmarović predstavio je goste iz Boke kotorske i istaknuo značaj i veličinu kulturnog i duhovnog blaga koje oni baštine.

Profesor Nikola Čučić govorio je o glazbi u Boki kotorskoj, pri čemu je iznio obilje zanimljivih povijesnih detalja vezanih uz Katedralni zbor sv. Tripuna kojim ravna. Predavanje je potkrijepio i mnogobrojnim fotografijama, što je dodatno informiralo publiku. Dogradonačelnik Tivta Ilija Janović govorio je o formiranju i razvoju hrvatskih kulturnih društava na području Bokokotorskog zaljeva, pri čemu je stavio naglasak na sadašnji trenutak u kojem se oni nalaze. Nakon njega, novinar Radija Dux Adrijan Vuksanović izlagao je na temu "Medijska prisutnost Hrvata u

Crnoj Gori", a nakon toga je čitao svoje pjesme. Na kraju večeri don Dejan Turza, župnik župe sv. Roka, održao je kratko predavanje o svecima iz Boke kotorske. On se posebno osvrnuo na blaženog Graciju s Mula i službenicu Božju Anu Mariju Marović.

POSJET INSTITUCIJAMA

Drugog dana posjeta 10. lipnja delegacija je imala prigodu posjetiti značajne institucije Grada Zagreba. Hrvati iz Boke posjetili su Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu, gdje su vidjeli repliku Bašćanske ploče, najstarijega pisanoga hrvatskog spomenika iz XI. stoljeća. Privilegirani interpretacijama Đure Vidmarovića čuli su niz zanimljivih, a manje poznatih detalja iz hrvatske prošlosti.

Delegaciju je primila u Hrvatskoj matici iseljenika Diana Mašala Perković, rukovoditeljica Odjela za pravne i opće poslove, zajedno s Vesnom Kukavicom, glavnom i odgovornom urednicom Hrvatskoga iseljeničkog zbornika. U službenom razgovoru voditeljica Mašala Perković prezentirala je aktivnosti Matice i izrazila tendenciju za još većom suradnjom s Hrvatima iz Crne Gore.

Nakon toga delegacija je posjetila zagrebačku katedralu. U meditativnoj tišini obišli su prvostolnicu svih Hrvata, nahranivši svoj duh sakralnom ljepotom impozantnoga romaničko-gotičkog zdanja. Svoj posjet završili su u Hrvatskoj kulturnoj zakladi, zahvalivši pritom domaćinima na gostoprimstvu i lijepo organiziranom vremenu. Tom prigodom iskazana je obostrana želja za intenzivnom suradnjom između Radija Dux i tjednika za kulturu "Hrvatsko slovo". ■

ENG A delegation of Croatians from Montenegro paid a visit to Zagreb where they were received at major institutions, including the Croatian Heritage Foundation.

Bogatstvo skriveno u starim ormarima i škrinjama

Čuvanje narodnih nošnji predaka među bačkim Hrvatima je uobičajeno. Ali imati prave male privatne zbirke je rijetko jer to zahtijeva puno ljubavi i truda s obzirom na to da su odjevni predmeti vrlo stari, neki od njih više od jednoga stoljeća

Napisala: **Marija Hećimović**

Krajem ove godine u Hrvatskoj matici iseljenika bit će otvorena izložba *Ruho i nakit Hrvata u Vojvodini* uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske i u suradnji s Posudionicom i radionicom narodnih nošnji iz Zagreba. Kako bismo prikupili potrebni materijal za izložbu, posjetili smo nekoliko obitelji u Vojvodini s namjerom da narodne nošnje iz ormara i škrinja bunjevačkih i šokačkih Hrvata pokažemo publici u Zagrebu koja ih ima prilike vidjeti samo na folklornim priredbama, ali tada nisu zastupljeni rarietni primjerci koje namjeravamo pokazati na izložbi.

Čuvanje narodnih nošnji predaka među bačkim Hrvatima je uobičajeno. Ali imati prave male privatne zbirke je rijetko jer to zahtijeva puno ljubavi i truda s obzirom na to da su odjevni predmeti

Etnološka zbirka obitelji Stanke Čoban u Baču

Starinska ogrlica iz Bača

vrlo stari, neki od njih više od jednoga stoljeća. U to smo se uvjerali boravkom u subotičkim obiteljima Grge Pijukovića i Petra Vojnića Purčara, obitelji Marije Turkalj u Bačkome Monoštoru te obitelji Stanke Čoban u Baču.

DOBRODOŠLICA U AVLIJI

Dolazak u kuću obitelji Pijuković bio je neponovljiv doživljaj, od ulaska u dvorište gdje se okupilo i staro i mlado kako bi nam zaželjeli dobrodošlicu u *avliji* punoj cvijeća i uz *riči* dobrodošlice na lijepoj bunjevačkoj ikavici pa nadalje. U prikazivanju zbirke sudjelovali su gotovo svi ukućani donoseći bogatstvo materijala i boja pred nas. No, glavnu riječ ipak je preuzeo srednji sin obitelji Marinka Pijukovića na koga je otac Grgo prenio svoju

Petar Vojnić
Purčar pokazuje
bunjevačke nošnje
od lionske svile

Svilena nošnja
iz Bačkog
Monoštor

ljubav prema običajima i nošnjama rod-noga kraja te znanje. Točnije bi bilo reći kako je Marinko odrastao u okruženju iz kojega je od malih nogu crpio znanje na temelju onoga što je čuo i vidio i u čemu je i sam sudjelovao. Sustavno nas je vodio svijetom tradicije koja je saču-vana u svome izvornom obliku i koja je zahvaljujući prenošenju s koljena na ko-ljeno i ostala sačuvana.

Pred nas je izložio čudesnu raskoš ženske narodne nošnje s decentnim cvjetnim motivima nadaleko poznate lionske svile, koja se izrađivala u tvor-nicama svile u Lionu u Francuskoj. Za-tim je slijedila nošnja od *kumaše* (pliša), te atlas svila vezena cvjetnim motivima. Bilo je tu odgovarajućih svečanih kratkih kaputa *čurdija* i *jopki* s krznom ili bez kr-zna i *otunčica* od materijala istovjetnog onome od kojeg se šivalo ruho. Slijedila je i odjeća od laganih i prozračnih ma-terijala *sefira* ili *pikera* koja se koristila za dnevnu uporabu i za rad. A mnogobroj-ne, raznovrsne i lijepe marame nosile su se na ramenima ili na glavi, ovisno o pri-godama, i činile su cjelinu s ruhom. Do-šao je red i na divan bijeli *šling*, vez koji su vrijedne ženske ruke izvezle odmara-jući se od svakidašnjih poslova, a kojim su bile ukrašene ženske i muške košu-lje, podsuknje te donje rublje, uglavnom ono što se nosilo ispod ruha od svile, *ku-*

maše, brokata i dr. Zanimljivo je da kul-turno-umjetnička društva, kako doma-ća tako i KUD-ovi u Hrvatskoj, koji na programu imaju plesove bačkih Hrvata, koriste bijeli *šling* kao nezaobilaznu noš-nju za svoje programe jer svojom bjeli-nom i raskoši izaziva divljenje publike. Zlatom i srebrom vezene papuče na raz-nobojnom plišu bilo je posljednje što su nam pokazali i time zaokružili cje-

linu ženskih odjevnih predmeta. Muš-ka odjeća manje je raskošna, ali i tu ima razlika između radne i svečane odjeće s *pruslucima* od svile, kao i kaputa i šešira uglavnom tamnijih boja s bijelim košu-ljama vezanim zlatom, a tu su također i crne kožne papuče.

Posjedovanje lijepe i bogate nošnje od svile je svakako ovisilo o obiteljskim prilikama jer su uvijek bile skupe. Vri-jedne ruke otaca i braće omogućile su i skromnijim obiteljima da odvoje sredstva za nabavu nošnje kćerkama i sestrama jer je to bilo iznimno važno za djevojku i njezino pojavljivanje u crkvi ili na raz-nim godišnjim događajima kao što je *Dužijanica* kojom se slavi završetak žetve pšenice ili *Prelo* na kojem se okupljalo i staro i mlado na razgovor, zabavu i sl.

Iz zbirke Marije Turkalj
i njezine majke, Bački
Monoštor

SVE JE DJELOVALO IMPOZANTNO

Najstariji član obitelji Vojnić Purčar s ve-seljem nas je dočekao izloživši svoje lije-pe nošnje u dvorištu koje je povjешao na štrik, što je djelovalo impozantno na ze-lenoj pozadini od pokošene trave i okru-ženo cvjetnim alejama. Domaćin nam je s ponosom pokazivao prvo nošnje od li-onske svile, zatim od brokata, atlas svile i na kraju svile vezene cvjetnim uzorcima. Ima i bilješke koje idu uz svaku žensku narodnu nošnju te opisuju izgled, mate-rijal, vrijeme nošenja i dr. Zatim smo ra-

z gledali ostale izložke iz njegove zbirke koji su bili uredno posloženi na stolovima, a među kojima su se posebno isticale muške košulje s ovratnikom izvezenim zlatom i muški svileni *prusluci na kumašne grane* (plišane grane) sa srebrnim *pućadima* po cijeloj duljini prsluka, muške hlače *čakšire*, te kožne čizme. Našao se tu i jedan kožuh bez rukava *pršnjak* koji je bio prijeko potreban u hladnim danima. A mnogobrojne vezene papuče, od najmanjih za unučiće do onih za odrasle, svjedočile su o njegovoj želji da cijelu obitelj zarazi svojom ljubavlju prema tome narodnom blagu. Ipak nam se s tugom povjerio da je u tome prilično osamljen jer ga članovi obitelji ne slijede.

Posjetili smo i mnogima dobro poznatu šokačku obitelj Čoban u Baču koja ima imponantnu zbirku narodnih nošnji. Tu su izložene vezom ukrašene košulje *oplečka*, vrpčama i čipkama ukrašene suknje *skuta*, vunanim *tkanicama* za struk, zatim dugi kožuh *lepršan*, a za noge vunene čarape i papuče. Sve to okruživali su predmeti iz svakidašnjeg života kojima su se služili naši stari i slike koje su obilježavale najvažnije događaje iz njihova života, što naravno uključuje vjenčanja, prve pričesti i sl. Sve je to izloženo u njihovoj etno-kući nazvanoj *Didina kuća*. Raritetni izlošci svjedoče o bogatoj tradiciji Šokaca, kada se vodilo računa da se za svaku prigodu ima odgovarajuća odjeća, marama i nakit. I ov-

Svadbena oglavlje iz zbirke Gradskog muzeja u Subotici

dje su nam domaćini sa žaljenjem rekli da mlade ljudi ne zanima ovaj važan dio nacionalnoga identiteta šokačkih Hrvata.

OBITELJSKO NASLIJEĐE

Druga šokačka obitelj bila je obitelj Marije Turkalj u Bačkome Monoštoru u kojoj su u nekoliko naraštaja bile samo kćeri jedinice pa se obiteljsko naslijeđe narodnih nošnji našlo okupljeno na jednome mjestu. Temeljni dijelovi starinskog ruha su košulja *oplečak* i suknja *košulja krila*, podsuknja *krilca*, zatim *pregača*, marama, šareni vuneni *pojas*, šarene pletene papuče *šule* te natikače *papučice* od kože i pliše ukrašene vezom različitim za svaku prigodu. Bilo je tu i bunjevačkih nošnji, no rekli su nam da je za šokačku nošnju karakteristično živo šarenilo, svaki dio odjeće koji se kombinira treba biti što šareniji, dok je to drukčije na bunjevačkoj nošnji gdje se strogo pazilo na usklađivanje boja i decentne kombinacije. Bogata muzejska zbirka Gradskog muzeja u Subotici ugodno nas je iznenadila, kao i spremnost direktora muzeja Ištvana Hule te njegovih suradnika Arpada Pappa i Ljubice Vuko-

vić Dulić na suradnju iako je uobičajena suradnja između muzeja, a rjeđa između neke institucije i muzeja. Pripremili su nam i omogućili uvid u sve što imaju od odjeće bunjevačkih i šokačkih Hrvata. Zanimljivo je da imaju i šokačko svečano oglavlje koje se danas vrlo rijetko može pronaći te će zajedno s drugom odjećom poslužiti za našu izložbu.

I na kraju treba spomenuti i poznatoga subotičkog kolekcionara Peru Skenderovića koji nam je pokazao bogatu zbirku starih fotografija, nezaobilaznih svjedoka vremena koje je prošlo.

Bio nam je to neponovljiv doživljaj u kojemu nam je dočaran isječak iz života ovoga podneblja kada se živjelo bogatim životom, zasigurno teškim i mukotrpnim, ali uvijek se našlo vremena i za tkanje i vezenje jer se time uljepšavala svakidašnjica. Ljubav današnjega starijeg i srednjeg naraštaja prema tom naslijeđu je golema i ustrajna. No, očita je njihova zabrinutost zbog činjenice da mlađi naraštaji imaju sve manje interesa za običaje i to neprocjenjivo bogatstvo koje je nesumnjivo bitan čimbenik hrvatskoga identiteta. ■

Muški bunjevački prsluk

ENG Field research and visits to several families in possession of valuable collections of folk garb have been undertaken in the frame of preparations for the *Garb & Jewellery of the Croats of Vojvodina* exhibition.

ŽENEVSKI KUD "ŽIVA GRANA" GOSTOVAO U MARTIGNYJU

ŠVICARSKA - U Martignyju (Valais) održan je 25. lipnja festival Dani 5 kontinenata. Dani 5 kontinenata prvi put su održani još davne 1994. u Centru za kulturu u Martignyju. Otad je festival puno putovao, iz godine u godinu postajao sve veći, a nije izgubio svoj smisao i šarm. To je nezaobilazan kulturni događaj za kanton Valais, s bogatom prezentacijom različitih kultura. Ovdje su različiti kultura, naroda, godina i boja dobro došle.

Na velikoj pozornici u Martignyju nastupio je i naš KUD "Živa grana" iz Geneve. Dvadeset i dvoje zaljubljenika u hrvatsku folkloru tradiciju, pod vodstvom Karmele Kristić, stvorilo je atmosferu u kojoj je uživalo više od dvadeset tisuća stanovnika Martignyja i njihovih gostiju.

Program je započeo pjesmom i plesovima iz Slavonije. Zanimljivo je bilo vidjeti i Ličko kolo i tjeranje vuka koje je oduševilo sve nazočne. U nastavku su naši folklorasi publici pokazali bogatu tradiciju Dubrovnika otplesavši svima nama dobro poznati Linđo, koji je publika pozdravila višestrukim pljeskom i ovacijama. Sve članice i članovi KUD-a "Živa grana" predstavili su domaćinima i svim posjetiteljima ovoga festivala hrvatsku tradicijsku kulturu. Ovaj festival i nastup naših folklorasa pokazao je s kolikom ljubavlju i radošću Hrvati frankofonske Švicarske pjevaju i plešu hrvatske plesove i nose starinske narodne nošnje i na taj način obogaćuju multikulturalni život sredine u kojoj su pronašli svoj dom. Ne smijemo zaboraviti i dvoje divnih ljudi koji su nosili sav teret ovoga festivala, domaćine: Jeremija Lugarija i Dominic Dorso. (Zlatko Šešet)

PROMOCIJA ROMANA ZA MLADE 'VREMEPLOV'

KARLOVAC - U dvorani Gradske knjižnice "I. G. Kovačić" u Karlovcu održana je uz mnogobrojnu publiku 4. srpnja promocija dvojezičnog romana za mlade Vremeplov – *Time machine* autorice Ane Bačić, rođene Karlovčanke koja živi i radi u Torontu. Izdavač hrvatske i engleske verzije knjige je Izdavački centar Rijeka. Roman je predstavio profesor kanadskog Sveučilišta Waterloo dr. Vinko Grubišić. Analizirajući roman, utemeljen na povijesnim činjenicama i likovima Zrinskih i Frankopana, profesor Grubišić upozorio je na autorično uspješno ispreplitanje suvremenosti i povijesti. HMI-jeva podružnica Rijeka dodijelila je romanu 2010. godine u svom natječaju za prozno stvaralaštvo u iseljeništvu plaketu "Silvije Strahimir Kranjčević". Knjiga je prevedena i na engleski jezik, a promocije su održane u Kanadi i Americi odnosno Mississaugi i New Yorku. Autorica je knjigom dala značajan doprinos hrvatskoj zajednici u Torontu gdje predaje hrvatski jezik u kanadskoj školi u sklopu njihova obrazovnog sustava te vrlo aktivno sudjeluje u društvenom životu. Predstavljanje knjige organizirala je riječka podružnica Hrvatske matice iseljenika i Gradska knjižnica u Karlovcu, a u povodu Dana grada Karlovca. (Vanja Pavlovec)

PROSVJEDNI SKUP U MÜNCHENU

NJEMAČKA - Sredinom lipnja okupilo se više od 1.500 Hrvata na glavnome gradskom trgu Odeonsplatzu u Münchenu prosvjedujući protiv presude ICTY-ja u Den Haagu. Prosvjedni skup protekao je u mirnoj i dostojanstvenoj atmosferi. Na skupu su govorili: župnik hrvatske katoličke misije u Münchenu fra Tomislav Dukić, predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj Mijo Marić, Michaela Koller, prof. Zvonimir Šeparović, pravnik i bivši ministar vanjskih poslova i ministar pravosuđa RH, Marko Miljanić, pukovnik HV-a i bivši zapovjednik obrane Škabrnje i akademik Josip Pečarić.

Nagrada Tini Miličević, učenici hrvatske srednje škole u Mississaugi

Uručenju nagrada najboljim gospodarstvenicima i pojedincima u organizaciji Hrvatsko-kanadske komore nazočio je Robert Bratina, gradonačelnik Hamiltona

Napisala: **Ana Bačić**

Unazočnosti više od 400 gostiju i uzvanika ovogodišnja Gala večer Hrvatsko-kanadske komore bila je opet jedan od najočekivanijih događaja sezone u hrvatskoj zajednici u južnom Ontariju. U elitnoj dvorani La Jardine centra na sjeveru Toronta prvo su se pojavile kame-re Hrvatske radiotelevizije, predvođene urednikom Glasa domovine Zvonkom Božinovićem koji je za ovu priliku do-putovao iz Zagreba kako bi slikom i ri-ječju popratio događaje u dvorani te ih prenio Hrvatima diljem svijeta.

Nakon koktela slijedio je program u kome je glavni govornik bio grado-načelnik grada Hamiltona, drugoga po veličini grada koji ima gradonačelnika Hrvata. Poznat u Ontariju po svome no-vinarskom radu, Bratina je ušao u poli-tiku kao vijećnik u gradskoj skupštini, a zatim je pobijedio u svojoj prvoj kan-didaturi za gradonačelnika Hamiltona. U nadahnutom govoru Bratina se pod-sjetio djetinjstva i posjeta rodnome selu svojih roditelja u okolici Ozlja, u Karlo-vačkoj županiji. Rekao je da se Hrvati izvan domovine uvijek dokazuju svo-jim radom, koji ih je uvijek vodio pre-ma uspjehu. Za primjer je naveo Hrvate koji žive u Hamiltonu od kojih su mno-gi uključeni u građevinsko poduzetniš-tvo i svojim radom mijenjaju lice grada koji svaki dan postaje sve privlačniji za investitore.

Nakon govora glavnoga govornika započeo je program uručenja nagrada koji je vodio Ivan Grbešić, jedan od čla-nova uprave Hrvatsko-kanadske komore.

Nominacije za ove nagrade u različitim kategorijama otvorene su Hrvatima di-ljem Kanade, koji su se istaknuli svojom društvenom djelatnošću, inovatorstvom i uspjehom u poduzetništvu. U početku programa Ana Bačić, članica uprave Hr-vatsko-kanadske komore, uručila je na-gradu koju dodjeljuje Zaklada za istra-živanje zatočeničkih operacija u Prvome svjetskom ratu Tini Miličević, učenici hr-vatske srednje škole u Mississaugi za nje-zin nagrađeni poster kojim se populari-zira ova tema među mladim naraštajem koji, na žalost, malo zna o diskrimina-cijskoj politici prema hrvatskim iselje-nicima u vrijeme Prvoga svjetskog rata.

Među uzvanicima su bili hrvatski veleposlanik u Ottawa Veselko Grubi-

šić, konzul RH u Mississaugi Ljubinko Matešić te predstavnik Kanadskog parla-menta Julian Fontino, koji je pročitao po-ruku ministra imigracije Jasona Kenneya ovogodišnjem skupu Hrvatsko-kanadske komore čestitajući na postignutim uspje-sima u zajednici i promociji dostignuća hrvatske iseljeničke zajednice u Kanadi.

U nastavku večeri goste su zabavlja-li tamburaška grupa "Frajeri", a večer je završila aukcijom doniranih nagrada čiji je prihod namijenjen fondu za stipendi-je najboljim studentima u zajednici. Pri završetku programa najavljen je tradi-cionalni turnir u golfu koji će ove godi-ne u rujnu opet okupiti poslovnu elitu hrvatske iseljeničke zajednice pod nazi-vom "Okus Hrvatske". ■

ENG With over four hundred guests and dignitaries on hand, this year's Canadian Croatian Chamber gala dinner was again one of the top events of the season in the Croatian commu-nity of Southern Ontario.

“Najveća mi je želja da se Hrvatska ne rasprodaje”

“I danas više nego ikad prije kada se Hrvatska nalazi pred ulaznim vratima EU-a, Hrvatskoj su potrebni njezini iseljenici”, naglasio je Zovko

Ante Zovko u HMI

čuvao život. Otišao je u Njemačku gdje mu je već bio otac, stoga mu je život u tuđini bio nešto lakši. Iseljenička priča ovoga velikog domoljuba i donatora bila je preslika mnogih iseljeničkih priča. Bez imalo znanja njemačkog jezika, ponajprije je počeo s fizičkim poslovima, nakon čega se doškolovao te završio višu tehničku školu 1983. godine, nakon čega postaje voditelj gradilišta, a zatim 1989. godine završava fakultet i stječe diplomu dipl. inženjera građevine. Tada kreće samostalno u građevinske poslove i osniva građevinsku tvrtku za gradnju i usluge u graditeljstvu koja i danas uspješno posluje i koja dobiva priznanja.

Kojim poslovima se bavi Vaša tvrtka i koliko ima zaposlenih?

- Moja struka je građevina, a u tvrtki se uglavnom bavimo niskogradnjom. Moja tvrtka ima 35 zaposlenih, no prije recesije je imala i 100 djelatnika. Uz radnike drugih nacionalnosti, rade i osmero Hrvata. Uspješno poslujemo i jako sam zadovoljan. Kao stranci moramo biti

puno bolji da bismo vani mogli uspješno poslovati. No, uspio sam steći ugled tako da sam riječju i povjerenjem stvorio ime.

Poznati ste i po mnogobrojnim donacijama u Hrvatskoj.

- Donirao sam za tiskanje nekoliko knjiga istaknutih hrvatskih intelektualaca i znanstvenika, a iznimno sam ponosan što sam imao mogućnost pomoći oko tiskanja knjige o generalu Gotovini. Također sam obnovio ili izgradio nekoliko sakralnih objekata diljem Lijepe Naše, kao npr. crkvu u Našicama, Lokvičićima, Berinovcu... Za obranu Hrvatske dao sam oko pola milijuna eura.

Koliko ovakve teme mogu pomoći našim iseljenicima i postoji li nada u njihov znatniji povratak i ulaganje?

- Nade uvijek ima, ona posljednja umire. I dok postoji jedan čovjek, treba se nadati i pozitivno razmišljati. Pitanje je samo kako to prenijeti pučanstvu, mladima, da se vrate bez obzira na biro-

Razgovarala: **Željka Lešić**
Snimila: **Snježana Radoš**

Za vrijeme održavanja međunarodnog skupa “Hrvatsko iseljeničtvo i domovina: razvojne perspektive” u Zagrebu razgovarali smo s dipl. ing. Antom Zovkom, uglednim hrvatskim iseljenikom iz Heilbronna (Njemačke), koji je jedan od inicijatora ovoga važnog skupa.

Ante Zovko, Tonći kako ga zovu prijatelji, rođen je u Dalmatinskoj zagori, u imotskoj općini i jedan je od petero djece u obitelji. Zbog političkih razloga 1971. godine morao je napustiti rodnu grudu kao i mnogi hrvatski sinovi, kako bi sa-

Vozila građevinske tvrtke A. Zovka

kraciju. Nastojim ljudima objasniti probleme u Hrvatskoj. Mi smo mala zemlja i kod nas je puno manja potreba nego u Njemačkoj ili nekim drugim zemljama. No, što reći o ulaganjima hrvatskih iseljenika u gospodarstvo. Uopće nema sumnje da se Hrvatska uspjela obraniti od srpske agresije, a njezino gospodarstvo nije doživjelo potpuni kolaps zahvaljujući ulaganjima hrvatskih iseljenika, posebice do 2000. godine. Pitam se gdje je i zbog čega nestao taj entuzijazam i koje su to snage i pojedinci u Hrvatskoj koji su sustavno radili protiv masovnog povratka hrvatskih iseljenika i njihovih ulaganja u hrvatsko gospodarstvo? Moje osobno mišljenje koje dijele tisuće i tisuće Hrvata Njemačke je da Hrvatska nije iskoristila, nije znala, točnije nije htjela iskoristiti veliki potencijal hrvatskih iseljenika na znanstvenom, športskom, kulturnom području te iznad svega u gospodarskom kapitalu.

Zbog čega prema Vašemu mišljenju Hrvatska nije iskoristila taj iseljenički potencijal?

- Zbog čega Hrvatska nije iskoristila njihovo znanje, poznanstva, kao i kapital kako bi u procesu tranzicije od marksističke planske privrede, koja je bila poznata po glomaznim i uglavnom neprofitabilnim tvornicama, stvoriti moderno tržišno gospodarstvo je poznata stvar. Već sam spomenuo da su hrvatski iseljenici svojim ulaganjem u gospodarstvo Hrvatske dali golem doprinos. Uzmite samo za primjer ovaj današnji dan i prezentaciju hrvatskih povratnika. Njihova zajednička ulaganja i kapital njihovih poduzeća iznosi blizu jedne milijarde eura. Importanne grupa ima 300 milijuna eura Ćirila Zovka, povratnika iz Kanade, Frapa marina i drugi povezani projekti s njom 250 do 300 milijuna eura vlasnika Franje Pašalića, povratnika iz Njemačke. Mandić grupa je kupila zemljište i izgradila više od 500 kuća u kanadskom stilu. Tu su i gospodin Topić iz Australije. Gospodin Jujnović iz Novog Zelanda kupio je tvrtku koja je imala 50 radnika, a sada ih ima 250. Čuli smo izlaganja mladih stručnjaka koji su rođeni izvan Hrvatske, a koji rade na odgovornim položajima u iseljentištvu i htjeli bi pomoći Hrvatskoj.

Primjeri ovih hrvatskih povratnika i njihova ostvarenja u domovini name-

Günther Oettinger ministar (CDU Baden-Württemberg) u Europskom parlamentu u zanimljivoj raspravi s Antom Zovkom o novoj energiji i pristupu Hrvatske Europskoj zajednici

ću nam pitanje zašto se nije vratio veći broj hrvatskih iseljenika poput njih ili još bolje pitanje zašto Ured predsjednika RH, kao i resorna vladina ministarstva ne iskoriste uspjehe ovih poslovnih ljudi i na njihovim primjerima privuku nove potencijale povratnika iz iseljeničstva.

Na žalost, umjesto ovakvog načina razmišljanja hrvatska stvarnost je drukčija. Koliko ste puta mogli pročitati pozitivne članke i reportaže o uspjesima ovih ljudi u dnevnim novinama? Malo ili skoro ništa. Pitam se zašto su svi naši dosadašnji ulagači imali velikih i nepotrebnih problema, koji su nezamislivi u zapadno-demokratskim državama? Danas želim ponovno postaviti pitanje kome i zašto smeta čvrsta, a iznad svega institucionalna povezanost iseljene hrvatske i domovine?

Mislite li da hrvatski iseljenici u jednome dijelu hrvatskog društva imaju negativan imidž i protivnike?

- Je li to zbog ideološke zaslijepljeno-

sti tog dijela hrvatske javnosti i političkih elita koje još imaju mišljenje da je za RH pogubno surađivati s njezinim iseljenicima, u kojem i dan danas po njihovu mišljenju glavnu riječ imaju pripadnici ekstremne političke emigracije? Mišljenja sam da osim određenog broja političara u Hrvatskoj, koji predstavljaju protuhrvatsko stajalište, koji hrvatske iseljenike i dalje doživljavaju kao antidržavne neprijatelje, da su veliki protivnici masovnog povratka hrvatskih iseljenika razni hrvatski tajkuni. Oni su međusobno povezani, izrazito devedesetih godina, te su na lukav i sustavan način onemogućavali povratak hrvatskih iseljenika. S pravom su osjetili opasnost, ugroženost i strah da će u slučaju velikog povratka hrvatskih iseljenika, koji bi sa svojim kapitalom i znanjem, poslovnim vezama u svijetu, u demokratskom ozračju, u najmanju ruku ravnopravno konkurirati i ozbiljno ugroziti njihov monopol. I danas više nego ikada prije u posljednjih deset godina kada se Hrvatska nalazi pred ulaznim vratima europske zajednice, Hrvatskoj su potrebni njezini iseljenici. Da bi se to ostvarilo treba osmisliti nacionalnu strategiju prema hrvatskim iseljenicima. U izgradnji te strategije trebaju biti uključeni stručnjaci, ekonomisti, znanstvenici, a iznad svega hrvatski iseljenici iz čitavog svijeta.

Želite li se vratiti u Hrvatsku?

- Što se ono kaže, ja sam stvarno Bogu inat učinio, ja se vraćam u Hrvatsku. Za nekoliko godina sigurno se vraćam u jednu domovinu Hrvatsku. Ovdje želim uživati, a ne raditi. Kamen mi je drag i što sam stariji, sve mi je draži. Najvjerojatnije ću se vratiti na svoj kamen.

Koja bi bila Vaša poruka Hrvatima u svijetu?

- Bez obzira na naše iskustvo, bez obzira na sve što se događalo ili događa u Hrvatskoj, ne smijemo gubiti vjeru u domovinu pradjedova koji su možda teže i gore živjeli nego mi danas. Trebali bismo se vratiti u Hrvatsku. Trebamo se vratiti prije dok ne dođu oni drugi i u njoj napraviti industrijski turizam, dok je nisu rasprodali. Moja najveća briga i želja je da se Hrvatska toliko ne rasprodaje. ■

ENG We spoke with Mr Ante Zovko a graduate of engineering and a respected Croatian emigrant living in Heilbronn (Germany). He was born in the Imotska krajina region and left Croatia in 1971.

Murtalije obilježile početak turističke sezone

“Ovaj projekt je hvalevrijedan za kazališnu hrvatsku scenu. Murtalije su prigoda da se u tijeku turističke sezone domaćim ljudima, ali i turistima, prikaže bogat izričaj hrvatske kazališne scene”, naglasio je Miro Gavran

Organizatori Murtalija
i Teatar Gavran

Napisala i snimila: **Ivana Rora**

U organizaciji Udruge NAŠ MALI FESTIVAL i općine Murter, pod pokroviteljstvom Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva te su pokroviteljstvom Šibensko-kninske županije, na Murteru je od 20. do 25. lipnja održan Festival komedije i satire – MURTALIJE.

Ovaj iznimno zanimljiv i kulturološki vrijedan projekt trebao bi postati tradicija te vratiti bogatu prošlost murtorskoga dramskog amaterizma koji je dao neke od vrhunskih predstava: komediju *Na rivi*, mjuzikle *Ježeva kućica*, *Mali princ*, *Galeb Jonathan Livingston* i *Mototor*. Važno je istaknuti da je Murter godinama bio uspješan domaćin raznih smotri dramskih amatera prije Domovinskog rata – objasnila je direktorica projekta Dorjana Juraga, koja je umjetnički odabir predstava prepustila u ruke iskusnome kazališnom “liscu” Serđu Mioču.

Festival je otvoren predstavom *Pri-zori iz bračnog života* teatra Smjehotiči, a zatim je u nastavku festivala, pred prepunom dvoranom kinocentra u Murte-

ru izvedena predstava Teatra Gavran – Pandorina kutija, autora Mire Gavrana, najizvođenijega hrvatskoga kazališnog pisca u proteklih dvadeset godina. Djela su mu prevedena na trideset dva jezika i imao je više od dvjesto kazališnih premijera diljem svijeta.

- Ovaj projekt je hvalevrijedan za kazališnu hrvatsku scenu. Murtalije su prigoda da se u tijeku turističke sezone domaćim ljudima, ali i turistima, prikaže bogat izričaj hrvatske kazališne scene – naglasio je Gavran.

Njegov putujući teatar u murtorskoj kinodvorani uprizorio je *Pandorinu kutiju*, dobroćudnu komediju o njegovoj najdražoj temi: muško - ženskim odnosima, u režiji Roberta Raponje. - Priča je obična, ljudska i čini se po reakcijama publike, bliska i privlačna. U neočekivanome životnom zapletu sretnog i mirnog braka jedan pogled u kutiju tajni izazvao je nagli obrat i niz isprepletenih muško - ženskih odnosa i obiteljskih veza. Volim tu tematiku i ona je često izvor mojih priča, kao i postava Teatra Gavran – zaključuje Miro.

Murtalije su nastavljene predstavama “39 stepenica”, “Velika zvjerka” te svečanim zatvaranjem kulturnom predstavom “Stilske vježbe”. Čini se da je inicijativa

Udruga Naš mali festival izazvala veliki interes turista na Murteru jer su sve predstave bilo iznimno posjećene i bio je to dobar uvod u nadolazeću turističku sezonu. Udruga “Naš mali festival” od 2004. godine organizirano okuplja djecu na programu glazbeno-scenskog izričaja u Murteru. Šest godina zaredom organizirala je glazbeno-scenske radionice za djecu i tijekom ljeta festival dječje pjesme i plesa.

- Ove godine Udruga je organizirala Festival komedije i satire kojemu je bio cilj otoku Murteru vratiti bogatu prošlost dramskog stvaralaštva koja je u ovim turbulentnim vremenima nestala te postati tradicija i nešto po čemu će otok Murter biti prepoznat i u kulturnom i u turističkom smislu, okupiti novi naraštaj djece i mladih u dramskom stvaralaštvu. Bitan čimbenik je i organizacija projekta na županijskoj razini jer sadrži komponente kulturne baštine, turizma, obrazovanja i održivog razvoja – istaknula je Dorjana Juraga, direktorica Festivala.

No, koliko će županijska razina prepoznati ovaj veliki trud i angažman organizatora te Murtalije podržati sljedeće godine - pokazat će vrijeme. Za sada velike pohvale organizatoru! ■

ENG MURTALIJE, a festival of comedy and satire, was held in Murter from June 20 to 25. The event is organised by the NAŠ MALI FESTIVAL (Our Little Festival) association and the Municipality of Murter.

Hrvatsko narodno kazalište – zrcalo društva

Dana 24. kolovoza 1861. godine Hrvatski sabor proglasio je zagrebačko kazalište zemaljskim zavodom, u sklopu kojeg je Opera započela svoje djelovanje 2. listopada 1870., a Balet 4. studenoga 1876.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Pod visokim pokroviteljstvom Hrvatskog sabora održana je središnja proslava 150. obljetnice Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, gdje je u nazočnosti naše društvene elite na čelu s predsjednikom države, Hrvatskog sabora i predsjednice Vlade priređen Koncert hrvatskih skladatelja s ulorcima najznačajnijih djela bogate hrvatske operne baštine 15. lipnja 2011. Koncertu su prethodili svečani govori.

- Visoka kazališna obljetnica, sve vrijedno ostvareno i svi umjetnički vrhunci dokazuju da snažno pripadamo europske civilizacijskom i kulturnom krugu - rekla je premijerka Kosor. Dodala je da nas ta obljetnica treba snažiti u trenutku kada završavamo pregovore i postajemo 28. članica EU-a, u kojoj će hrvatski jezik postati službeni jezik zajednice.

Govoreći o značaju kazališta u povi-

jesti zemlje, predsjednik Republike Ivo Josipović naglasio je da je ono oduvijek bilo hrvatsko i narodno i prije nego što je Republika Hrvatska postala samostalna država. Istaknuo je i kako se u HNK-u počeo ostvarivati san hrvatskih preporoditelja.

VIŠESTOLJETNI KAZALIŠNI KONTINUITET

Ideja o Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu, najstarijoj nacionalnoj kazališnoj instituciji, nastaje tridesetih godina 19. stoljeća u okrilju političkih i kulturalnih procesa ilirskoga prepорода. Prethodi mu višestoljetni kazališni kontinuitet crkvenih i pučkih prikazanja te domaćih i stranih putujućih družina. Preporodnom zauzetošću pjesnika i političara Ivana Mažuranića i posebice kazališnog djelatnika Dimitrija Demetra Ilirska čitaonica (prethodnica Matice ilirske, danas Matice hrvatske) poduzima značajne korake za budući kazališ-

ni život, unatoč činjenici da u to doba u nas još nema štokavske dramske književnosti i nema hrvatskoga glumačkog ansambla. Demeter je zapamćen među aktivistima svojega vremena kao najzaslužnija osoba za razvitak hrvatskoga kazališta na čijem je čelu bio od 1840. pa do sredine šezdesetih godina 19. stoljeća.

Početkom djelatnosti Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu smatramo prvu profesionalnu predstavu Domo-rodnoga teatralnog društva, izvedenu na štokavskom narječju hrvatskoga jezika na pozornici staroga teatra na Markovu trgu 10. lipnja 1840., *Juran i Sofija ili Turci kod Siska* Ivana Kukuljevića Sakcinskog. Od preporoditeljskih začetaka zagrebačkoga kazališnog profesionalizma proteći će puna dva desetljeća koje je obilježila snažna germanizacija Hrvatske, osobito tijekom tzv. Bachova apsolutizma. Prvom sezonom rada Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu smatra se 1860./1861. godina. Nakon Bachova

apsolutizma u nas se stvaraju prilike za dugo sanjano ostvarenje jezične i administrativne samostalnosti Hrvatske, kao preduvjeta za proces institucionalizacije nacionalnoga kazališta.

PREKINUTA PREDSTAVA NA NJEMAČKOM

- Bučnim domoljubnim demonstracijama mlade publike prekida se 24. studenoga 1860. izvedba predstave na njemačkom i spušta se zastor pred kojim glumac Vilim Lesić proglašava kako će se od toga dana na našoj sceni igrati samo na hrvatskom jeziku. Od te izvedbe započinje, na temelju izbora službenoga jezika, umjetničko i administrativno profiliranje Hrvatskoga narodnog kazališta - istaknula je intendantica dr. sc. Ana Lederer.

Slijedi Demetrova inicijativa u onodobnome Hrvatskom saboru, snažno podržana njegovim istomišljenicima iz vremena ilirizma, koja se pokazala učinkovitom u provođenju zakonske procedure te u pravnom utemeljenju kazališta kao državne institucije. Stranačkih nesuglasica u vezi s kazališnim pitanjem nije bilo pa tijekom proljeća 1861. zakonski prijedlog o kazalištu prolazi kroz saborsku proceduru. Za samo nekoliko mjeseci, točnije 24. kolovoza 1861., u Saboru biva izglasan *Članak 77. o kazalištu trojedne kraljevine...* U kulturnom životu naše zemlje tim je datumom zakonski definiran položaj i funkcija Hr-

vatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, utemeljenom na hrvatskome umjetničkom stvaralaštvu.

Književnik August Šenoa kao umjetnički ravnatelj (1868. – 1870.) zalaže se za dolazak skladatelja Ivana pl. Zajca koji uspostavlja Operu 1870. i nešto kasnije u sklopu Opere s radom započinje i Balet (1876.), pa stoga sve spomenute povijesne datume sadrži *Članak 2.* suvremenog Statuta Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu:

“Početak djelatnosti Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu vezan je uz prvu profesionalnu predstavu izvedenu na hrvatskom jeziku 10. lipnja 1840. godine. Utemeljenje pod nazivom Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu uslijedilo je 24. studenog 1860. godine od kada je započelo prikazivanje dramskih predstava isključivo na hrvatskome jeziku.

Dana 24. kolovoza 1861. godine Hrvatski Sabor proglasio je zagrebačko kazalište zemaljskim zavodom, u okviru kojeg je Opera započela svojim djelovanjem 2. listopada 1870. g., a Balet 4. studenoga 1876. godine.”

OTVARANJE NOVE ZGRADE 1895.

Jedan od važnih događaja u povijesti hrvatskoga glumišta svakako je otvaranje nove zgrade Hrvatskoga narodnog kazališta prije 116 godina, točnije 14. listopada 1895. To je vrijeme intendature dramatičara i kritičara Stjepana Miletića, koji se pokazao odlučnim reformatorom hrvatskoga kazališta podigavši scensko stvaralaštvo na visoku umjetničku razinu. Miletić kreira umjetničko-repertoarni model koji se do danas primjenjuje u tri umjetničke domene: svjetska klasika, nacionalna tradicija i suvremeno stvaralaštvo. Miletićevo intendantsko razdoblje (1894. – 1898.) uvodi nacionalno kazalište u 20. stoljeće s već prepoznatljivom stvaralačkom fizionomijom na jezičnoj, repertoarnoj i stilskoj razini i to s uspostavljenim profesionalnim standardima u europskim mjerilima.

Tada oblikovan upravni i umjetnički model naše središnje kazališne institucije vješto se nosio s izazovima 20. stoljeća, koje su u Hrvatskoj obilježile razne ideologije i tuđinske vlasti s bečkim, budimpeštanskim i beogradskim centrima moći, za kojima nisu zaostajali ni domaći politikanti komunističke provenijencije - nerijetko uskraćujući hrvatskim umjetnicima stvaralačku slobodu. Među mnogobrojnim progonima umjetnika iz prošloga stoljeća izdvojit ćemo tek jedan simboličan primjer! I danas paradoksalno zvuči licemjerna beogradska zabrana nastupa koja je uoči četrdesetih sustigla

prvu hrvatsku primabalerinu Miju Čorak Slavensku (Brod na Savi, 20. veljače 1916. – Los Angeles, 5. listopada 2002.), koja je zbog toga napustila Zagreb i nastavila stvarati u slobodnome svijetu. Na zagrebačkom Mirogoju tek je 18. travnja 2005. svečano položena urna te najveće hrvatske balerine svih vremena. Konačan povratak u domovinu bila je posljednja želja plesne umjetnice svjetskoga glasa, koju je predano ispunila njezina kćer Maria Ramas iz SAD-a, gdje se Mia požrtvovnim radom pokazala kao jedna od najutjecajnijih umjetnica svoga vremena, postavši primabalerina Metropolitan opere u New Yorku 1954. godine.

HRVATSKO REDATELJSKO KAZALIŠTE

U povijesnim i stilskim razdobljima HNK izdvajaju se umjetničke osobnosti poput dramskoga pisca Ive Vojnovića, koji vraća glumca Ivu Raića i uvodi u teatar Branka Gavellu, koji se smatra jednim od velikana hrvatskoga glumišta 20. stoljeća. HNK na svojoj sceni okuplja naraštaje različitih glumačkih, redateljskih, slikarskih i scenografskih te prevoditeljskih i književnih osobnosti, prije svega afirmirajući hrvatsko redateljsko kazalište kao temelj modernosti njegove scenske potentnosti.

Nakon Drugoga svjetskog rata, kad se umjetničko-estetskom i žanrovskom pluralizacijom te osnivanjem više kazališta u Zagrebu i diljem zemlje bitno

Središnja proslava - koncert uz sudjelovanje opernih solista te Zbora i Orkestra HNK u Zagrebu pod ravnanjem maestra Nikše Bareze

mijenja scenska slika hrvatskoga glumišta, godine 1950. intendantom postaje književnik Marijan Matković. U kontekstu popuštanja ideoloških stega on afirmira novi naraštaj naših dramatičara i igra suvremene inozemne autore, a kao znak umjetničkoga kontinuiteta ponovno vraća u Zagreb Branka Gavellu i Tita Strozija. Među intendantima šezdesetih posebno se dokazao književnik Mirko Božić. Tijekom sedamdesetih posebno se ističu redatelji Mladen Škiljan te Kosta Spaić, kada velike predstave potvrđuju umjetnički snažne ansamble kao nositelje repertoara u svim scenskim izrazima - drami, operi i baletu.

SVEČANI KONCERT

Uz dragovoljca glumca Svena Lastu, tijekom Domovinskog rata HNK u Zagrebu neprekidno djeluje u sve tri umjetničke grane, a 1991. godine u osamostaljenoj i suverenoj državi Republici Hrvatskoj dobiva status državnog i matičnog kazališta, čime mu je potvrđen umjetnički i nacionalni kontinuitet dulji od stoljeća.

Ansambli HNK izveli su u ovoj jubilarnoj 150. sezoni 266 predstava koje je

gledalo 110.000 posjetitelja. U stotinu i pedeset godina povijesti, a prema temeljnim odrednicama u svome osnivačkom zakonskom članku, HNK u Zagrebu neprekidno je igralo predstave na svim pozornicama diljem Hrvatske i država u sklopu kojih je Hrvatska egzistirala te gostujući svojim predstavama u cijelom svijetu - od Europe, preko SAD-a pa do Australije i Dalekog istoka - čime je uspostavljalo i razvijalo mnogobrojne kulturne veze, poručuje intendantica dr. sc. Lederer.

Svečanost proslave 150. obljetnice HNK završena je izvrsnim Koncertom hrvatskih skladatelja, s ulomcima najznačajnijih djela bogate hrvatske operne baštine. Pod ravnanjem Nikše Bareze izvedena su djela Vatroslava Lisinskog, Blagoja Berse, Jakova Gotovca i Borisa Papandopula, a bila je to i prilika za predstavljanje mladih opernih pjevača - Marka Mimice (bas), Stjepana Franetovića (tenor), Ivane Lazar (sopran), Ljubomira Puškarića (bariton), Dubravke Šeparović-Mušović (mezzosopran) te Ozrena Bilušića (bas bariton). ■

Primabalerina Mija Čorak Slavenska

ENG The 150th anniversary of the Croatian National Theatre in Zagreb was celebrated under the auspices of Croatian Parliament.

U HRVATSKOJ ŽIVI 4.290.612 STANOVNIKA

ZAGREB - Hrvatska je na dan 31. ožujka ove godine imala 4.290.612 stanovnika, pokazuju prvi preliminarni podaci popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, objavio je Državni zavod za statistiku (DZS). - Ti podaci nisu usporedivi s rezultatima popisa stanovništva 2001. godine jer je u međuvremenu metodologija popisivanja usklađena s međunarodnim standardima - istaknuo je ravnatelj DZS-a Ivan Kovač.

Prema službenim rezultatima popisa stanovništva koji je bio proveden od 1. do 15. travnja 2001. godine, Hrvatska je tada imala ukupno 4.437.460 stanovnika te je usporedbom tih podataka ispalo da je Hrvatska u deset godina izgubila 146.848 stanovnika, no to je samo prividan pad jer se u međuvremenu promijenila statistička definicija ukupnog stanovništva.

- Ako bi se na rezultate iz popisa iz 2001. primijenila metodologija iz 2011. pokazalo bi se da je sadašnji broj stanovnika Hrvatske na gotovo istoj razini kao i prije deset godina - rekao je Kovač. U Gradu Zagrebu živi 792.875 stanovnika, što je 18 posto ukupnog stanovništva, a zatim slijedi Splitsko-dalmatinska županija sa 455.242 stanovnika.

Najmanje stanovnika imaju Ličko-senjska županija (51.022) i Požeško-slavonska županija (78.031). Osim Zagreba, gradovi s više od 100.000 stanovnika još su samo Split (178.192), Rijeka (128.736) i Osijek (107.784).

Popis također pokazuje da u Hrvatskoj ima 1.535.635 kućanstava i 2.257.515 stambenih jedinica, od čega je 85 posto (1.923.522) stanova za stalno stanovanje. Tijekom deset godina broj stambenih jedinica povećao se za 376.648, odnosno 20 posto, a najviše ih je izgra-

đeno u Zagrebu (73.421) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (64.277). Prvi rezultati popisa podložni su promjenama jer tek slijedi detaljna obrada prikupljenih podataka, a konačni i potpuni rezultati bit će objavljeni prema programima publiciranja i kalendarima objavljivanja statističkih podataka DZS-a, počevši od iduće godine - rekao je Kovač. Ravnatelj DZS-a također je najavio da će podaci o etničkoj i konfesionalnoj strukturi stanovništva biti objavljeni u prvoj polovici iduće godine. (Hina)

PRVI ŠOKAČKI MJUZIKL "BEČARSKE VATRE"

ZAGREB - U dvorani Međunarodnog centra u kulturi (Travno), u izvedbi Kulturno-umjetničke udruge Kristal-Sladorana održan je prvi šokački mjuzikl "Bečarske vatre", autora Ivana Božidara. Mjuzikl je okupio veliki broj obožavatelja slavonske tradicijske kulture i prijatelja Slavonije koji žive u Zagrebu. Održan je kao poklon Društvu za promicanje kulture i baštine "Šokadija-Zagreb" u povodu njezina 100. rođendana.

"Bečarske vatre" su jednostavna glazbena priča o radostima, ljubavima, sjeti i mladenačkoj objesti i inatu Slavonaca, nastala u jesen kada su svi radovi u polju završeni. Tada se Šokci preda-

ju veselju, tražeći usput i odgovore o smislu ljubavi i života. Mjuzikl je himna Slavoniji, koja odaje svu raskoš i bogatstvo pjesme i igre, nekoć najbogatijeg dijela Hrvatske.

- Tekst je posložen kao oda Slavoniji, s deset originalnih

slavonskih pjesama, pet odabranih folklornih brojeva koji izvire iz samog libreta te veselih, duhovitih poskočica, i sve se to događa u brzom ritmu osebnog tamburaškoga slavonskog temperamenta - rekao je Himzo Nuhanović, redatelj predstave.

Prije održavanja mjuzikla promovirana je zanimljiva knjiga "Do stana i natrag" autora Ilije Babića, koja nas je tekstem i originalnim izričajem vratila u ravnu Slavoniju. (Željka Lešić)

“Što je to Hrvatsko zagorje?”

Odgovor na pitanje “Što je to Hrvatsko zagorje?” pružit će riječju i fotografijom stranice prve velike i sveobuhvatne fotomonografije, koja nas poziva i mami da se i sami otisnemo među slikovite zagorske brege...

Tekst: Uredništvo

Pitanje “Što je to Hrvatsko zagorje?” može nam se na prvi pogled učiniti suvišno, a odgovor jednostavan i lagan. No, sve će postati složenije i nejasnije povede li se razgovor o tome gdje to regija koju zovemo Hrvatskim zagorjem počinje, a gdje završava. Na ovo pitanje u knjizi “Hrvatsko zagorje u slici i riječi” daje svoj odgovor profesor Damir Hrelja koji u pokušaju određivanja prostora Hrvatskog zagorja ističe da ono predstavlja geografsku, ali i kulturno-povijesnu regiju smještenu na krajnjem sjeverozapadu Hrvatske, koja je određena s jedne strane specifičnostima zemljopisnog položaja, a s druge povijesnim i etnokulturnim posebnostima. O toj regiji odnosno “najljepšem kutu svijeta”, kako je od milja nazivaju njezini stanovnici Zagorci, predstavljeno je u spomenutoj knjizi riječju i slikom najviše što se moglo na gotovo 500 stranica. Knjiga je objavljena u izdanju nakladnika Stanek d.o.o. iz Varaždina. To je najveći izdavački pothvat do sada u kojem je osnovna i jedina tema Hrvatsko zagorje, a koji svojim opsegom, količinom teksta, a posebno mnoštvom vrhunskih fotografija

Kalničko gorje

Dvorac Lužnica

Crkva Majke Božje
Gorske u Loboru

Grobnica
obitelji Jelačić
u Zaprešiću

ja pruža zadivljujući pregled svih devet najznačajnijih krajeva od kojih se sastoji Hrvatsko zagorje.

Za prekrasne fotografije objavljene u knjizi pobrinuli su se fotografi: Kruno Sudec, Josip Posavec, Andrej Švoger, Martin Turk, Josip Grđan, Jelena Hribar, Vedran Rihtarić, Gettzy, Vanja Perš i Zlatko Šorša.

Tekst knjige napisali su veliki zaljubljenici u Hrvatsko zagorje, “muži zagorskog srca”: Rajko Fureš - Zabočki i zaprešićki kraj, Vladimir Poljanec - Novi Marof i okolica, klanječko-sutlanski, zlatarsko-loborski i stubički kraj, Ivica Balagović - Pregradski, ivanečko-bednjanski i krapinski kraj.

Sve to ujedinili su u jednu cjelinu urednici Jelena Kučan i Žarko Tušek.

PRVI PISANI SPOMEN IZ 13. STOLJEĆA

Predstavljajući Hrvatsko zagorje treba reći da njegove geografske odrednice ostaju uglavnom nepromijenjene tijekom dugoga razdoblja, dok su kulturno-povijesne i društvene odrednice podložne promjenama, zbog čega je pojam Zagorje u različitim razdobljima označavao ponešto različit prostor. Na prvi spomen imena Zagorje u pisanim izvorima nailazimo u prvoj polovici 13. stoljeća. Na temelju podataka iz arhivskih izvora 13. i 14. st. može se zaključiti da granična crta Županije Zagorje ide smjerom Lonja – sjeverno od Svetog Ivana Zeline – rijeka Krapina – Veliko Trgovišće – Kraljevec na Sutli. Na sjeveru granicu Županije tada čine planinski masiv Strahinšćice i Ivanšćice. Sjeverni dijelovi prirodno-geografske regije Zagorje, dakle krajevi sjeverno od Strahinšćice i Ivanšćice između Maceljske i Topličke gore, već u to doba ulaze u sastav Varaždinske županije. I u gotovo svim sljedećim razdobljima pojam Zagorja kao upravno-teritorijalne jedinice bit će uži od prirodno – geografske regije.

Krajem 14. st. i Zagorje dijeli sudbinu najvećeg dijela sjeverozapadne Hrvatske te dolazi u vlasništvo grofova Celjskih.

Pritom je za predmet našeg interesa zanimljiv sadržaj isprave kojom kralj Sigismund daruje "zagorsko knežstvo" Hermanu II. Celjskom. U darovnici se kao najvažnije utvrde u "zagorskom knežtvu" poimence navode: Krapina, Lobor, Oštrc, Belec, Trakošćan, Lepoglava, Kostel i Cesargrad, dakle i neke koje se nalaze sjeverno od Ivanšćice. U 16. st. područje nekađašnje Županije Zagorje ulazi u sastav Varaždinske županije, koja će biti podijeljena na četiri sudbeno-upravna kotara, pa će se ime Zagorja pojaviti u imenu dvaju kotara.

'KRASNI BREŽULJCI, DOLINE I LIVADE'

U osnovi, sporno je tek pitanje je li Hrvatsko zagorje prostor omeđen Medvednicom, Maceljem, Strahinšćicom i Ivanšćicom ili, pak, zadire i sjevernije od Ivanšćice u gornje i srednje porječje rijeke Bednje. Zanimljivo je da razvoj domaće geografske znanosti nije pridonio razrješenju ove dvojbe te pristaše teorije da Zagorje završava s Ivanšćicom, kao i one koji pojam Zagorja protežu i na gornje i srednje porječje rijeke Bednje, pronalazimo kako u 19. st. tako i u prvom desetljeću 21. st.

U jednom od ranijih djela hrvatske geografske literature, knjizi "Zemljopis pokrajina ilirskih ili ogledalo zemlje", tiskanoj 1843. u Gajevoj tiskari, Dragutin Seljan će definirati Hrvatsko zagorje kao regiju koja se po geografskim, ali i etnološko-kulturnim odrednicama prostire i sjevernije od Strahinšćice i Ivanšćice. Pritom će u svojoj knjizi arkadijsku sliku i duh Hrvatskog zagorja predložiti sljedećim riječima: "...kroz celo Zagorje razprosterti su krasni brežuljci, među njimi svako verstne opet pružajuće se i oko začarajuće doline, i ravni krasni mirišnima i plodnim livadama, gde se i po tri puta na godinu kosi, obiljujući predeli; zatim po brežuljcima i dolinama ovih mnogobrojni i nekoji krasni ovdašnjih vlasteloh gradovi,... k tomu prijatnost i gostoljubivost stanovnikah Zagorja prama svakomu inostranom od starih već vremenah zaostavša tolika je, da ovde nikakovih svratilištah nikakovih za putnike prire-

djenih konakah Zagorac neima; nego svaki i svakoga serdačno s poslovičom: šta imadem to ti dadem, k sebi primi i polag starog zagorskog duha punog običaja podvori."

Njegovo mišljenje o području koje obuhvaća Hrvatsko zagorje dijele i mnogi kasniji geografi.

KRHOTINE DAVNO IZGUBLJENIH VREMENA

I na posljetku: "Što onda Hrvatsko zagorje doista jest?"

Imajući pred očima povijesni razvoj, tradiciju, etnološko-kulturne elemente, značajke gospodarstva, ali i geografske odrednice moguće je ustvrditi da je Hrvatsko zagorje geografska i kulturno-povijesna regija koja se prostire između Medvednice, Sutle, Macelja te gornjeg i srednjeg porječja rijeke Bednje do njezina ulaska u podravsku ravninu. Najbolju potvrdu ovakve definicije Hrvatskog zagorja pružaju riječju i fotografijom stranice ove prve velike i sveobuhvatne monografije, koja nas poziva i mami da se i sami otisnemo među slikovite zagorske brege, da zavirimo u starinske zagorske kleti i osjetimo okus sunca u zlatnim kapima istisnutim iz tvrde zagorske zemlje, potražimo krhotine nekih davno izgubljenih vremena u ruševnim i opustjelim dvoranama zagorskih dvoraca i kurija ili, pak, da u mističnoj polutami malih zagorskih crkvice i kapela pokušamo spoznati sebe. ■

ENG The *Podravina Motifs – Reflections of 1931 to 2011* exhibition opened recently at the Koprivnica Gallery featuring some 80 exhibits of the world famous Podravina naïve school of art.

NARUDŽBENICA

Naručite knjigu **HRVATSKO ZAGORJE U SLICI I RIJEČI**, najveću i najljepšu monografiju Hrvatskog zagorja ikada objavljenu.

Na jednom mjestu biranim riječima opisano i prekrasnim slikama prikazano svih devet krajeva Hrvatskog zagorja: Zlatarsko-loborski kraj, Novi Marof i okolica, Ivanečko-bednjanski kraj, Krapinski kraj, Pregradski kraj, Klanječko-sutlanski kraj, Zabočki kraj, Zaprešićki kraj, Stubički kraj.

Više o knjizi možete pronaći na www.stanek.hr

Cijena knjige je 590 kuna (118 USD; 80 EUR).

Poštarina nije uračunata u cijenu i dogovara se prilikom narudžbe.

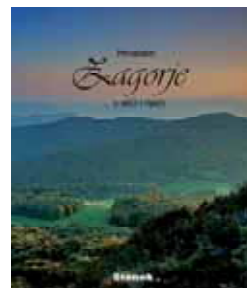
Narudžbe na:

Tel: 00385-42-207-215

Fax: 00385-42-641-215

E-mail: info@stanek.hr

E-mail: nadica@stanek.hr

Svečano otvoren Hrvatski trg u Santiagu

Veleposlanica Vesna Terzić otkrila je spomen-ploču, donaciju tvrtke Spalato iz Santiaga s ugrađenim bakrenim grbom koju je donirao Hrvoj Ostojić iz Iquiquea. Tim činom svečano je otvoren Trg Republike Hrvatske (*Plaza República de Croacia*) u općini Vitacuri u Santiagu

Napisala i snimila: **Daira Kruljac**

Dvadeseti rođendan hrvatske samostalnosti obilježen je u Santiagu u svečanoj i veseloj atmosferi uz mnogobrojne događaje u prostorijama Hrvatskog stadiona (*Estadio Craoata*). Izložbom hrvatskih slikara i slikara hrvatskog podrijetla započeo je *Hrvatski tjedan*, koji je nastavljen veselim druženjem uz hrvatsku tradicionalnu pjesmu i ples. Na Dan državnosti Republike Hrvatske veleposlanica Vesna Terzić otkrila je spomen-ploču, donaciju tvrtke Spalato iz Santiaga s ugrađenim bakrenim grbom koju je donirao Hrvoj Ostojić iz Iquiquea. Tim činom svečano je otvoren Trg Republike Hrvatske (*Plaza República de Croacia*) u općini Vitacuri u Santiagu, uz nazočnost gradonačelnika i predstavnika općine Vitacure, čileanskog senatora hrvatskih korijena

Balda Prokurice, istaknutih ličnosti hrvatskih organizacija u Santiagu te mnogobrojnih pripadnika hrvatske zajednice. Proslava Dana državnosti Republike Hrvatske nastavljena je velikim svečanim ručkom na Hrvatskom stadionu, popraćenim narodnim pjesmama i plesovima u izvedbi kulturnog udruženja *Domovina* te videoprezentacijom o Hrvatskoj, diplomskim radom mladoga grafičkog dizajnera hrvatskog podrijetla. Kulturna i društvena manifestacija *Hrvatski tjedan* uspješno je završena u nedjelju, 26. lipnja, a tom prigodom služena je sveta misa zahvalnica u dvorani Hrvatskog stadiona. Za mlade je upriličena vizualno atraktivna te poučna prezentacija o dvadesetogodišnjoj Republici Hrvatskoj, njezinim kulturno-povijesnim i prirodnim znamenitostima, koju je održala veleposlanica Terzić.

- Hrvati se općenito smatraju uglednom useljeničkom skupinom u Čileu, koja ima svoje predstavnike u izvršnoj, zakonodavnoj i sudskoj vlasti, u kulturi, umjetnosti, obrazovnom sustavu, crkvenoj hijerarhiji te poduzetničkim krugovima. Zahvaljujući toj činjenici postoji veliki interes za kulturnu i društvenu manifestaciju *Hrvatski tjedan* koju tradicionalno organizira Veleposlanstvo RH u glavnome gradu Santiagu. Procjenjuje se

da u ovoj zemlji, od sjevera do juga, živi oko 200.000 čileanskih Hrvata i građana hrvatskoga podrijetla. U Čileu

postoji veliki broj hrvatskih udruga, no ovom zgodom prisjetit ćemo se samo najistaknutijih. U Santiagu djeluje *Estado Croata*, u Punta Arenasu je najpoznatiji *Club Croata*, dok u Antofagasti pozornost privlači *Sociedad Croata de Socorros Mutuos*. U Iquique je godinama najaktivniji *Club Croata*...

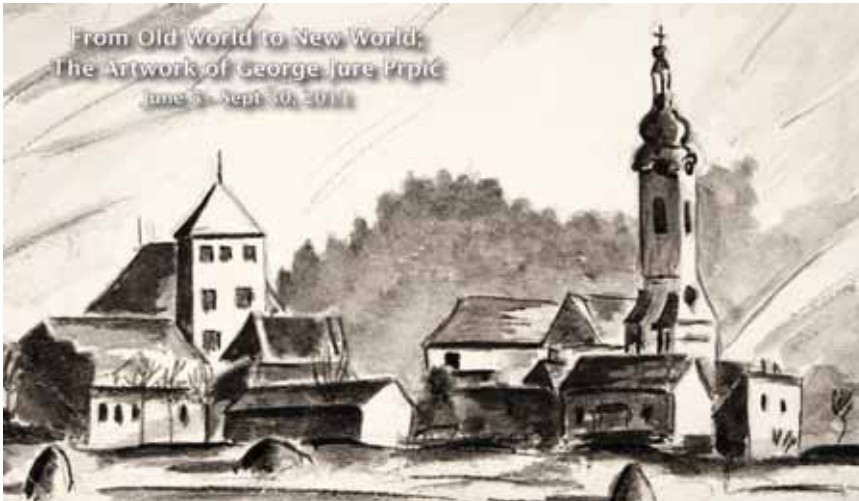
Čileanski Hrvati, čiji su preci došli u Južnu Ameriku pretežno iz Dalmacije prije stoljeća i pol za vrijeme Austro-Ugarske, govore španjolski jezik i u posljednjim desetljećima, od uspostave neovisnosti RH, pokazuju veći interes za jezik svojih predaka s jadranskih obala. Nastava na hrvatskom jeziku za oko 120 učenika, djecu trećeg naraštaja, održava se u Punta Arenasu te je u nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH. Tečajeva hrvatskoga jezika ima i u drugim sredinama, uključujući i glavni grad Santiago.

U svakom slučaju veze Čilea i Hrvatske su intenzivne u svim područjima i vjerujem da će se još bolje razvijati, osobito na području kulture i gospodarstva dviju prijateljskih zemalja - rekla je veleposlanica Vesna Terzić. ■

“Od starih do novih svjetova”

Prpić je bio iznimno aktivan do samoga kraja svoga života, kao savjetnik kolegama povjesničarima, medijima i obrazovnim institucijama. Preminuo je u Euclidu, Ohio, u travnju 2009. godine

Priredila: **Srebrenka Šeravić**

U *The Croatian Heritage Museum and Library* u Eastlakeu, Ohio, SAD, može se razgledati retrospektivna izložba slika dr. Georgea Jure Prpića (1920. – 2009.), sveučilišnog profesora i povjesničara. Izloženo je osamdesetak radova izrađenih različitim tehnikama u ulju, akriliku, pastel, olovci i tinti, koji otkrivaju iznimnu talentiranost uglednog znanstvenika i daju presjek njegova umjetničkog stvaralaštva i različitih likovnih izričaja tijekom gotovo šezdeset godina aktivnog bavljenja slikarstvom. Izložba je otvorena do 30. rujna 2011. godine.

George (Jure) Prpić rođen je 16. studenoga 1920. godine u Đali u sjevernom Banatu, Vojvodina. Školovao se u Hrvatskoj. Maturirao je u Realnoj gimnaziji u Požegi 1939. godine, a 1944. godine diplomirao je pravo na Sveučilištu u Zagrebu. Još kao srednjoškolac piše i objavljuje svoje radove, a usporedno se bavi i slikarstvom.

Godine 1945. započinje svoj izbjeglički život u Austriji. U Grazu studira povijest, no već u svibnju 1950. godine

emigrira u Sjedinjene Američke Države, u Cincinnati, a zatim u Cleveland, Ohio. Od 1951. godine oženjen je Hilom Hermann.

ILUSTIRAO ČESTO SVOJE TEKSTOVE

Poput mnogih useljenika u SAD i George Jure Prpić na početku postaje tvornički radnik i gotovo šest godina na taj način prehranjuje svoju obitelj. Uz veliku potporu supruge Hilde započinje studij i 1956. godine stječe diplomu iz povijesnih znanosti. Doktorirao je na George-

town University u Washingtonu, a njegova doktorska disertacija nosi naziv: “Hrvati u Americi”. Dr. George Prpić predavao je dugi niz godina povijest na John Carroll University u Clevelandu (1958. – 1989.), odgojivši mnoge naraštaje studenata. Bio je i član sveučilišnog Instituta za sovjetske i istočnoeuropske studije te mnogobrojnih stručnih udruga, a osnivač je i asocijacije Hrvatskih studija. Tiskane su mu mnoge knjige, članci i eseji na hrvatskom i engleskom jeziku. Među njegovim poznatijim stručnim djelima su naslovi: *Stoljeće svjetskog komunizma*, *Hrvatski useljenici u Americi*, *Južnoslavenska imigracija u Americi*, *Hrvatska i Hrvati*, no usporedno objavljuje i knjige poezije te zajedno sa suprugom Hilom i istraživanje o hrvatskim knjigama objavljenim u izbjeglištvu. Često sam ilustrira svoje radove, što im daje posebnu umjetničku vrijednost.

U studenome 1997. godine Hrvatska matica iseljenika objavila je i predstavila javnosti njegovo životno djelo “Hrvati u Americi”, u nazočnosti uglednoga autora.

George J. Prpić bio je iznimno aktivan do samoga kraja svoga života, kao savjetnik kolegama povjesničarima, medijima i obrazovnim institucijama. Preminuo je u Euclidu, Ohio, u travnju 2009. godine. ■

ENG A retrospective exhibition featuring university professor and historian Dr George Jure Prpić (1920 – 2009) is open at the Croatian Heritage Museum and Library in Eastlake, Ohio, USA.

Zajedničari ustrajno jačaju vlastiti socijalni kapital

“Za akademsku godinu 2010./11. čak je 261 student dobio do sada najveći iznos u stipendijama tj. 185.500 američkih dolara iz Školarinskog fonda HBZ-a za studiranje na sveučilištima diljem SAD-a i Kanade”, rekao je izvršni tajnik Zaklade Edward W. Pazo

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimke: **HBZ**

Školarinska zaklada Hrvatske bratske zajednice Amerike (*Scholarship Foundation CFU*) dodijelila je početkom ljeta 261 stipendiju mladim američkim Hrvatima za akademsku godinu 2010./11., koji studiraju na četrdesetak različitih sveučilišta diljem SAD-a. Ukupan iznos stipendija doseže 185.500 američkih dolara, izjavio je ovih dana novinarima glavni predsjednik te naše najstarije fraternalističke organizacije Bernard M. Luketich u Pittsburghu. Novac za Školarinsku zakladu HBZ-a prikuplja se svake godine u sklopu tzv. *Božićne kampanje za Školarinsku zakladu* od studenoga do veljače. Školarinska zaklada ima važnu društvenu zadaću među mladim američkim Hrvatima, a od 1958. procjenjuje se da je stipendije dobilo 4.250 studenata. Ulažući iz godine u godinu sve više u stipendije za mlade naraštaje, HBZ nastoji tim socijalnim kapitalom ojačati vlastite redove u obrazovnom i društvenom statusu svoga članstva.

Ta dugovječna fraternalistička organizacija svjesna je važnosti socijalnog kapitala koji kvalitetnim obrazovanjem može osigurati bolja radna mjesta i poslovne prilike mladim američkim Hrvatima. A dobar socijalni kapital i te kako je značajan za kvalitetan obiteljski život i izgrađivanje socijalnih mreža, koje u konačnici jačaju organizacijsku kompetenciju dobrovoljnih graditelja HBZ-a.

OSTVARIVANJE OBRAZOVNIH CILJEVA

– Za akademsku godinu 2010./2011. čak je 261 student na temelju kriterija izvrsnosti te socijalnih pokazatelja dobio

do sada najveći iznos u stipendijama tj. 185.500 američkih dolara iz Školarinskog fonda HBZ-a za studiranje na sveučilištima diljem SAD-a i Kanade. Otkad je 1958. godine utemeljena ova zaklada, nekoliko tisuća učenika i studenata, članova HBZ-a, imali su izravne koristi iz ovog fonda koji neprestano podupiru naši članovi te odsjeci i prijatelji koji se brinu za visokoškolsku naobrazbu i ulaganje u znanje. Svjesni toga koliko znači i vrijedi dobra naobrazba, mnogi članovi naše zajednice do sada su financijski poduprli Školarinski fond kako bi pomogli studentima u ostvarivanju njihovih akademskih obrazovnih ciljeva. Dakle, iz godine u godinu mi ulažemo sredstva u ovaj fond kako bi iz njega pomogli studentima u stjecanju njihove akademske naobrazbe, i to je novac koji nikada ne trebaju vratiti. Ovaj naš školarinski program je i te kako važan kako samim studentima tako i za daljnji razvitak i rast naše zajednice. Stipendiranjem učenika i studenata dajemo im ne samo novčanu pomoć, već im time pokazujemo koliko cijenimo njihovo djelovanje u članstvu naše bratske fraternalističke organizacije.

Studenti i učenici su predali svoje molbe još prošle jeseni, nakon čega je slijedila uobičajena procedura u Zakladi. Naime, nakon godišnje sjednice 22. listopada 2010. godine, Odbor je pomno pregledao svaku primljenu molbu i u lipnju 2011. donio odluku o visini stipendije prema potrebama pojedinog studenta. Stipendije iznose između 250 i 1.000 američkih dolara po studentu, a dodijeljene su iz Glavnog fonda Školarinske

zaklade te iz pojedinačnih fondova koje su formirali pojedini članovi HBZ-a te određeni odsjeci i njima srodne fraternalističke organizacije. Imena svih stipendista objavljena su u službenom listu *Zajedničaru* od 25. svibnja 2011. na 12. i 13. stranici.

POVEĆAVA SE BROJ POJEDINAČNIH FONDOVA

Zanimljivo je da se broj pojedinačnih fondova u Školarinskoj zakladi Hrvatske bratske zajednice stalno povećava. Tako su od sastanka Odbora Školarinske zaklade 2009. godine do ovih dana u Zakladi utemeljena još četiri nova fonda. To su: *Fond 'Ban Jelačić' odsjeka broj 2*; *Croatian Mountaineers fond odsjeka 745* u Benwoodu (West Virginia), zatim pensilvanijski *Mary E. Roper fond odsjeka 307* iz West Brownsville i *Mary Krilich Joyce fond*, rekao je izvršni tajnik Zaklade Edward W. Pazo.

- Uz financiranje iz specijalnih fondova, našu Školarinsku zakladu također su novčano obogaćivali mnogi prijašnji primatelji stipendija koji su pomoć za školovanje dobivali u proteklih pedeset i više godina, dakle od vremena kada je utemeljena Zaklada - dodao je glavni predsjednik Bernard M. Luketich.

U Odboru Školarinske zaklade godinama vrijedno rade, uz predsjednika Bernarda M. Luketicha, potpredsjednica Bernadette Luketich-Sikaras, izvršni tajnik Edward W. Pazo te članovi odbora Joseph M. Brigich, Ruth E. Zofchak, dr. Marion Vujevich, Robert Luketić, Paul Lucas i Michael Namesnik. ■

IN MEMORIAM

Ljubo Crvenković

Otišao je Ljubo Crvenković, naš prijatelj, Hrvat iz Vareša u Bosni, začetnik hrvatske folklorne umjetnosti na tlu Australije, čovjek velike duhovne snage i istinskog patriotizma. Otišao je čovjek koji je znao oproštati i prihvatiti ljude drukčijih navika i shvaćanja, drukčijih svjetonazora. Ljubo je hirovima sudbine i zlim slijedom povijesnih događaja s obitelji morao otići u daleki svijet, ali nije okrenuo leđa svojoj domovini Hrvatskoj. Naprotiv, sve je činio da bi hrvatski iseljenici u okruženju drugih naroda i kultura sačuvali dostojanstvo i povezanost sa starom domovinom. Svojom inteligencijom i promatračkim darom, poznavanjem životnih zakonitosti i osobne duhovne širine znao je doprijeti do istinskog razumijevanja većine problema hrvatske dijaspeore što drugima, zbog provincijalne skručenosti, nije bilo moguće. Snaga tolerancije za druge i drukčije ostala je njegovom vrlinom do kraja života, a deviza "ljubav nas veže i spaja" bila je i ostala temeljna poruka njegova duha i iskustva sunarodnjacima Hrvatima u ona gorka vremena 50-ih godina – strahova i neizvjesnosti za vlastitu egzistenciju i održanje obitelji. Ta je poruka ostala sugestivna do danas. Svoje znanje o folkloru, koje je stekao u studentskim danima u Zagrebu, prenosio je zajedno sa suprugom Vericom mladim Hrvatima u Sydneyu, a posredno i u cijeloj Australiji. Ljubo i Verica pokazali su prvi s "Koledom" ljepotu hrvatske tradicijske baštine. Ljubo se svojim životom i djelovanjem upisao među velikane, pokretače i vizionare, a iako daleko od svoje domovine zaslužio je duboko poštovanje svih Hrvata iz domovine i naših sunarodnjaka diljem svijeta. Neka mu je vječna slava i hvala!

Božo Potočnik, skladatelj

Vodstvo HBZ-a na čelu s predsjednikom Bernardom Luketichem

ENG Early this summer the CFU Scholarship Foundation awarded 261 scholarships for the 2010/11 academic year to young American Croatians studying at forty universities across the USA.

Povratak Vojne krajine pod bansku vlast: korak prema jedinstvenoj Hrvatskoj

Proglasom cara i kralja Franje Josipa 15. srpnja 1881. ukinuta je Hrvatsko-slavonska Vojna krajina, a utjelovljenje bivših krajiških predjela u politički život Hrvatske i Slavonije okončano je u potpunosti krajiškim izborima u proljeće 1883. godine

Piše: **Željko Holjevac**

Osvojačko širenje Turska Osmanlija u jugoistočnoj Europi, koje je u drugoj polovici 15. stoljeća ugrozilo i hrvatske zemlje, utjecalo je na učvršćivanje postojećih i postupno izgrađivanje novih obrambenih utvrda s vojnim posadama na dodirnom prostoru podijeljenog i sukobljenog kršćanstva i islama. Još tijekom 1463. ugarsko-hrvatski kralj Matija Korvin osvojio je sa svojom vojskom sjevernu Bosnu i u otporu Turcima osnovao dvije pogranične banovine – Jajačku i Srebreničku. Nekoliko godina kasnije porazio je Frankopane i u njihovu tadašnjem glavnom uporištu Senju 1469. osnovao Senjsku kapetaniju. Bio je to prvi pokušaj vojno-krajiške organizacije obrane hrvatskih zemalja od prodora

Osmanlija koji su Hrvatsku u 16. stoljeću sveli na "ostatke ostataka nekoć slavnoga Hrvatskog kraljevstva".

SLAVONSKA I HRVATSKA KRAJINA

Sredinom 16. stoljeća izgrađen je neprekinut niz utvrda od Jadrana do Drave, a područje uz granicu s Osmanlijskim Carstvom organizirano je u kapetanije. Osnovane su dvije vojno-krajiške oblasti: Slavonska krajina (između Drave i Save) i Hrvatska krajina (južno od Save). Izraz "krajina", izveden iz riječi "kraj" (može označavati bilo koji dio nekog prostora, ali i njegovo rubno područje), ima duboko uporište u hrvatskoj pisanoj tradiciji (dovoljno je podsjetiti na "Krainu" na Bašćanskoj ploči) i kolektivnoj narodnoj memoriji (o čemu svjedoči npr. Cetinska krajina u Dalmaciji), te nema nikakve veze s pokušajem zlorabe tog

pojma ranih 1990-ih godina. Hrvatsko-slavonska Vojna krajina, isprva uspješan sustav obrane od Turaka, prerasla je postupno u habsburšku vojarnu i carsku zemlju, odvojenu od civilne Hrvatske i Slavonije pod upravom Hrvatskog sabora i bana.

U Hrvatsko-slavonskoj Vojnoj krajini obrt i trgovina bili su neznatni, a tržišni odnosi gotovo nepoznati. Gospodarstvo se najvećim dijelom svodilo na poljodjelstvo, a i ono je bilo slabo razvijeno. Život je bio težak jer su krajišnici u isto vrijeme bili i seljaci i vojnici. Bavili su se pretežno ratarstvom i stočarstvom, a morali su obavljati i vojnu službu. Zbog toga su često izbivali od kuće pa je sav teret proizvodnog rada pao

Krajiško pješaštvo u austrijskim odorama

Krajiška straža
čuva državnu
granicu

na žene, djecu i starce. Krajišnici su živjeli u patrijarhalnim proširenim obiteljima u sklopu kućnih zadruga koje su u prosjeku imale desetak članova. One se nisu smjele dijeliti, osim u iznimnim slučajevima. Krajišnici su podliježali strogim vojnim propisima, a bili su dodatno opterećeni državnom i općinskom tlakom kao oblikom javnih radova. Vlasnik zemlje u Vojnoj krajini bio je vladar, a krajišnici su bili samo njezini korisnici.

Počeci robno-novčanoga gospodarstva u Vojnoj krajini, raspadanje kućnih zadruga, modernizacija i procesi nacionalne integracije na hrvatskom prostoru pridonosili su postupnom urušavanju krajiškog sustava, a europske promjene u međudržavnim odnosima, političkom životu, organizaciji vojske i načinu ratovanja učinile su Vojnu krajinu u 19. stoljeću nepotrebnom. Stoga je postavljeno pitanje sjedinjenja krajiških pukovnija pod vojnim zapovjedništvom bečkog dvora s civilnom Hrvatskom i Slavonijom pod upravom Hrvatskog sabora i bana. Hrvatski sabor donio je 1848. zaključak o olakšicama za krajiško stanovništvo, a 1861. zaključak o ukidanju Vojne krajine. Nakon uspostave dualizma i preobrazbe Habsburške Monarhije u Austro-Ugarsku 1867. krajiško pitanje bilo je sve prisutnije, kako u hrvatsko-ugarskim tako i u austro-ugarskim odnosima. Vojni vrh nastojao je sačuvati Vojnu krajinu kao ekskluzivno područje s posebnim unutarnjim ustrojem. Inte-

resi austrijskih i mađarskih krugova bili su usmjereni prema stjecanju nadzora nad krajiškim šumama i investicijama u Vojnoj krajini. Hrvatska elita za to je vrijeme težila za teritorijalnim i upravnim spajanjem krajiškoga područja s ostatkom Hrvatske.

PREGOVORI O RAZVOJAČENJU

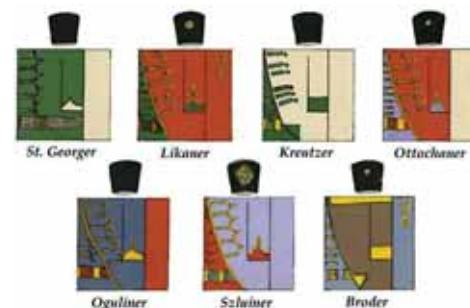
Budući da je Hrvatsko-ugarskom nagodbom 1868. priznato Hrvatskoj pravo na Vojnu krajinu, počeli su uskoro pregovori o njezinu razvojačenju. Tijekom posjeta Zagrebu 1869. car i kralj Franjo Josip I. najavio je ukidanje Vojne krajine. Razvojačenjem Đurđevačke i Križevačke pukovnije 1871. stvorena je Bjelovarska županija u sastavu civilne Hrvatske. Iste godine izdvojeni su iz sastava Vojne krajine Žumberak i grad Senj, a u Zagrebu je osnovana posebna krajiška zemaljska vlada. Sredinom 1873. razvojačene su sve krajiške pukovnije od Jadrana do Srijema, ali Vojna krajina nije odmah ukinuta nego je dobila prijelaznu upravu. Počeo je višegodišnji proces prilagodbe vojničke organizacije civilnom ustroju. Kad je u Bosni i Hercegovini 1875. izbio ustanak protiv osmanlijske vladavine, pregovori o sjedinjenju Vojne krajine s civilnom Hrvatskom i Slavonijom privremeno su prekinuti, a 1878. krajiške postrojbe sudjelovale su u austro-ugarskom zaposjedanju Bosne i Hercegovine.

Kako bi potaknuli gospodarski i društveni razvitak na krajiškom području, hrvatski krugovi su predlagali trasiranje željeznice od Zemuna do Siska. Međutim, ugarska vlada nastojala je Vojnu krajinu podrediti svojim gospodarskim interesima na način da preuzme nadzor nad krajiškim šumama i kapitalom potrebnim za gradnju željeznica. Stoga je sjedinjenje krajiškoga područja s ostatkom Hrvatske uvjetovala smanjivanjem broja hrvatskih zastupnika u Ugarskom saboru. To je bilo u suprotnosti s Hrvatsko-ugarskom nagodbom koja je predviđala da se u slučaju povećanja broja stanovnika Hrvatske i Slavonije sjedinjenjem Vojne krajine ili Dalmacije mora povećati broj hrvatskih zastupnika u peštanskom parlamentu. Zbog toga je početkom 1880. odstupio Ivan Mažuranić,

prvi hrvatski ban koji nije bio plemić, a hrvatski pregovarači na kraju su popustili pred mađarskim zahtjevima. Proglasom cara i kralja Franje Josipa pod naslovom "Mojim krajišnikom hrvatsko-slavonskoga krajiškog područja" 15. srpnja 1881. ukinuta je Hrvatsko-slavonska Vojna krajina, a utjelovljenje bivših krajiških predjela u politički život Hrvatske i Slavonije okončano je u potpunosti krajiškim izborima u proljeće 1883. godine.

CARSKI MANIFEST

"Sveobće priznanje za sve ono, što ste učinili Vi i Vaši otci, živjet će u grudih čovječanstva, dok je svieta i vieka", pisalo je prije 130 godina u carskom manifestu o ukidanju Hrvatsko-slavonske Vojne krajine. Bio je to prvi korak prema upravnom spajanju razjedinjenih hrvatskih zemalja, koje su na prijelazu iz srednjega u rani novi vijek podijeljene između Habsburgovaca, Osmanlija i Mlečana. Početkom 19. stoljeća našle su se hrvatske zemlje prvi put okupljene u jednoj državi – Habsburškoj Monarhiji, ali je Dalmacija, iako dio "trojedne kraljevine", vojno-krajiškim bedomom ostala odvojena od Hrvatske i Slavonije. Hrvatski prostor od Međimurja do Prevlake i od Iloka do Kastva iznad Rijeke prvi put je umrežen u jednu upravnu jedinicu 1939. osnutkom Banovine Hrvatske u prvoj Jugoslaviji. Nezavisna Država Hrvatska u Drugome svjetskom ratu obuhvatila je Bosnu i Hercegovinu, ali je Istra s još nekim krajevima ostala izvan njezinih granica. Tek priključenjem Istre hrvatski prostor u drugoj Jugoslaviji poprimio je oblik koji danas ima Republika Hrvatska kao samostalna država. ■

Odore hrvatskih krajiških pukovnija

ENG 150 years ago, by an edict issued by the emperor and king Franz Josef on 15 July 1881, the Military Region (Vojna krajina) was abolished. The full reintegration of the former military frontier into Croatian political life was completed in 1883.

Kraljice ponovno ophode Bajju

MAĐARSKA - Stari običaj na blagdan Duhova u bunjevačkih Hrvata su kraljice ili ljelje. Tada djevojke, najčešće njih osam, odjevene u nošnju (obično je to bijeli šling) s krunama na glavi ophode

obiteljske kuće. Djevojke predstavljaju kraljice. Krune su im ispletene od cvijeća, hodaju zajedno klanjajući se i pjevajući kraljičke pjesme. Prema običaju, te pjesme su "starovinske", ispjevane u

šesteru i uvijek s pripjevom "ljeljo". Ljelja je ime slavenske božice proljeća, još iz poganskih vremena. Kraljice ili ljelje ih pjevaju a capella. Dok pjevaju, zastanu na pripjev "ljeljo", podignu pete i naklone se pa to izgleda kao da cupkaju, pocupkuju. Postoje posebno kraljičke pjesme za ulicu pri ophodu kuća, zatim pjesme u dvorištu, pjesme kad se sretnu dvije grupe kraljica i pjesme kada se kraljice "ljelje" razilaze. Ima ih, dakle, koračnica, veselih i žalosnih melodija. Tekst je uvijek ljubavni, familijarni i prigodan blagdanu, starovinskom obredu o kojem malo znamo. Riječi su o radosti, tuži, šaljivom zadirkivanju, o djevojenju, momčenju, učeniku, šegrtu, vojniku, sirotici...

KUD "Bunjevačka zlatna grana" iz Baje nakon dugih godina nedavno je obnovio taj narodni običaj. Članice dječje sekcije KUD-a obilazile su bunjevačke obiteljske kuće grada Baje, na Vancagi i na Dolnjaku. U obilasku su im pomogle i odrasle članice KUD-a. Kraljice su rado dočekanе i uz pomoć svih domaćina uspješno je obnovljen običaj. (Ildika Filaković)

SKUPINA HRVATA IZ TALIJANSKE POKRAJINE VENETO POSJETILA HRVATSKU

VUKOVAR - Hrvatska zajednica u Venetu (Italija) s predsjednicom Dubravkom Čolak svake godine obogaćuje svoj program aktivnosti. Uz već poznate Susrete Hrvata u Padovi u svibnju u vrijeme blagdana sv. Leopolda Mandića, nižu se i drugi programi. U njihovu radu puno im pomažu, kao i drugdje u svijetu, padovanski fratri kapucini i hrvatski svećenici na privremenom studiju

u Veneciji. Zadnji od svećenika koji se marljivo uključio u osmišljavanje programa Zajednice je don Dragan Hrgić iz Voćina, sada na studiju u Veneciji. Davna im je želja bila posjetiti Vukovar i tako odati počast žrtvama Domovinskog rata u tom kraju. Prigodom dolaska Svetog Oca u Zagreb, odlučili su povezati ta dva odredišta. Dan prije dolaska Pape krenula je grupa od desetak članova Zajednice iz Padove za Vukovar. Glavni organizator puta bio je don Dragan, mladi svećenik koji stu-

dira u Veneciji, a ujedno služi misu dva puta mjesečno na hrvatskom jeziku u Padovi. U subotu ujutro njihov prvi cilj bio je Vukovar i monumentalni spomenik žrtvama rata te groblje na Ovčari. Poslije Vukovara posjetili su Đakovo, gdje ih je dočekaо bogoslov Mario Mešić koji ih je proveo krasno oslikanom katedralom sv. Petra.

Poslije Đakova u Voćinu su bili na kasnopodnevnoj misi u improviziranoj župskoj crkvi Pohoda Blažene Djevice Marije s vlč. Mladenom Štivinom. Prava crkva bila je savršena sa zemljom jer je za vrijeme Domovinskog rata služila kao skladište municije za srpsku vojsku pa su je pri bijegu minirali i srušili. Požeška biskupija i Ministarstvo kulture obnovili su je sačuvavši stare detalje. Prema organizaciji don Dragana nakon mise bili su, kako kažu, "kraljevski" ugošćeni i počašćeni kod obitelji Hrgić i Perić iz župe Voćin, da bi se poslije kratkog odmora okruženi tišinom papučkog krajolika uputili u Zagreb na doček Pape. (Ana Bedrina)

Približiti svijetu lik hrvatskog blaženika

Glavni redaktor u Hrvatskoj, prof. dr. Jure Krišto, u uvodu knjige piše: "Kao što je Benigarova knjiga najbolja biografija kardinala Stepinca na hrvatskom jeziku, tako je Gavranovićeva zacijelo najbolje djelo o Stepincu na engleskom jeziku"

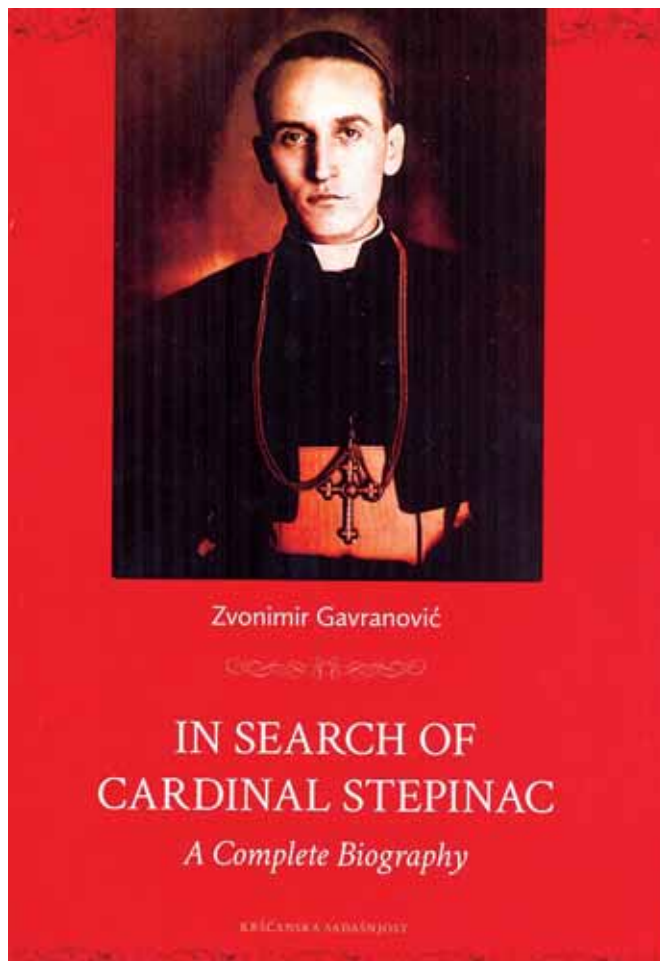
Napisao: **Vladimir Stanković**

Veliki je svijet mogao bolje pratiti Papin pohod Hrvatskoj i zato što su vrlo utjecajni krugovi u svijetu o toj Hrvatskoj mogli puno toga saznati u samo predvečerje Papina dolaska, i to iz upravo objavljene knjige na engleskom jeziku "In Search of Cardinal Stepinac" australskog svećenika hrvatskoga podrijetla Zvonimira Gavranovića, a u izdanju Kršćanske sadašnjosti.

To je u svojoj uvodnoj riječi poželio i kardinal Josip Bozanić: "Drago mi je što će ta knjiga na engleskom jeziku čitateljima približiti svijetli lik blaženog Alojzija Stepinca." A zagrebački je nadbiskup tu knjigu, uoči samoga Papina pohoda, kao svoj dar poslao svim stranim diplomatskim predstavništvima u Zagrebu. Znajući da će vatikanska diplomacija diljem svijeta pratiti sve što će se s Papom događati u Hrvatskoj, izdavači knjige pobrinuli su se da i sve nuncijature Svete Stole u svijetu dobiju tu knjigu prije Papina dolaska. Sada svakog dana stižu zahvale pojedinih nuncija uz dragocjene komentare.

LITERATURA KOJA JE OD VELIKE KORISTI

Također svim stranim gostima, posebno biskupima, organizatori u Hrvatskoj biskupskoj konferenciji stavili su kao spomen na Zagreb u turističku vrećicu i tu knjigu o bl. Alojziju, ali i monografiju o zagrebačkoj katedrali na raznim jezicima. Također je poslan prijedlog Ministarstvu vanjskih po-

slova da tu englesku knjigu o blaženiku dostavi i svim hrvatskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima u svijetu. Naime, ta Gavranovićeva knjiga, koja se najviše bazira na knjizi Alekse Benigara, sadrži i mnogo informacija iz hrvatske povijesti, što hrvatskim predstavništvima u svijetu može biti od velike koristi.

Glavni redaktor u Hrvatskoj, prof. dr. Jure Krišto, u uvodu knjige piše: "Kao što je Benigarova knjiga najbolja biografija kardinala Stepinca na hrvatskom jeziku, tako je Gavranovićeva zacijelo najbolje djelo o Stepincu na engleskom jeziku." Kršćanska sadašnjost je autoru u Australiju uputila pet stotina naručenih knjiga, a ona je poslana na ogled i Hrvatskom etničkom institutu u Chicago radi raspačavanja u hrvatskim etničkim župama SAD-a i Kanade, a također Hrvatskoj bratskoj zajednici u Pittsburghu radi distribucije putem njezina tjednika "Zajedničar". Očekuje se da tu knjigu nabavi i stotinjak hrvatskih katoličkih misija u Za-

padnoj Europi, barem za svoje župne knjižnice. Budući da se Hrvatska nalazi u predvečerje ulaska u Europsku Uniju, takva literatura može biti od velike koristi relevantnim ustanovama. Kako mlada generacija đaka i studenata u Hrvatskoj dosta dobro vlada engleskim jezikom, ne bi škodilo da fakultetske i srednjoškolske knjižnice svoj fond knjiga obogate i tom edicijom. ■

ENG Zagreb-based publisher Kršćanska sadašnjost recently released *In Search of Cardinal Stepinac*, an English-language book by Australian priest of Croatian descent Zvonimir Gavranović.

30. OBLJETNICA UKAZANJA U MEĐUGORJU

MEĐUGORJE - Prije 30 godina šestero djece u Međugorju prvi put je vidjelo Gospu. Malo, siromašno hercegovačko mjesto u godinama koje su slijedile postalo je jedno od najpoznatijih hodočasničkih središta u svijetu. Oni su povjerovali u ukazanje Kraljice Mira, a još se ne zna što će o Međugorju odlučiti povjerenstvo koje ovih dana zasjeda u Rimu.

Uoči 30. godišnjice od početka Gopinih ukazanja, u Međugorje je već došlo više od 50.000 hodočasnika iz 30-ak zemalja svijeta, među kojima je veliki broj vjernika iz Hrvatske, koji sudjeluju u molitvama, misama, mnogobrojnim pobožnostima. Kako su izvijestili iz Informativnog centra Mir iz Međugorja, najviše hodočasnika je iz Hrvatske i BiH, Italije, Francuske, Njemačke, Austrije, a organizirane skupine pristižu i iz udaljenijih zemalja svijeta. Na dan obljetnice 25. lipnja misna slavlja održana su na hrvatskom jeziku i na više od 15 jezika svijeta. Središnje večernje misno slavlje predvodio je fra Zvezdan Linić. Međugorski fenomen počeo je 24. lipnja 1981. na Podbrdu kraj Međugorja kada se prema osobnim tvrdnjama

šest vidjelica Gospa prvi put pojavila. Budući da su bili iznenađeni i zbunjeni, tek sutradan 25. lipnja 1981. su Ivanka Ivanković, Mirjana Dragičević, Vicka Ivanković, Ivan Dragičević, Marija Pavlović i Jakov Čolo prišli Gospi pa se taj datum uzima kao obljetnica ukazanja Blažene Djevice Marije koju u Međugorju zovu Kraljica Mira. Prema osobnim navodima i 30 godina poslije

ukazuje se međugorskim vidjelicama. Međugorski fenomen najprije je bio predmet istraživanja Jugoslavenske biskupske konferencije. Prošle godine osnovana je međunarodna komisija za Međugorje i slučaj je uzdignut na razinu Kongregacije za nauk vjere Svete Stolice koja bi trebala dati konačni sud o međugorskom fenomenu. (HRT)

NAPREDAK DAROVAO KIP SV. ANTE ŽUPI SIVŠI

SIVŠA - U ponedjeljak 13. lipnja u župi sv. Ante Padovanskog u Sivši, hrvatskome naselju u sastavu općine Usore, svečano je proslavljen blagdan zaštitnika župe. U 11 sati održana je sv. misa na kojoj su nastupili mladi franjevci – novaci franjevačke provincije Bosne Srebre. Koncelebrirano misno slavlje predvodio je odgajatelj novaka fra Marko Ešegović uz veliki broj štovatelja sv. Ante.

Posebnost ove proslave bio je i blagoslov kipa sv. Ante Padovanskog koji je župi u Sivši darovala Napretkova podružnica Usora. Kip je blagoslovio predsjednik Napretka prof. dr.

Franjo Topić uputivši riječi potpore svima koji žive u Sivši i cijeloj Usori, a naglasio je kako je ova proslava pokazatelj da se može živjeti i raditi u ovim krajevima.

Na završetku misnog slavlja upriličeno je razgledanje umjetničkih radova umjetničke kolonije koju je organizirala Napretkova podružnica Usora u sklopu Hrvatskih dana kulture. Svim umjetnicima koji su sudjelovali u koloniji dodijeljene su zahvalnice. Župnik fra Petar Andrianić zahvalio je svima na sudjelovanju u proslavi zaštitnika župe. (Frano Milić)

Oko Bosne, Vrbasa i Lašve

Od prirodnih bogatstava Županija Središnja Bosna obiluje šumom, pašnjacima i značajnim rezervama vode u porječju Bosne i Vrbasa. Glavni pritok Bosne je Lašva s Bilom, dok Vrbas od većih pritoka ima Plivu s lijeve strane i Ugar s desne strane

Planina Vlašić

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Županija Središnja Bosna službeno je šesta po redoslijedu od županija Federacije BiH, a prema postotnom udjelu Hrvata u županijama Federacije nalazi se na petome mjestu s 39,4 posto udjela Hrvata. Ako se promatra apsolutni udio Hrvata, onda je Županija Središnja Bosna na visokome drugome mjestu nakon Hercegovačko-neretvanske županije s oko 96.000 Hrvata. Procjena se temelji na podacima iz matičnih ureda i župnih statistika katoličkih župa. Gledajući broj Hrvata u općinama ove županije koji je prema zadnjem popisu 1991. godine bio 118.000, evidentan je pad od više od 20.000 stanovnika kao posljedica nametnutog rata velikosrpskih agresora, ali još više sukoba s Bošnjacima u ovoj županiji koji je imao najveći intenzitet u cijeloj državi. Taj trend demografskog smanjenja nastavlja se u onim općinama u kojima su Hrvati u manjini. Od 12 općina ove županije rast je zabilježen samo u Vitezu

i Kiseljaku, broj stanovnika donekle je stagnirao u Novom Travniku, Kreševu, Busovači i Uskoplju, veća stagnacija zabilježena je u Fojnici, Jajcu, Travniku i Bugojnu, a najveća u Dobrenićima i Donjem Vakufu.

PLANINSKI KRAJOLIK

Naziv županije utemeljen je na njezinu geografskom položaju u samome središtu BiH, a službeni bošnjački naziv je Kanton Srednja Bosna. Površinom od 3.189 četvornih kilometara Županija Središnja Bosna nalazi se na petome mjestu prema površini među županijama Fe-

deracije BiH te zauzima 12,2 površine Federacije. Prema broju stanovnika od procijenjenih 245.000, ova županija također je na petome mjestu u Federaciji s ukupno 10 posto stanovništva. Po gustoći naseljenosti od 77 stanovnika na četvornome kilometru ova županija je šesta u Federaciji BiH. Uz 141.000 Bošnjaka ovdje živi 96.000 Hrvata.

Na jugu Županija Središnja Bosna graniči s Hercegovačko-neretvanskom županijom, na jugozapadu Hercegbosanskom županijom, na jugoistoku Kantonom Sarajevo, na sjeveroistoku Zeničko-dobojskom županijom (kantonom), a na sjeveru i zapadu područjem Republike Srpske. Po reljefnoj strukturi ova je županija jedna od najviših područja u BiH uz dominaciju visokih mladih planina koje pripadaju dinarskome planinskom sustavu. To je ujedno i izvorišni prostor velikih rijeka Vrbasa i Bosne. Na krajnjem jugu na granici s Hercegovačko-neretvanskom županijom smještene su planine Raduša (Idovac 1.956 m.n.v.), Bitovnja (1.742 m.n.v.), a s Kantom Sarajevo Ivan planina (1.534 m.n.v) i Volujak (1.210 m.n.v.). U središnjem

Vitez

Povijesna jezgra Travnika

dijelu županije južno od rijeke Lašve položene su planine Randalj (1.310 m.n.v), Komar (Kamenjaš 1.510 m.n.v.), Radovan (Humska grd 1.446 m.n.v), Vranica (Nadkrstac 2.110 m.n.v) i Kruščica (1.558 m.n.v.), dok na sjeveru županije dominira Vlašić (Paljenik 1.933 m.n.v.). Poseban je značaj prijevoja Komara (933 m.n.v.) između Travnika i Gornjeg Vakufa, Kupreških vrata između Bugojna i Kupresa, Makljena (1.123 m.n.v.) između Uskoplja i Prozora te Ivan sedla.

ŠUME, PAŠNJACI, VODE...

Od prirodnih bogatstava Županija Središnja Bosna obiluje šumom, pašnjacima i značajnim rezervama vode u porječju Bosne i Vrbasa. Glavni pritok Bosne je Lašva s Bilom, dok Vrbas od većih pritoka ima Plivu s lijeve strane i Ugar s desne. Klima u županiji je kontinentalna s planinskim obilježjima.

Županija Središnja Bosna, kao i veći dio Bosne, bila je naseljena Ilirima, u antičkom razdoblju dio je rimske provinci-

je Dalmacije da bi od 7. stoljeća bila naseljena Hrvatima. Upravo s prostora ove županije potječe jedan od najpoznatijih vladara srednjovjekovne Bosne, ban vrbaske banovine Hrvoje Vukčić Hrvatinić. Vladao je krajem 14. i početkom 15. stoljeća, a bosanski kralj Tvrtko I. darovao mu je posjede u Lašvanskoj dolini. Kao značajna središta tadašnje Bosne isticali su se Fojnica i Jajce. Pod naletom turskih osvajača Bosna pada 1463. godine, a nakon teških borbi i dugog odolijevanja pada i Jajce 1528. godine. Nakon višestoljetne vladavine Turaka, Bosna i njezin središnji dio dolazi 1878. godine pod vlast Austro-Ugarske, nakon čega dolazi do gospodarskog razvoja. Grade se željeznice, razvija rudarstvo, obrt, industrija, školstvo, kultura i državne ustanove. Tijekom posljednjeg rata u BiH pokrenutog velikosrpskim ekspanzionističkim ciljevima, nakon početnog pružanja otpora Srbima, Hrvati su uvučeni u sukob s Bošnjacima. Taj je sukob ovdje bio jedan od najžešćih u BiH koliko po ljudskim žrtvama, toliko i po materijalnim razaranjima. Zbog ratnog okruženja sukljubljenih vojski Hrvatska je za potrebe ranjenika u bolnici u Novoj Bili organizirala humanitarni konvoj, a taj događaj simbolizira tadašnju ratnu stvarnost.

Političko središte Županije Središnje Bosne je Travnik, grad u dolini Lašve na 514 m.n.v. podno planine Vlašić. Za vrijeme turskog razdoblja grad je bio jedno

Pogled na kreševski kraj

Jajce

od glavnih središta Bosanskog ejaleta, a od 17. stoljeća on je sjedište bosanskog vezira. Iz tog razdoblja postoje mnogo-brojni ostaci materijalne baštine, džamije i crkve. Sredinom 19. stoljeća franjevački gvardijani iz Kraljeve Sutjeske, Kreševa i Fojnice grade 1857. godine franjevački samostan u Gučoj Gori, u kojemu je jedno vrijeme bila i franjevačka gimnazija. Iz tog franjevačkoga kulturnog miljea ponikao je i jedini nobelovac hrvatskog podrijetla Ivo Andrić. Tijekom rata u BiH Hrvati Travnika, kao i ove županije, doživjeli su napad srpskih agresora, a kada su pod njihovim pritiskom u prostor županije došli mnogobrojni prognani Bošnjaci, Hrvati su doživjeli velika razaranja i ljudske žrtve nakon sukoba s Bošnjacima. Travnik ima oko 55.000 stanovnika, samo naselje oko 20.000. Broj Hrvata se od predratnih 22.000 smanjio na 12.000. Iz Travnika je podrijetlom najtrofejniji nogometni trener u Hrvata Miroslav Ćiro Blažević.

LAŠVANSKA DOLINA

Slična situacija je i s drugom po brojnosti općinom Bugojnom. Prije rata u njoj je bilo oko 30 posto Hrvata, no broj je pao s 15.000 na samo 5.000 stanovnika. U njoj se ističe jedna od najvećih crkava u BiH, sv. Antuna Padovanskoga. A Bugojno je rodni grad nogometnog djelatnika Vlatka Markovića.

Općina koja je zadržala predratni broj Hrvata, te doživjela čak i porast, je Vitez koji se nalazi u donjem dijelu Lašvanske doline. Danas Vitez ima više od 13.000 stanovnika, s razvijenim gospodarstvom u industrijskoj zoni. Po Vitezu je naziv dobio poznati eksploziv crvene boje vitezit, a iz Viteza je i lanac trgovina FIS, kao i mnogobrojne privatne tvrtke, što je i jamstvo opstojnosti Hrvata u ovom dijelu županije i BiH. To vrijedi i za općine Kiseljak gdje su Hrvati unatoč ratu opstali, a općina ima više od 20.000 stanovnika. Naselje je najpoznatije po najvećim izvorima mineralne i termalne vode u tom dijelu Europe, kiseljaku. Novi Travnik donekle je zadržao predratni broj Hrvata, a poznat je po strojogradnji Bratstvo. Riječ je o nekadašnjoj moćnoj industriji koja se razvila u gradu planski sagrađenom nakon 2. svjetskog rata. Kreševo je stari srednjovjekovni kraljevski grad u kome je stolovao bosanski kralj Stjepan

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo "Napredak", Uskoplje

Kotromanić. Razlog tome je rudarstvo, a u 15. stoljeću tu se kopalo srebro, olovo, bakar i živa. Zbog toga su Kreševo često posjećivali dubrovački trgovci. U gradu je 1996. godine sagrađena kapela u spomen na posljednju bosansku kraljicu Katarinu Kosača.

JAJCE I PODMILAČJE

Busovača je općina u donjem dijelu Lašvanske doline u kojoj se zbog ratnih događaja broj Hrvata relativno smanjio, baš kao i u Uskoplju, općini u dolini gornjeg Vrbasa. Donji Vakuf je općina s minornim brojem Hrvata, dok su oni većina u novostvorenoj općini Dobre-

tićima, nastalim izdvajanjem iz općine Skender-Vakuf koja je pripala Republici Srpskoj. Konačno, u starome srednjovjekovnom središtu Jajcu, rodnome mjestu Hrvoja Vukčića Hrvatinića, broj Hrvata je također zbog ratnih događaja relativno smanjen. Grad je predložen zbog svojih prirodnih i kulturnih znamenitosti za UNESCO-vu listu vrijedne baštine. Pokraj Jajca u Podmilačju je najpoznatije hodočasničko mjesto posvećeno sv. Ivi koje svake godine na istoimeni blagdan posjećuju deseci tisuća hodočasnika iz svih dijelova Bosne i Hrvatske, pa i pripadnici drugih monoteističkih konfesija. ■

Sv. Ivo u Podmilačju

ENG Central Bosnia County (Županija Središnja Bosna) is officially listed as the sixth of the counties in the Federation of Bosnia-Herzegovina. It is fifth by the proportion of its Croatian population, representing 39.4 percent of the total number of inhabitants.

Na pragu obećavajuće karijere

Pod naslovom *Free Nicole* je objavila trinaest prekrasnih pjesama koje predstavljaju zanimljivu mješavinu energičnih ritmova, funka i soula koji dira u dušu, ali istodobno tjera i na plesanje

Nicole Jukić

Lohrom u čijem su studiju u bavarskom Abensbergu snimala velika imena poput Gianne Nannini ili Joss Stone. Nakon bezbroj mailova i dopisa londonskom studiju Abbey Road, gdje Lohr također radi, na kraju su se ipak našli i realizirali suradnju. U naslovnoj pjesmi *Free*, naime, Lohr je odsvirao dionice na klavijaturama i pianu za talentiranu Nicole koja je prvim samostalnim CD-om počela slijediti trag svojih glazbenih idola poput Joss Stone, Adele i Jamie Cullum.

JADRAN KAO NADAHNUĆE

Nicole Jukić odrasla je u glazbeno talentiranoj obitelji podrijetlom iz Zadra. Svira violinu i klavir, a svoju prvu pjesmu *Es ist vorbei* (Gotovo je) napisala je s deset godina za svoj tadašnji bend *Girl Factory*. Na promociji njezina albuma prvijenca u rodnome Kasselu sudjelovalo je ukupno 18 profesionalnih glazbenika. Naporan rad na prvom albumu započeo je još u studenome prošle godine. Neposredno prije toga Nicole je primila umjetničku stipendiju Zaklade *dr. Wolfgang Zippel*, što je bio i odlučujući čimbenik koji je doveo do odluke mlade umjetnice da se potpuno posveti svojoj velikoj

ljubavi - glazbi. Osim što redovito nastupa sa svojom grupom, Nicole je diplomirala glazbu i germanistiku, pohađala je intenzivni tečaj za moderne glazbene forme poput mjuzikla u Hamburgu, predaje pjevanje u školi Hegelsberg te u Guxhagenu i koristi svaku mogućnost za kontaktiranje s drugim umjetnicima. Aktivna je i na hrvatskoj glazbenoj sceni u Njemačkoj, gdje je bila članica prvoga hrvatskog bend-aida *Crounitas* u inozemstvu. U Hrvatsku redovito dolazi, a Jadransko more joj je, kako priznaje, često poslužilo kao inspiracija za pisanje novih pjesama.

Mlada pjevačica iz Kassela kaže da neprestano uči i posebno je zahvalna na radu s Christianom Lohrom od kojega je, kako ističe, više naučila nego tijekom studija. Nicole je nedavno sudjelovala na berlinskom natjecanju talenata *Troubadour* gdje je u međunarodnoj konkurenciji osvojila odlično drugo mjesto. Samozatajna Nicole Jukić svojim CD-om *Free* podijelit će radost i s potrebitima. Naime, Nicole će darovati 99 centi od svakoga prodanog nosača zvuka humanitarnoj organizaciji *Oxfam* i udruzi *Mädchenbus Nordhessen*. ■

Tekst i fotografije: **Edi Zelić**

Nakon nekoliko mjeseci intenzivnog rada i puno uložene ljubavi prema glazbi, svjetlo dana ugledao je prvi samostalni album hrvatske pjevačice Nicole Jukić iz Kassela. Pod naslovom *Free Nicole* je objavila trinaest prekrasnih pjesama koje predstavljaju zanimljivu mješavinu energičnih ritmova, funka i soula koji dira u dušu, ali istodobno tjera i na plesanje. Aranžmani u pojedinim fazama podsjećaju na filmsku glazbu i pravi je užitek slušati sjajni vokal 24-godišnje pjevačice iz Kassela. Štoviše, mnogi glazbeni kritičari koji su preslušali album prvijenca naše glazbenice slažu se u ocjeni da je riječ o izvanserijskom talentu te da je Nicole na početku sjajne karijere. - *Vjeruj u sebe i u stvari koje radiš*, tako glase stihovi iz pjesme *Faith*. Ujedno je to i životni moto koji njeguje Nicole Jukić. Da bi došla do svoga cilja, nije joj teško prijeći ni malo veće prepreke. Na svome prvom albumu pod svaku cijenu je htjela surađivati s producentom Christianom

Mlada pjevačica sa članovima benda

ENG Several months of intensive work and a great deal of a love for music have been invested into the first independent album by Croatian singer Nicole Jukić. She hails from Kassel in Germany.

Šport i počast braniteljima Vukovara

“Hrvatski talent, vic i ideje uz njemačku upornost i disciplinu koju gaje vaši igrači čine idealan spoj”, rekli su nam ugledni nogometni instruktori Hrvatskoga nogometnog saveza

Svečanost otvorenja turnira

Momčad Hrvatskog svjetskog kongresa iz Njemačke

Tekst i snimke: **HSK Njemačka**

U Vukovaru se od 30. lipnja do 2. srpnja održao nogometni turnir Memorijal hrvatskih branitelja. Na ovom turniru nastupile su hrvatske prvoligaške momčadi U-14, a među njima i momčad Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj. Bila je to prigoda da djeca i njihovi roditelji posjete grad heroj te vide znamenitosti i mjesta stradanja, simbola žrtve i otpora u Domovinskom ratu.

Nakon što su se igrači s voditeljem Danijelom Lučićem i Petrom Čosićem te trenerima Anđelkom Ivankom i Željkom Batarilom u četvrtak smjestili u odličan i besprijekorno uređen hotel Lav, podijeljena je športska oprema, zatim su nazočili svečanom otvorenju, a poslije toga su posjetili Memorijalni centar te imali trening u Otoku gdje su ih srdačno dočekali predstavnici NK Otok i predstavnici grada Otoka. Sutradan su igrači igrali sa splitskim Hajdukom te izgubili 5 : 0. Nije to niti izdaleka pravi ogled snaga, što će se potvrditi i kasnije tijekom turnira. Očito su talentirani igrači HSK

bili impresionirani uglednim protivnikom, a neuigranost i umor dodatno su im odmgli. Naime, treba podsjetiti da je momčad HSK sastavljena od talentiranih mladića koji igraju u uglednim športskim klubovima (Bayern München, Bayer Leverkusen, VfB Stuttgart) te im je potrebno upoznavanje, češće druženje i treninzi kako bi pokazali svoju talentiranost. Već u poslijepodnevnoj utakmici sa Slaven Belupom situacija je bila puno bolja. Dominirali su tijekom cijele utakmice, ali rezultat je ipak ostao neriješen. Ovaj dan iskorišten je za posjet Vukovarskoj bolnici te Memorijalnom groblju žrtvama iz Domovinskog rata gdje su igrači u ime HSK položili vijenac i zapalili svijeću.

TREBA JOŠ MALO UIGRANOSTI

U subotu je, nakon polaganja vijenaca u centru Bogdanovaca, uslijedila utakmica sa Zadrom. U odličnoj nogometnoj predstavi igrači HSK pokazali su veliku upornost i znanje te pobijedili

hrvatskog prvoligaša 1 : 0. S tribina su se od gledatelja i mnogobrojne stručne javnosti mogle čuti samo pohvale. - Hrvatski talent, vic i ideje uz njemačku upornost i disciplinu koju gaje vaši igrači čine idealan spoj - rekli su nam ugledni nogometni instruktori Hrvatskoga nogometnog saveza. - Da imate još koju utakmicu na turniru, sve biste dobili jer vam treba samo malo uigranosti, a imate odlične mlade momke koji su pokazali karakternost kako na terenu tako i izvan njega i od vaše ekipe sve ostale mogu puno naučiti - rekao nam jedan gledatelj na tribinama. I doista, iako nam pobjeda nad Zadrom nije pomogla za ulazak u završnicu, igrali smo pošteno, uostalom onako kako igrače odgajaju roditelji i klubovi u kojima igraju. Čestitali su nam mnogi, od djelatnika hotela koji su istaknuli primjerno vladanje djece, do predstavnika Hajduka koji su nam čestitali što smo pobjedom nad Zadrom njima omogućili daljnji plasman. ■

ENG A football (soccer) tournament was staged in Vukovar from June 30 to July 2 pooling Croatia's U-14 premier league teams and the Croatian World Congress team in Germany.

Po drugi put – Croatia iz Toronto

Svaka od momčadi koje su pristigle na ovo završno natjecanje u samom je vrhu u svojim sredinama, a u Split su došli nakon što su prošli prednatjecanja u zemljama iz kojih dolaze

Pobjednički pehar za momčad iz Toronto

onu NK Hajduk, kada su se za prvo mjesto natjecale momčadi dviju Croatia - iz Canberre i Toronto. Prvo mjesto osvojila je drugi put momčad Croatije iz Toronto kojoj je pobjednički pehar uručio osobno predsjednik Sabora Luka Bebić. Drugo mjesto osvojila je momčad Croatije iz Canberre, a treće Croat iz San Pedra.

Bebić je izrazio zadovoljstvo ovim natjecanjem rekavši kako je to odličan primjer povremenog okupljanja klubova diljem svijeta s hrvatskim predznakom ili koje su utemeljili Hrvati u dijaspori. "To je način da se osjeti bliskost iseljene i domovinske Hrvatske, a ovakva svjetska prvenstva trebala bi se održavati i u drugim športovima zbog njegovanja zajedništva Hrvata ma gdje živjeli", rekao je Bebić.

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

U Splitu je 26. lipnja održano II. svjetsko nogometno natjecanje hrvatskih klubova koje su utemeljili Hrvati izvan domovine. Organizator natjecanja je Hrvatski nogometni savez, u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika i Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, a pod visokim pokroviteljstvom predsjed-

nika Hrvatskog sabora. Svečanost otvorenja, kao i prva utakmica, održani su na stadionu NK Split.

Na otvorenju su govorili glavni tajnik HNS-a Zorislav Srebrić, a u ime predsjednika Sabora Luke Bebića govorio je i otvorio igre saborski zastupnik Jerko Rošin. Utakmice su se igrale osim na stadionu NK Splita, i u Sinju, Kaštel Gomilici, Kaštel Sućurcu, Klisu, Mravincima, Dugom Ratu i Dugopolju, a završna utakmica je odigrana 2. srpnja na stadi-

JEDINSTVENO NATJECANJE U SVIJETU

Predstavnici svih momčadi posjetili su Poglavarstvo grada Splita gdje ih je primila zamjenica gradonačelnika Anđelka Visković. Također su bili gosti županije gdje ih je primio župan Ante Sanader, predsjednik županijske skupštine Petrosav Sapunar i dožupan Luka Brčić. Natjecanje je ove godine održano u Splitu u čast 100. obljetnice NK Hajduk, koji je i suorganizator natjecanja.

Saborski zastupnik Jerko Rošin otvara igre

Primanje kod gradonačelnice Anđelke Visković

S predsjednikom Sabora Lukom Bebićem

Svaka od momčadi koje su pristigle na ovo završno natjecanje u samom je vrhu u svojim sredinama, a u Split su došli nakon što su prošli prednatjecanja u zemljama iz kojih dolaze. Ti su klubova dali i veliki broj hrvatskih reprezentativaca, a mnogi igraju i u reprezentacijama država u kojima žive. Croatia iz

Na natjecanju je sudjelovalo osam momčadi koje su došle iz cijelog svijeta. To su: Croatia Toronto iz Kanade, Croatia Zürich iz Švicarske, NK Dinamo iz Melina u Švicarskoj, NK Dinamo Ottakring (Beč) iz Austrije, NK Croatia Zagreb iz Stuttgarta u Njemačkoj, SC Croatia iz Berlina u Njemačkoj, SC Canberra iz Australije, SC Croat iz San Pedra u SAD-u.

Toronta primljena je u Kuću slavnih kanadskog športa, a treba istaknuti i uspjeh Croatia iz Berlina koja je pobjednik malonogometnog prvenstva Njemačke. Hrvatski klubovi u svijetu najvećim dijelom nose u svom nazivu i ime Hrvatska, još od pedesetih godina 20. stoljeća, dok neki nose naziv Dinamo ili Hajduk. Na taj način izražavaju svoju nacionalnu pripadnost i ljubav prema domovini svojih predaka.

Svjetsko natjecanje klubova Hrvata izvan domovine jedinstveno je u svijetu i ne organizira ga niti jedna država za

svoje iseljništvo. Želja je još da se u iduću igru uključi i neki hrvatski nogometni klub iz Južne Amerike pa da na taj način bude pokriven cijeli svijet.

Natjecanje je završilo večerom u hotelu Zagreb i druženjem momčadi sa svojim domaćinima Antom Pavlovićem - savjetnikom HNS-a, Perom Šarićem - predsjednikom povjerenstva natjecanja i Antom Plazibatom - povjerenikom za natjecanje, koji su najviše pridonijeli organizaciji natjecanja koje će mladici iz iseljništva sigurno pamtili cijelog života. ■

ENG Split was the scene June 26th to the 2nd World Football Championship of Croatian soccer clubs founded by Croatians abroad.

OBITELJSKO NASELJE

INVEST ZADAR

**"Ekstra ponuda
- 5 stanova"**

povoljne cijene do 15.07.2011.

Dobra prometna povezanost,
blizina zračne luke

Osigurana kreditna linija

**SPLITSKA
BANKA**

SOCIETE GENERALE GROUP

Invest Zadar d.o.o.
Velikopoljska 9H,
Zagreb

Tel. 01/6314054

Mob. 099/227 11 22

E-mail: strmecki@invest-zadar.hr

**NOVI ZAGREB -
VELIKO POLJE**

**ETAŽIRANO I
USELJIVO**

www.invest-zadar.hr

Bogata povijest kanadskog HSS-a

Nakon pogibije Stjepana Radića 1928. godine oživjela je radićevska misao među Hrvatima u Kanadi. Nauk braće Radić bio je blizak i prihvatljiv hrvatskim iseljenicima jer je najbolje odražavao tradicijske vrijednosti hrvatskog seljaka

Predstavljanje je otvorio Mato Jurić, a o autoru i knjizi govorili su Zlatko Žužić, Ante Matić, dr. Đuro Palaić i Miroslav Slavko Mađer

SRIJEM - BARJAKTAR HRVATSKE SELJAČKE MISLI

Predstavljanje ove 80 godina duge povijesti HSS-a u Kanadi otvorio je u ime organizatora i nakladnika Mato Jurić, predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i urednik Biblioteke "Srijemski Hrvat" ustvrdivši kako je Srijem, u kojem je rođen dr. Đuro Palaić, dao najveći doprinos u opstojnosti Hrvata, poglavito u teškom vremenu nakon Prvoga svjetskog rata, te je tako postao barjaktarom hrvatske seljačke misli.

Urednik Zova Srijema i voditelj programa Zlatko Žužić predstavio je autora dr. Đuru Palaića, Srijemca rođenog u Rumi 1937. godine. "Osnovnu školu i gimnaziju dr. Palaić je završio u rodnom gradu, a 1962. diplomirao na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na kojem je tri godine kasnije i doktorirao. Kao mladi stručnjak odlazi u SAD gdje na *Cleveland Clinic* u Clevelandu radi na istraživanju uzroka bolesti visokog tlaka. U listopadu 1967. seli se u Montreal, u Kanadu, gdje i danas živi sa svojom obitelji. Kao sveučilišni profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Montrealu predaje farmakologiju, bavi se znanstvenim istraživanjima i radi kao liječnik u privatnoj praksi. Do sada je objavio 40 znanstvenih radova iz vaskularne farmakologije i neurofarmakologije. U mirovini je od veljače 2004. godine", rekao je Zlatko Žužić i dodao kako dr. Palaić uz redoviti stručni posao i mnogobrojne obveze aktivno sudjeluje u društvenom životu Hrvata u Montrealu te je kao dugogodišnji član HSS-a u Kanadi 2004. godine postao i predsjednik stranke.

Josip Frišić, predsjednik HSS-a, zahvalio je dr. Palaiću na ovome kapital-

Napisao i snimio: **Zlatko Žužić**

Najnovija knjiga sveučilišnog profesora, znanstvenika, liječnika, pjesnika i predsjednika HSS-a u Kanadi dr. Đure Palaića "Hrvatska seljačka stranka u Kanadi", u izdanju Biblioteke "Srijemski Hrvat" Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, predstavljena je 17. lipnja u središnjici Hrvatske seljačke stranke u Zagrebu.

Riječ je o knjizi koja na 313 stranica opisuje povijest Hrvatske seljačke stranke u Kanadi, koja je skoro istovjetna s poviješću hrvatskog iseljeničtva u toj velikoj zemlji na sjeveru američkog kontinenta. Naime, iseljavanje Hrvata u Kanadu počelo je krajem XIX. stoljeća, a u početku su većinu hrvatskih iseljenika činili seljaci sa skromnom naobrazbom i bez

znanja engleskog ili francuskog jezika. Oni su uglavnom nalazili sezonski posao u rudnicima, drvnjoj industriji, poljodjelstvu i građevinarstvu. Poslije Prvoga svjetskog rata, uz naglu industrijalizaciju Kanade, hrvatski iseljenici su se zapošljavali kao tvornički radnici te su tako nastale hrvatske zajednice u industrijskim gradovima Kanade. Nakon pogibije Stjepana Radića 1928. godine oživjela je radićevska misao među Hrvatima u Kanadi. Nauk braće Radić bio je blizak i prihvatljiv hrvatskim iseljenicima jer je najbolje odražavao tradicijske vrijednosti hrvatskog seljaka kao što su čovječnost, ljudska pravica i sloboda. Stranka prihvaćena među iseljenim Hrvatima s vremenom je postala glavna institucija nacionalnog prepoznavanja u Kanadi i najvredniji čimbenik društvenog, političkog i kulturnog života Hrvata u Kanadi.

nom djelu o radu i djelovanju HSS-a u Kanadi, a izdanom u povodu 80. obljetnice osnutka ove stranke u Kanadi.

“Riječ je o velikom entuzijazmu i hrabrosti dr. Palaića da se uhvati u koštac s gomilom građe, kao i sjećanjima naših iseljenika, članova i podupiratelja, koji su svojom predanošću radićevštini i HSS-u, kao dijelu vlastitoga identiteta, omogućili stranci rijetko zabilježeni stoljetni politički kontinuitet na koji smo, ne bez razloga, iznimno ponosni”, rekao je Friščić i dodao da su mnogi hrvatski sinovi bili prisiljeni neposredno nakon komunističkih promjena koje su uslijedile nakon završetka Drugoga svjetskog rata, spašavajući vlastite živote i živote svojih obitelji, napustiti rodnu hrvatsku grudu i emigrirati u svijet te da je većina tadašnjih politički osviještenih Hrvata građanske opcije bila upravo u HSS-u.

36 OGRANAKA I VIŠE OD 2.000 ČLANOVA

“Prepoznajući povijesnu šansu hrvatskoga naroda, u Domovinskom ratu su ne-sebično pomagali hrvatsku obranu, sve do pune pobjede, u krvi izbarene. Bilo je to doba u kojem je domovinska i iseljena Hrvatska radila, mislila i disala kao jedno. I danas smatram da bez one prve pomoći koja je došla upravo od Hrvata i Hrvata u inozemstvu, od ljudi koji su sanjali Hrvatsku, naš zajednički san nikad ne bi bio dosanjan”, zaključio je Josip Friščić.

Predstavljajući knjigu dr. Josip Torbar je govorio o povijesti HSS-a i podsjetio da su HSS 1904. osnovali braća Stjepan

Knjiga “HSS u Kanadi” predstavljena je u središnjici HSS-a u Zagrebu

i Antun Radić te da je ona politički osvijestila hrvatsko seljaštvo i postala najjača politička stranka u Hrvata, dok je književni kritičar Ante Matić, i sam autor jedne knjige o HSS-u u Hrvatskoj, naglasio kako je na radićevskim načelima slobode, društvene pravice i čovječnosti stvoren stranački državotvorni program koji stavlja HSS na čelo borbe za stvaranje suverene hrvatske države.

O dr. Palaiću kao pjesniku govorio je još jedan Srijemac, Hrtkovčanin, književnik Miroslav Slavko Mađer ustvrdivši kako je dr. Palaić uz svoje mnogobrojne obveze nalazio vremena i za poeziju. “Premda od gimnazijskih dana piše pjesme, svoju prvu zbirku pjesama ‘Pjesma za veselo umiranje’ objavljuje 2005., a drugu ‘Porazi i srdžbe’ 2009. godine. Uz to redovito je objavljivao i svoje stihove u ‘Zborniku pjesničkog stvaralaštva američkih Hrvata’, u listu ‘Zov Srijema’, kao i drugim iseljeničkim publikacijama i časopisima”, rekao je Mađer i zaključio kako poezija dr. Palaića odiše domoljubljem i čežnjom za rodnim krajem, za svojim Srijemom.

Na kraju književne večeri dr. Đuro Palaić je pročitao nekoliko svojih pjesama i zahvalio svima koji su pomogli u nastanku i objavljivanju knjige ‘Hrvatska seljačka stranka u Kanadi’ te izvijestio nazočne o činjenici da je prvi ogranak HSS-a u Kanadi osnovan u Torontu 5. siječnja 1930. i da je ona s vremenom postala najjača hrvatska društvena i politička organizacija izvan domovine. “Na vrhuncu svoga razvoja Hrvatska seljačka stranka u Kanadi imala je 36 ograna-

ka s više od dvije tisuće članova. U osam desetljeća svoga postojanja stranka je ekonomski osnažila te je tako osigurala kontinuiranu djelatnost u tuđini u vrijeme kada je bila zabranjena u domovini.”

HSS IZVAN DOMOVINE

“Naime, nakon Drugoga svjetskog rata komunističke vlasti u Hrvatskoj zabranile su djelatnost HSS-a pa se stranka prebacila u inozemstvo, a rad HSS-a izvan domovine bio je omogućen snažnom materijalnom potporom ogranka HSS-a u dijaspori. Kanadski ogranci u tome su prednjačili pred drugim ograncima u svijetu”, ukratko se osvrnuo na povijest stranke dr. Palaić uz napomenu kako je idejni vođa stranke bio dr. Juraj Krnjević te da nije bilo HSS-a u Kanadi, domovinski HSS ne bi mogao uspješno djelovati u inozemstvu. “Krajem sedamdesetih i tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća nastao je raskol u stranci. Zbog sudskih sporova oko stranačke vjerodostojnosti i stranačke imovine članstvo se počelo osipati i neki su ogranci prestali s radom. U lipnju 1997. stranka se ponovno ujedinila i nastavila s djelatnošću kao dio domovinskog HSS-a”, rekao je dr. Palaić i ustvrdio kako je glavna svrha postojanja stranke u Kanadi bila pomoć domovinskom HSS-u u borbi za stvaranje hrvatske države te da danas HSS u Kanadi djeluje kao čuvar i promicatelj ideologije braće Radića. “Knjiga ‘Hrvatska seljačka stranka u Kanadi’ svjedočanstvo je o živoj nacionalnoj svijesti u Hrvata u Kanadi”, zaključio je dr. Đuro Palaić. ■

Dva predsjednika HSS-a: Josip Friščić za Hrvatsku i dr. Đuro Palaić za Kanadu

ENG The latest book by university professor, scientist, physician, poet and HSS chairman in Canada Dr Đuro Palaić, *The Croatian Peasant Party in Canada*, was recently promoted in Zagreb.

Neretvanski brodet od jegalja i žaba

SASTOJCI

(za 4 osobe)

1 kg jegulje
12 kom očišćenih žabljih kraka
250 g crvenog luka
2 dcl maslinova ulja
50 g češnjaka
50 g lista peršina
100 g pirea od rajčice
1 list lovora
2 dcl domaćega vinskog octa
ljute papričice
palenta ili krumpir

PRIPREMA:

Izrezati luk na listiće te ga popržiti na maslinovu ulju u neretvanskoj "kotlači" ili širokoj posudi s debljim dnom, dok ne požuti. Dodati sitno narezani češnjak i peršin te rajčicu pirjati dvadesetak minuta. Zaliti vodom i vinskim octom pa dodati ljutu papričicu i lovorov list. Jegulju dobro oprati i izrezati na zvana pa staviti u pripremljeni umak. Kuhati dvadesetak minuta začinjeno solju i po želji paprom. Pred sam kraj kuhanja dodati žablje krake. Kraci se mogu prethodno prepržiti s brašnom te kuhati zadnjih 10 minuta ili se mogu kuhati sirovi, bez brašna.

Brodet ili brujet nikad se ne miješa, nego se "kotlača" tj. posuda protrese kako se ne bi polomili sastojci. U sezoni kada ima rajčica brodet se može raditi i sa svježim rajčicama.

Poslužuje se s kuhanom palentom ili kuhanim krumpirom.

Ljeto je vrijeme za laganiju hranu pa smo se odlučili za ovaj recept koji će zasigurno oduševiti one koji vole ribu, a ne oklijevaju kušati ni žablje krake. Recept nam je ovaj put ustupio Hrvatski kuharski savez sa sjedištem u Varaždinu iz njihova projekta BAŠTINA. Prema tom projektu, a u suradnji s Ministarstvom turizma i drugim suradnicima, sastavljen je popis hrvatskih autohtonih jela te su Pravilnikom određeni uvjeti prema kojima će ugostiteljski objekti u svojoj ponudi imati hrvatska autohtona jela i time steći pravo isticanja znaka - Hrvatska autohtona kuhinja.

MANJINSKA VIJEST

GRADIŠČANSKI SREDNJOŠKOLCI NA JUGU HRVATSKE

DUBROVNIK - Od 20. do 26. lipnja učenici iz pet srednjih škola sjevernog Gradišća u Austriji boravili su u Hrvatskoj. Njih 41 sa svojim profesorima Sanjom Abramović, Ivanom Rotterom i Angelikom Kornfeind, koja već godinama vodi mlade Gradišćance u Dubrovnik,

učinili su da njihov boravak na krajnjem jugu Lijepe Naše bude nezaboravan i edukativan. Na putu do Dubrovnika posjetili su Plitvička jezera i Šibenik. Drugog dana svog puta po Hrvatskoj posjetili su nacionalni park Krka i Skradin te se okupali pod slapovima rijeke Krke. U Dubrovniku su bili smješteni u Klasičnoj gimnaziji Ruđera Boškovića. Razgledavali su i upoznawali sve ljepote

i povijesne znamenitosti najljepšega Grada. Prošetali su se gradskim zidinama, posjetili otočić Lokrum te pogledali nastup Folklornog ansambla Linda. U sklopu školskoga jezičnog i kulturnog tjedna u Hrvatskoj učenici i profesori iz Gradišća bili su u Mostaru i Međugorju te u Vidu, gdje su posjetili muzej Naro-na. Provozali su se malim lađama, takozvanim trupicama po Neretvi, proučili su vodeni sustav neretvanske delte, prošetali se plantažama, uočili bogatu floru i faunu neretvanskog kraja.

U sklopu projekta prošetali su jedin-stvenim Arboretumom u Trstenome te posjetili Ston. Prošetali su se najdu-žim zidinama u Europi, stonskim zidi-nama, nazočili vađenju soli u stonskoj solani te posjetili tekozvane đardine ka-menica i mušula, školjki koje se uzga-jaju upravo u malostonskom zaljevu i koje su po kvaliteti najbolje na svijetu. Profesorica Kornfeind najavila je dola-zak novih naraštaja već sljedeće godi-ne. (Maja Mozara)

MATIČIN VREMEMPLOV

60 godina Matice

Pronašli smo u Matici za mjesec **srpanj** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

Gosti iz Gradišća neposredno nakon dolaska u Zagreb. □ Guests from Gradišća directly after their arrival in Zagreb. □ Huéspedes de Gradišća inmediatamente a la llegada en Zagreb.

GOSTI IZ GRADIŠĆA

GRADIŠĆANSKI HRVATI ČESTI SU GOSTI DOMOVINE SVOJIH
PREDAKA

Matica iseljenika Hrvatske u zajednici s osnovnom školom
»August Cesarec« u Križevcima i Kulturno-umjetničkim dru-
štvom »Vatroslav Lisinski« u Crikvenici organizirala je tur-

‘53

“Matica iseljenika Hrvatske u zajednici s Osnovnom školom »August Cesarec« u Križevcima i KUD-om »Vatroslav Lisinski« u Crikvenici organizirala je turneju Tamburaškog društva iz Trajstofta u Gradišću (Austrija). Članovi društva boravili su u našoj zemlji od 23. do 28. travnja.” Matica piše kako su samo dvojica iz grupe Gradišćanaca dotad bila u našoj domovini tako da je “za mladiće i djevojke posjet našoj zemlji bio radostan doživljaj”.

SELJENICI SPLITSKOJ DJECI

Samovoljci iz Kalifornije sakupili su novac za kupnju pokretne zubne poliklinike, koja je nedavno do-
šla na odredište. Ovaj »zubobus« služi za školsku djecu i mladeži Splita i šire splitske okolice.

Na današnji dan, 23. travnja, u Zagrebu su se sastali predstavnici Matice i članovi društva. Upravo u taj dan, 23. travnja, u Zagrebu su se sastali predstavnici Matice i članovi društva. Upravo u taj dan, 23. travnja, u Zagrebu su se sastali predstavnici Matice i članovi društva.

‘75

“Naši sunarodnjaci iz Kalifornije sakupili su novac za kupnju pokretne zubne poliklinike, koja je nedavno već prispjela na odredište. Ovaj »zubobus« služit će školskoj djeci i mladeži Splita i šire splitske okolice”, piše N. G. i dodaje kako je riječ o najsuvremenijoj opremi koja će uskoro krenuti u obilazak naselja srednje Dalmacije.

‘87

Evo naslovnice Matice koja prikazuje svečano otvorenje Univerzijade na maksimirskome stadionu. “U ovom dvobroju Matice donosimo reportažu sa Svjetskih studentskih igara – Univerzijade koja je održana u Zagrebu od 8. do 20. srpnja. Igre su nadmašile mnoge rekorde i bit će zapamćene kao najveći sportski događaj ikad održan u Zagrebu. Mnogi smatraju da je spektakularna ceremonija otvorenja bila fantastična.”

Uže

Ni mjesec dana nakon preseljenja iz barake u stan koji se nalazio na trećem katu jedne stare zgrade u Schwanthalerstrasse 24, ulici gdje su stanovali mahom stranci, Hrvati, Arapi i Turci, Rodijak je Čipa nabavio dugačko pleteno uže čiji je jedan kraj svezao za krevet u spavaćoj sobi, a ostatak smotao i gurnuo pod krevet. Uže spasa, kako ga je Rodijak prozvao, uskoro je postalo predmet sprdnje i zadjevica Glavičana na račun Čipe, a on je imao svoje obrazloženje.

- Bogarca ti poljubim, objašnjavao je Rodijak, šta će bit ako me neko napadne, ako udari na vrata u ponoć, ako se kuća zapali, a lift zaglavi? Tutekar na trećem boju nema ti spasa već skakat kroz prozor. A pogledaj koja je visina. E, zato je tutekar uže koje spremno čeka, jerbo je svezano za krevet. Samo ga razmotam, pa niz njega ko niz listve. Sve do ulice. I vama bi bilo pametnije nabavit uže, nego se mome rugat.

Dublji razlog za nabavku užeta krio se u Rodijakovu strahu od vanjskog svijeta u tako velikom gradu. Bojao se visine i dubine, golemog broja istih ili pak sličnih ulica, semafora i automobila koji bi odjednom jurnuli na zeleno, pa je uvijek bio sretan nakon prijelaza neke prometne ulice, bojao se i neljubaznih poslovođa, bojao se uličnih demonstracija, pa bi uvijek kad bi ih vidio sumnjičavo vrtio glavom i ponavljao da će zaratiti, bojao se također prljavih klošara i čelavih mendošara, bojao se živjeti u Njemačkoj. Jedino čega se nije bojao to je rad, pa je često ponavljao kako se plaši da će umrijeti, a neće se naraditi. Zato je Rodijaku teško padalo slobodno vrijeme. Izazivalo je strahove u njemu i stvaralo tugaljiv osjećaj da će u Njemačkoj poginuti, umrijeti, nestati ... Nije se Rodijak bojao smrti, već smrti u Njemač-

koj, pod kotačima automobila, pri padu sa skele, ili pak da ga netko ne zamijeni s nekim pa upuca.

Bojao se Rodijak da mu se ne zagu- bi stan, pa ga neće moći pronaći. Uostalom, koji dan nakon useljenja zagubila mu se čitava zgrada u kojoj je stanovao, a time i stan. Bio je upamtio golemu reklamu Pepsi-cole na fasadi te zgrade, ali kad je jednog dana stigao s posla, na tom se mjestu kočoperio kauboj s lasom i reklamni pano Marlboro. Dugo je Rodijak obilazio oko zgrade, zalazio i u druge ulice, ali onog znaka Pepsi-cole nije našao. A nije se usuđivao ući u zgradu koja mu se činila najbližnjom njegovoj. Snašao se na taj način što je otišao u gostionicu i pozvao na domaću rakiju, "pravu rebusu", kako je kazao, Gutu i Jerku, koji su mu pomogli useliti. Onda je iz gostionice krenuo za njima, pa napokon stigao u stan, ali više nije pamtio stan po reklamama, koja već sutra može biti sklonjena, već po neobičnu izgledu krovišta.

Dugo je vremena trebalo da Rodijak nauči doći do stana iz svih pravaca i ulica. Spočetka je, naime, uvijek dolazio iz istog smjera, sa željezničkog kolodvora. Bilo da je išao tramvajom ili pješice, uvijek bi dolazio na kolodvor, a odatle, već znanim ulicama, do stana. Događalo se da bi Rodijak na putu do stana prošao susjednom ulicom, ni stotinu metara daleko, ali bi on produžio na kolodvor, a onda se vraćao.

Posebno je strahovao da mu vlasti kada se vrati u Runjavu Glavicu, ne oduzmu putovnicu, pa je sve vise izbjegavao nepoznate ljude, posebice one što govore hrvatskim jezikom. U svakom je vidio špijune. Kad je čuo neke priče o tome da špijuni znaju montirati svoje mikrofone, magnetofone i druge naprave čak u zidove stana, Rodijak se počeo bojati i zidova. Nije dao u stanu govoriti o politici, a kad bi sam ostao u stanu, nerijetko bi

držao prave govore kojima se nastojao dodvoriti komunističkim vlastima, uvjeren da su upravo u njegovu stanu montirali svoje naprave i da slušaju sve što on kaže. Ulizujući se zidovima, Rodijak je govorio kako njemu vlast ne smeta, kako on poštuje svaku vlast, a posebno onu što mu je dala putovnicu i zaradu, kako se on ne bavi politikom, ne druži s emigrantima, ne laje na državu... Pritom je Rodijak pomalo uživao u pomisli da obmanjuje i vara zidove i u njima skrivene naprave, pa je svoje riječi pratio čestim odmahivanjem od šake do lakta. Ako ga čuju, ne mogu ga vidjeti, mozgao je Rodijak.

Od djetinjstva se Rodijak bojao i zatvorenog prostora. Dobro se sjeća da bi kao dijete uvijek molio da mu ostave otvorena sobna vrata ili barem prozor. Bez toga nije mogao zaspati. Zato je stan uvijek držao otključanim. A bojao se još nečega što nije znao objasniti što bi to moglo biti, neke katastrofe i svoga predosjećaja, kao što se miševi uznemire uoči brodoloma. I to je bio jedan od razloga, možda najjači, što je Rodijak nabavio uže.

Zelčina na konopu

Istina je da su Glavičani prvi put stigli iz Njemačke na ljetni odmor nakon Zelčinove objave da će kupiti Sivalja. Glavičani su se pravdali da njihov ljetni odmor nema veze sa Zelčinom, jer su napokon shvatili

da je bolje koristiti ljetno nego zimu za odmor, a još bolje oba termina, ali Zelčini to nije bilo dovoljno objašnjenje. Naprotiv, vodio je svoga Sivalja tijekom čitave godine po selu i uživao u njegovu revanju i odzivu seoskih magarica. No, taj je njegov hir kratko trajao pošto su Glavičani smakli i magarice, tako da je selo u to vrijeme ostalo bez gotovo ijedne živine od koje se dotad živjelo. U sali se govorilo da bi glavicku djecu trebalo voditi u grad da vide domaće životinje kao što su ovce, konji, magarad ... Jer, u selu je

tih predstavnika životinjskog svijeta nestalo. A time je nestalo i Zelčinove prilike da izazivlje Glavičane. Ne valja dušu gubiti, njega su i dalje pozivali Glaviča-

ni sebi u Njemačku obećavajući da će mu naći posao. No, njegovu ponosu nije bilo kraja, premda je u njemu ostalo još životnih sokova i nade da će se izvući iz škripca. Valjda je porad toga otišao u Švicarsku, sam na svoju ruku i bez pomoći Glavičana. I vratio se već nakon mjesec dana, ali pun priča i doživljaja. Tu je Zelčina napojio svoju bujnu maštu i vratio se s bezbroj priča i bez novca. Tu je shvatio što je Zapad, vidio gipserske pozicije i način života, uhvatio ritam njihovih priča.

- Nemoj mi pričat, kad sam već sve vidio i iskusio, govorio je Zelčina svaki put kada bi neki gastarbajter pokušao ispričati svoj doživljaj.

Uistinu, Zelčina je za mjesec dana donio u selo više priča nego svi koji su prije njega godinama radili vani. Kao majstoru priče i zapažanja bilo mu je dosta mjesec dana da svakome začepi usta, da se "argumentima" suprotstavi, jer je, po vlastitim pričama svuda bio, svuda radio i sve doživio.

Valja kazati da je Zelčina, koliko god bio svima protivan, pokušavao naći svoje mjesto pod suncem i opravdati ga. Mudro je shvatio da se može potvrditi samo u protivljenju državi i njezinu komunističkom sustavu. Znao je da vlastima nije zanimljiv kao boem koji ne traži putovnicu niti pak posao u zavičaju, kao čovjek koji nema cilja i kojemu ništa nije na putu, jer puta nema. Bio je čovjek kojega se nije moglo ucijeniti klasičnim načinima ucjenjivanja kao što su putovnica, posao, školovanje djece, krediti ... A i Zelčina je toga bio svjestan. Zato je, prije svih ostalih, počeo igrati na kartu verbalnog delikta. Znajući da su svi Glavičani u gabuli porad putovnica, često je znao upasti u gostionicu pjevajući:

- Evo zore, evo dana, evo Jure i Bobana.

Tada bi se sve pošutjelo, a ljudi bi po-

čeli napuštati društvo, uz Zelčinovo cerekanje i glasna dovikivanja da nisu Hrvati, da su potkupljene kukavice koje se boje za "obični papir", kako je zvao putovnicu.

S vremenom, međutim, Glavičani su našli novi ključ protiv Zelčine. Prozvali su ga doušnikom. Jer, gdje rnože postojati takav čovjek, govorili su, koji može pjevati i vikati: "Živila Hrvatska", a da ne ode na saslušanje, pa potom u zatvor. Nakon tog recepta Glavičani se nisu bojali Zelčine i njegove pjesme. Naprotiv, počeli su ga pozdravljati pozdravom: Bog i Hrvati, što je njega počelo nervirati. Valjda zbog toga je počeo pjevati partizanske pjesme, pozdravljati komunističkim pozdravima. Otada je Zelčina ulazio u gostionicu s pjesmom: Ide Tito preko Romanije. Jedne je prilike navrnuo na Rodijaka Čipu pijano mu ponavljajući tu pjesmu.

- Nek ide, brate, kud god ko oće, kazao je Rodijak sa svojim poznatim osmi-jehom.

Valjda je to natjeralo Zelčinu da potraži putovnicu, nadajući se da je neće dobiti. A kad je primio crveni pasoš, morao je otići vani, u Švicarsku, kako smo već kazali. I kad se, nakon mjesec dana, vratio, imao je obrazloženje.

- Ne znate vi di sam ja radio?! Naravno, ne znate! Radio sam na probijanju ceste iznad jednog jezera. Na trista metara visine. jGori brdo, a ispod jezera? Trista metara pijumba, a ja visim na konopu i radim!

- Di ćeš tu, jadna ja!, preplašeno je kazala baba Manda.

- I nije to sve! Na konopu me drži Srbin!, slavodobitno je kazao Zelčina dok su žene odobravale što se vratio još se bojeći da ga Srbin nije pustio s konopca kao da su same na njemu visile. Iskusi-nji su znali da ima ljudi koji vezani rade na velikim visinama, ali su sumnjali da se to dogodilo baš Zelčini. ■

HRVATSKI JEZIK I HRVATSKI TURIST U HRVATSKOJ TURISTIČKOJ SEZONI

Piše: **Sanja Vulić**

Hrvatska sredstva priopćavanja svakodnevno donose podatke o ovogodišnjoj, do sada iznimno uspješnoj turističkoj sezoni. Razmišlja se kolika bi do kraja ljeta mogla biti novčana dobit. Hrvatska je, zbog svoje ljepote, ovoga ljeta pri samom vrhu najtraženijih europskih zemalja u kojima stranci žele provesti odmor. U Hrvatskoj se to zanimanje nastoji potkrijepiti informiranjem o pojedinim zanimljivim odredištima. U ta su se nastojanja uključile sve hrvatske županije, pa tako i Ličko-senjska. Putnici koji potraže okrepju na odmorištima uz autocestu prema Splitu, mogu na velikim reklamnim pločama naći podatke o nacionalnim parkovima u toj županiji i ostalim prirodnim ljepotama, ali često isključivo na stranim jezicima. Hrvatski turist koji putuje od sjevera prema jugu nerijetko tako ostaje prikraćen za mogućnost da te podatke pročita na vlastitom materinskom jeziku. Kao opravdanje može poslužiti pretpostavka da Hrvat zna u čem može uživati u pojedinim dijelovima svoje zemlje, a ako možda to ne zna – sigurno zna neki od stranih jezika, pa kao i stranci može pročitati obavijesti na reklamnim pločama. Drugo je međutim pitanje kako se Hrvat u vlastitoj zemlji osjeća u takvim situacijama, kojih je sve više, ne samo uz ceste nego i na ulazima u restorane i drugdje. Istodobno, strancima dajemo do znanja da nam je vlastiti jezik nevažan. Pa ako je nevažan nama, zašto bi bilo komu drugomu bio važan jezik jednoga tako maloga naroda. Doduše, u više se mjesta u Hrvatskoj održavaju ljetni tečajevi hrvatskoga jezika, ali obično su to tečajevi za ljude hrvatskoga podrijetla, ili pak za strane kroatiste, a u novije vrijeme i za pojedine poslovne ljude koji su profesionalno povezani s Hrvatskom ili s hrvatskim tvrtkama. Za razliku od takvoga hrvatskoga nemarnoga odnosa prema vlastitom jeziku, u susjednoj se Sloveniji ulažu veliki naponi u promidžbu ljetnih tečajeva slovenskoga jezika. Nastoje se privući stranci iz svih dijelova Globusa da uče slovenski. Osim prema jeziku, nemarno se odnosimo i prema vlastitoj kulturnoj baštini. Vrlo često se turistička promidžba zadovoljava reklamiranjem prirodnih ljepota i ugostiteljske ponude. Nerijetko se može steći dojam da smo neki primitivni narod koji živi u zemlji lijepih krajobrazu i koji zna pripremati slasna jela i pića. Kao da je to naš jedini nacionalni identitet. Pritom hrvatska kulturna baština često ostaje prešućivana i – stječe se dojam – mnogima u Hrvatskoj potpuno nevažna. Zar zaista zaborav svih vlastitih kulturnih i nacionalnih vrijednosti treba Hrvatima kao pojedincu, ili pak pojedinoj hrvatskoj obitelji biti preduvjet za bolji život. O nama samima ovisi hoćemo li, unatoč svim poteškoćama, kao pojedinci, narod i država početi bolje živjeti ne odričući se svoje povijesti, svoga nacionalnoga identiteta i svoga jezika. ■

“KNJIŽEVNI PRIKAZI I DRUGI ZAPISI” ŽELJKE LOVRENČIĆ

Ovih dana izašla je iz tiska knjiga voditeljice Zbirke inozemne Croatike u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, književnice i prevoditeljice Željke Lovrenčić naslovljena *Književni prikazi i drugi zapisi*. Knjiga je objavljena u Biblioteci Mala knjižnica Društva hrvatskih književnika i ima 363 stranice. Urednik je Mate Ganza. U njoj su prikupljeni književni prikazi i drugi zapisi koje je autorica od 2004. do 2011. godine objavljivala u raznim časopisima i listovima kao što su *Književna Rijeka*, *Most/The Bridge*, *Hrvatski iseljenički zbornik*, *Forum*, *Dubrovnik*, *Vjesnik*, *Vjesnik bibliotekara*, *Glas NSK*, *Hrvatsko slovo*, *Narod* te u svojim knjigama objavljenim u Hrvatskoj i u inozemstvu. U prikazima i zapisima obrađuju se kroatističke i hispanističke teme, kao i teme hrvatskoga iseljeničtva, a opisuju se i događaji vezani uz promidžbu tih dviju književnosti i kultura. U knjizi se govori o značajnim književnicima španjolskoga govornog izričaja koji su već klasici te književnosti – Miguelu de Cervantesu, Pablu Nerudi, Federicu Garciji Lorki, Carlosu Fuentesu, te onima mlađima s toga područja poput Roberta Ampuera, Diega Muñoza Valenzuele, Juana Mihovilovića Hernández... Neki su prikazi posvećeni djelima naših književnika - Dragutina Tadijanovića, Ante Stamaća, Mladena Machieda, Davora Šalata, Lane Derkač, Davora Velnića, Diane Burazer, Ane Horvat, Jerka Ljubetića, Mire Gavrana, Ružice Cindori... U tekstovima koji se odnose na promidžbu hrvatske književnosti u svijetu autorica opisuje svoje nedavne susrete u zemljama u kojima je predstavljala djela naših suvremenih književnika u prijevodu (Čile, Bolivija, Španjolska, Meksiko) gdje je susrela niz zanimljivih osoba iz književnoga, kulturnoga i političkoga svijeta, kao i mnoge uspješne ljude našega podrijetla. Neki tekstovi posvećeni su događajima koji su se događali u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu kao što su izložba posvećena Don Quijoteu, Četiristota obljetnica Knjižnice, Proslava dana španjolskoga jezika, osnivanje Zbirke gradišćanskih Hrvata, Zbirke inozemne Croatike u NSK itd. U drugome dijelu knjige Željka Lovrenčić donosi prikaze knjiga mnogobrojnih suvremenih književnika španjolskoga govornoga izričaja koje je objavljivala u “Vjesnikovoj” rubrici Prijedlog za prijevod. U tome dijelu zastupljeni su pisci iz Čilea, Bolivije, Meksika, Španjolske, Kube i Kolumbije. (Vesna Kukavica)

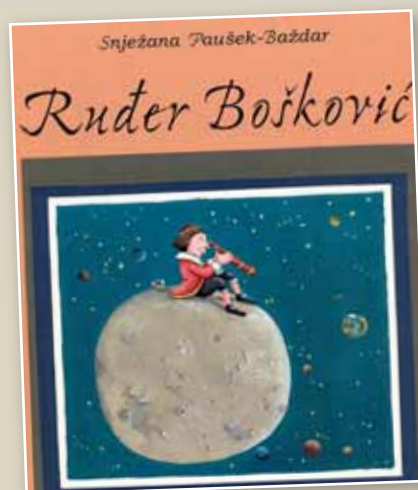
KNJIŽEVNA VEČER UZ PREDSTAVLJANJE KNJIGE SLAVICE ZUBAK

U Bernu je 4. lipnja održana promocija knjige "Kad mirisi se izgube u daljini" autorice Slavice Zubak. Slavica Zubak dobro je poznata hrvatskoj zajednici u Bernu. U svoje 23 godine života u Švicarskoj aktivno djeluje humanitarnim radom u gotovo svim akcijama hrvatske zajednice i jedna je od istaknutijih članica Hrvatske zajednice žena iz Berna.

Uz brzi ritam života u Švicarskoj, ova majka troje djece mnoge je iznenadila objavljivanjem svoga autorskog prvijenca u kojemu opisuje svoje odrastanje u Bosanskoj Posavini. Međutim, s obzirom na životnu energiju koju ona iskazuje, to i ne iznenađuje. Knjiga na vrlo živopisan način govori o prošlom vremenu i opisuje široku paletu ljudi koje je autorica u svom odrastanju susretala i događaje koji su neizostavno utjecali na njezin život. To je trag o životu koji je nestao u ratnom vihoru, to je put do rodne kuće koja je nestala u prašini, kao i putovi do nje koje je prekrila divlja trava. Jedini način kojim se do nje može doći su sjećanja, koje prizivaju još uvijek vrlo živi mirisi djetinjstva. Prema riječima autorice, ova knjiga je započeta kao ostavština njezinoj djeci, da znaju otkud su im korijeni, a završena je kao potraga za vlastitim identitetom koji je negdje na pola puta između ostavljene domovine i bogatoga Zapada. Knjigu je u prostorijama katoličke crkve u Koenizu predstavio profesor hrvatskog jezika i književnosti Ivan Brnadić, a sav prihod od prodanih knjiga dan je u humanitarne svrhe onima kojima je to najpotrebnije. (www.croatia.ch)

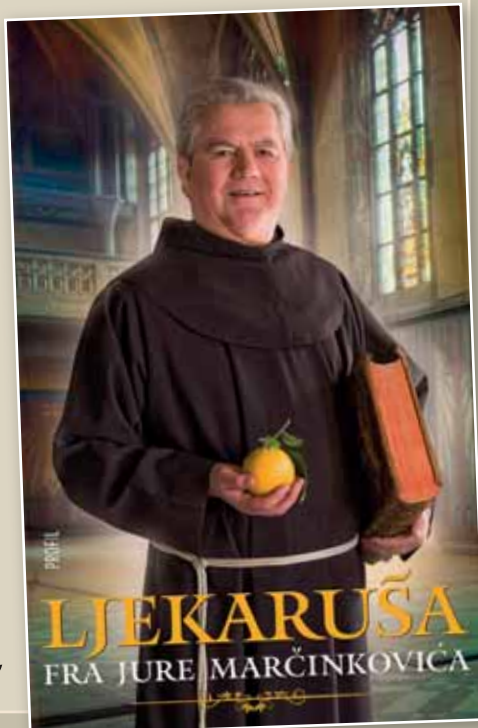
RUĐER BOŠKOVIĆ ZA DJECU

U povodu 300. obljetnice rođenja Ruđera Boškovića Matica hrvatska – ogranak Dubrovnik objavila je nedavno zanimljivu slikovnicu "Ruđer Bošković". Tekst Snježane Paušek-Baždar, upotpunjen prepoznatljivim ilustracijama Pike Vončine, na jednostavan i djeci jasan način približava život i djelo Ruđera Boškovića, od najranijih dana radoznalog dječaka koji je promatrao svijet oko sebe u rodnome gradu i postavljao mnogobrojna pitanja, te koji je gledajući u zvjezdano nebo odlučio da će postati astronom, do tajni svemira i mikrosvijeta kojima je zadužio znanost sve do današnjih dana. Slikovnicu upotpunjuje i nešto opsežniji tekst Snježane Paušek-Baždar, znanstvene savjetnice i upraviteljice Odsjeka za povijest prirodnih i matematičkih znanosti u Zavodu za povijest i filozofiju znanosti HAZU, u kojem je Boškovićev životopis i znanstveni doprinos te spomen na Boškovićev stalni kontakt pismima s majkom i mlađom sestrom u rodnome Dubrovniku. Paušek-Baždar primila se neobičnog zadatka da napiše slikovnicu za djecu zbog dva razloga: nedovoljnog poznavanja Boškovićeva doprinosa te poticaja djeci da u dobi kada se oblikuju interesi njeguju zdravu znatiželju za svijet oko sebe.

SURČIN KROZ POVIJEST

Knjiga "Surčin kroz povijest" svećenika i hrvatskog književnika iz Vojvodine preč. Marka Kljajića objavljena je prošle godine. U Hrvatskoj je pojam Surčin uglavnom vezan uz beogradsko zračno polje koje je donedavno nosilo to ime. No, malobrojni znaju da je riječ o tradicionalnome hrvatskom naselju nedaleko od Zemuna. U predgovoru knjige koji potpisuje Ivana Andrić-Penava piše: "Knjiga 'Surčin kroz povijest' nastala je iz autorove velike ljubavi prema njegovim župljanima Surčincima, ali i prema Srijemcima i Srijemu općenito. Ona je rezultat njegova neumornog traganja za podacima o župi Presvetog Trojstva u Surčinu koje ga je odvelo još dalje, te je čitatelju osim opisa života u toj srijemskoj župi pružio priliku da se informira i o povijesti općine Surčin, ali i o povijesti Srijema, kako onoj političkoj i društvenoj, tako i crkvenoj. Velika vrijednost ove knjige su podaci iz dosad neobjavljenih izvora poput dokumentacije iz arhiva župe Presvetog Trojstva i zapisa iz surčinske župne Kronike."

Mahlerova Simfonija tisuće oduševila prepunu Arenu

Spektakularnom izvedbom glasovite Osme simfonije austrijskog skladatelja Gustava Mahlera u nazočnosti hrvatskog predsjednika Ive Josipovića i njegova slovenskog kolege Danila Tuerka u zagrebačkoj Areni je obilježeno 20 godina neovisnosti Hrvatske i Slovenije te 140. obljetnica Zagrebačke filharmonije. Pred oko šest tisuća gledatelja golemi orkestar sastavljen od zagrebačke i slovenske filharmonije, s više od 1.100 izvođača, pod dirigentskom palicom ruskog maestra Valerija Gergijeva izveo je kapitalno Mahlerovo djelo, poznato i kao Simfonija tisuće. Realizacija izvedbe ovog remek-djela, praižvedenog u Muenchenu 1910., vrhunac je dugogodišnje suradnje Zagrebačke filharmonije s kolegama iz Slovenije, pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Ive Josipovića.

Uspjeh hrvatskoga gitarista u Italiji

Mladi gitarist Juraj Majstorović pobjednik je 40. međunarodnoga gitarističkog natjecanja 'Fernando Sor' koje je održano nedavno u Rimu. Na ovogodišnjem natjecanju sudjelovalo je 20-ak natjecatelja iz cijelog svijeta. Prema ocjeni međunarodnoga ocjenjivačkog suda, između triju finalista pobjedu je zaslužio upravo mladi hrvatski gitarist Juraj Majstorović, student prve godine Muzičke akademije u Zagrebu u klasi Darka Petrinjaka.

Siščani uživali u vrhunskom rocku

Prema najavama organizatora humanitarnog koncerta za Miroslava Mimija Kiša, poznatog sisačkog fotoreportera, sisačka tržnica Kontroba ugostila je eminentne bendove hrvatske glazbene scene. Vobler, TBF, Zabranjeno pušenje i Hladno pivo pružili su nezaboravnu noć građanima Siska koje ni loše vrijeme nije omelo da se okupe u rekordnom broju. Ova nezaboravna noć pokazala je humanost Siščana i njihovih gostiju. Sisačka tržnica bila je prepuna emocija te je svatko htio postati djelićem te humanitarne akcije.

Opernim arijama otvoreno Osječko ljeto kulture

Ispred osječke konkatedrale sv. Petra i Pavla, na Trgu Ivana Pavla II., održan je gala-koncert opernih arija Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku. Time je otvoreno Osječko ljeto kulture 2011. Otvarajući manifestaciju predsjednik Gradskog vijeća Gordan Matković istaknuo je da je ta najveća kulturna priredba u istočnoj Hrvatskoj, koja se otvara na dan zaštitnika grada Osijeka sv. Petra i Pavla, kvalitetom svojih programa postala prepoznatljiva u cijeloj Hrvatskoj te da je OLJK ušao u program hrvatskih kulturnih događaja. Bogat program Ljeta završit će hit mjuziklom "Footloose".

Jelena Rozga pobjednica Splitskog festivala

Jelena Rozga pobjednica je 51. splitskog festivala s pjesmom "Razmažena". Novi hit iz radionice obitelji Huljić osvojio je prvu nagradu splitske publike "Zlatno jedro", a već mu predviđaju jednako velik uspjeh kao i "Bižuteriji" koju je Rozga izvela na prošlogodišnjem festivalu. Drugu nagradu publike dobila je klapa Cambi s pjesmom "Od zipke do križa", a treća je pripala mladom pjevaču Marku Pecotiću Peci koji je na ovogodišnjem festivalu nastupio s pjesmom "Ankora". Pjesme koje je odabrao stručni žiri ove su se godine prilično razlikovale od miljenika publike. Prva nagrada "Zlatni valovi" pripala je Klapi Cambi Split za pjesmu "Ultima partenca". "Srebrne valove" dobio je mladi zagrebački tenor Tvrtko Stipić koji je na Prokurativama otpjevao "Na Marjanu jubav".

Baruni proslavili 20. rođendan

U sklopu Međunarodnog festivala vatrometa, Baruni su održali spektakularni koncert pred 30.000 ljudi i time proslavili svoj 20. rođendan. Svoju mnogobrojnu publiku iznenadili su introm Pink Floyda, nakon kojega je uslijedio hit "Dobro mi došla stara ljubavi".... Proslavivši 20. rođendan nakon toliko uspješnih godina 'prerasli' su naslov Baruni, što su ovim koncertom i dokazali, te im zaslužno pripada naslov kraljeva zabavne glazbe! Barunima je iste večeri diskografska kuća Hit Records dodijelila zlatnu ploču za album "Svanut" će jutro puno ljubavi", čime su potvrdili koliko su hrvatsku glazbenu scenu obogatili svojim svestremenim hitovima.

Festival vatrometa oduševio Zagrepčane

Početkom srpnja održan je Međunarodni festival vatrometa. Jedanaesti put zaredom na Bundeku su se okupili najbolji i najmaštovitiji svjetski priznati pirotehničari. Zagrepčani su mogli uživati u natjecanju pirotehničkih ekipa iz Rusije, Slovačke i Hrvatske. Organizator Mirnovec pirotehnika već niz godina zaredom građanima, slučajnim prolaznicima i mnogobrojnim turistima omogućuje da se osobno uvjere u profesionalnost i kreaciju svjetski uglednih pirotehničkih ekipa koje dolaze na natjecanje te vrhunskim i nezaboravnim vatrometnim koreografijama bez daha ostavljaju desetke tisuća posjetitelja ovog već tradicionalnog događaja.

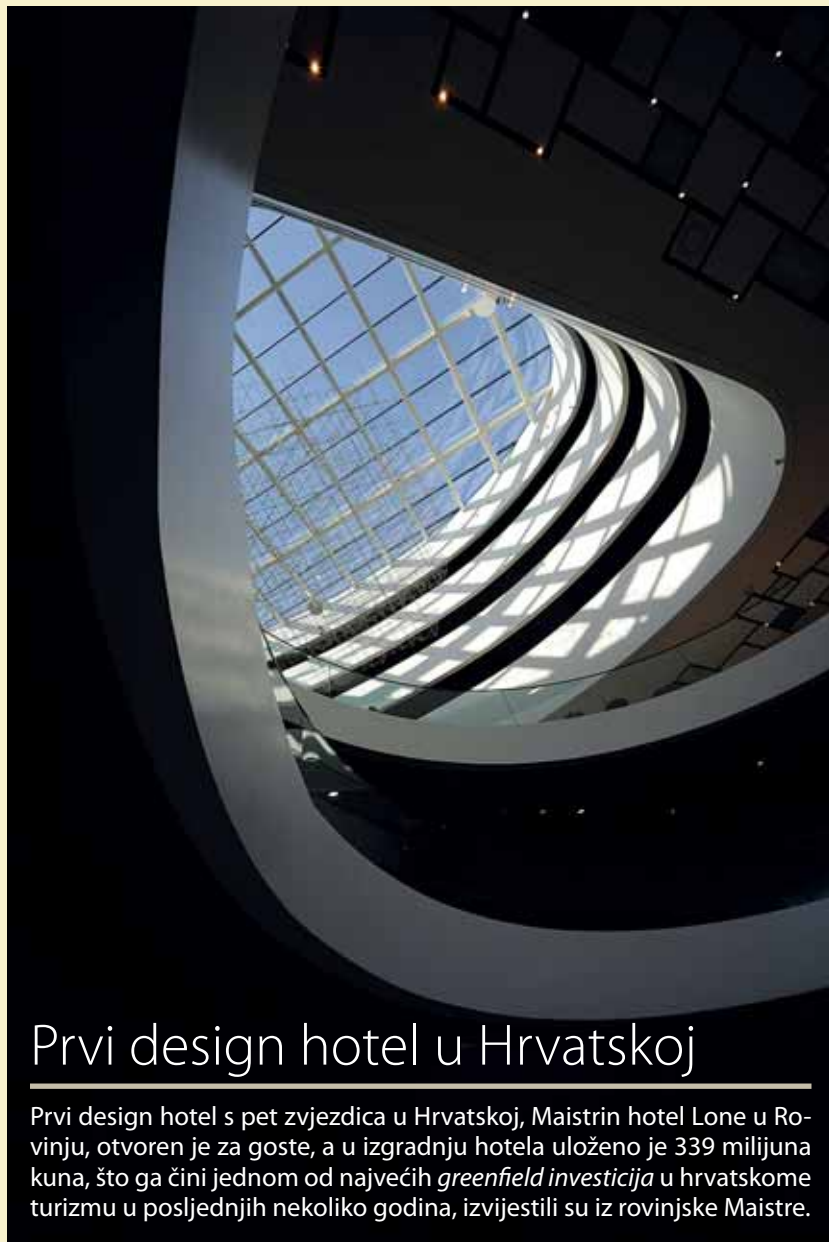
Folklorni festival u Karlovcu

Mimohodom kroz Karlovac započeo je "14. međunarodni festival folklor" s ukupno dvjestotinjak folklorša iz Čilea, Ruske Federacije, Makedonije, Slovačke, Turske i Vijetnama, te karlovačkog ansambla "Matija Gubec", tijekom kojeg su održani koncerti u Karlovcu, Samoboru, Topuskome, Dugoj Resi, Draganiću i Toplicama Lešću.

'Idu svati, mlade ni' na Opatovini

Ljetna zagrebačka kazališna oaza smijeha i vedrine, Zagrebačko histrionsko ljeto, u svoje 26. izdanje kreće premijerom komedije "Idu svati, mlade ni". Gorko-slatku komediju u čijem se podtekstu priče o bogatom povratniku u rodno selu u potrazi za bračnom družicom, što se pokaže malo težim zadatkom od očekivanoga s obzirom na više nego dobar interes potencijalnih mladenki, provlače mnogobrojni problemi aktualne hrvatske zbilje - autorski potpisuje Nino Škrabe, a redateljski Georgij Paro.

Prvi design hotel u Hrvatskoj

Prvi design hotel s pet zvjezdica u Hrvatskoj, Maistrin hotel Lone u Rovinju, otvoren je za goste, a u izgradnju hotela uloženo je 339 milijuna kuna, što ga čini jednom od najvećih *greenfield* investicija u hrvatskome turizmu u posljednjih nekoliko godina, izvijestili su iz rovinjske Maistre.

Ivanu Aralici nagrada Matice hrvatske

Nagrada Matice hrvatske za književnost i umjetnost "August Šenoa" dodijeljena je Ivanu Aralici za knjigu "Život nastanjen sjenama", a Nagradu Matice hrvatske za znanost "Oton Kučera" dobili su Miljenko Lapaine i Ivka Kljajić za biografski leksikon "Hrvatski kartografi". Nagrada za književnu i umjetničku kritiku "Antun Gustav Matoš" dodijeljena je Branimiru Bošnjaku za knjigu "Hrvatsko pjesništvo/pjesnici 20. st., I. i II.". Na slici su Ivan Aralica i Igor Zidić.

Spomenik legendarnom 'fiću'

U sklopu obilježavanja Dana osječkih branitelja, na križanju osječke Vukovarske i Trpimirove ulice otkrivena je umjetnička instalacija u spomen na crvenog "fiću" kojeg je 27. lipnja 1991. godine pregazio tenk tzv. JNA, čime je simbolički označen početak ratnih događaja i otpora velikosrpskom agresoru u Domovinskom ratu.

Vojvođanski Hrvati – prvaci

Nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata automatski je izborila i sudjelovanje na velikome Europskom prvenstvu koje se održava sljedeće godine u Austriji, a u kojem sudjeluju najbolje momčadi iseljene Hrvatske

Kapetan nogometne reprezentacije slovenskih Hrvata Alen Nadal s pokalom za osvojeno treće mjesto

Nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata osvojila je prvo mjesto

Napisao i snimio: **Zlatko Žužić**

U Zagrebu je 17., 18. i 19. lipnja održano Treće europsko nogometno prvenstvo autohtonih hrvatskih manjina, na kojem su se natjecale reprezentacije iz devet zemalja: Austrije, Crne Gore, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije. Ekipa su bile podijeljene u dvije natjecateljske skupine u kojima se igralo po sustavu svatko sa svakim. Pobjednici kvalifikacijskih skupina igrali su finale na maksiromskom stadionu u Zagrebu, dok su na istom stadionu drugoplasirane momčadi obje skupine igrale za treće mjesto.

Nakon što je nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata u dosadašnja dva prvenstva osvajala treće mjesto, uvijek gubeći utakmice u finalu ili polufinalu, ove godine uvjerljivo je pobijedila sve svoje protivnike i zaslužno osvojila titulu prvaka. Ovogodišnji vice-prvaci su Hrvati iz Austrije, dok je tre-

će mjesto osvojila reprezentacija Hrvata iz Slovenije.

STRATEGIJA REPREZENTACIJE

“Odigrali smo ukupno četiri utakmice, dvije u kvalifikacijskom dijelu i dvije u finalnom dijelu. Da smo doista bili najbolji govori činjenica da smo postigli osam zgoditaka, a da nismo primili nijedan”, kaže nam izbornik nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata Marinko Poljaković i dodaje da je mom-

čad ove godine, osim velikog iskustva jer je na okupu već četiri godine, pojačana igračima iz Beočina, Novog Sada, Sombora, Pačira i Golubinaca.

“Želja nam je u budućnosti pronaći i kvalitetne igrače iz uže Srbije i tako doista postati reprezentacija Hrvata iz Srbije, a ne samo iz Vojvodine kao do sada”, objašnjava nam strategiju razvoja reprezentacije izbornik Poljaković koji je i sam u reprezentaciji od prvoga dana, od 2006. godine.

Izbornik i koordinator nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata: Marinko Poljaković i Petar Kuntić

Ivan Zeba, Petar Barišić i novoizabrani predsjednik Povjerenstva Europskog nogometnog natjecanja reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina Mato Kliković

Ovom pobjedom na Trećem europskom nogometnom prvenstvu autohtonih hrvatskih manjina

nogometna reprezentacija vojvođanskih Hrvata automatski je izborila i sudjelovanje na velikome Europskom prvenstvu koje se održava sljedeće godine u Austriji, a u kojem sudjeluju najbolje momčadi iseljene Hrvatske. S obzirom na činjenicu da u Njemačkoj, Švicarskoj, Francuskoj i Švedskoj postoji više od 70 klubova koje su utemeljili Hrvati i koji igraju čak i svoje prvenstvo, te da se natječu u četvrtoj nogometnoj ligi svojih domicilnih država, doista je nerealno očekivati visoki plasman reprezentacije vojvođanskih Hrvata. Uz to, pobjednik toga velikoga Europskog prvenstva odlazi na Svjetsko nogometno prvenstvo koje se održava svake četiri godine i gdje igraju najbolje ekipe iseljenih Hrvata iz cijelog svijeta.

HVALEVRIJEDAN POSAO HNS-A

“Imajući u vidu da smo i članica Federalne unije nacionalnih manjina koja organizira i nogometno prvenstvo svih nacionalnih manjina u Europi, sljedeće godine gostovat ćemo u Njemačkoj, gdje su domaćini tamošnji Srbi. Na prošlom prvenstvu održanom u Švicarskoj osvojili smo visoko drugo mjesto te sljedeće godine u Njemačkoj očekujemo veliku športsku borbu i nadamo se ulasku u krug za dodjelu medalja”, kaže nam koordinator nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata Petar Kuntić i objašnjava da su oni zapravo momčad Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Vojvodini te da će pobjednički pokal iz Zagreba krasiti njihove prostorije u Subotici.

Kuntić je još naglasio da djelatnici Hrvatskoga nogometnog saveza organizacijom ovakvih turnira rade hvale-

Kapetani nogometnih reprezentacija svih zemalja sudionica

Kapetan nogometne reprezentacije austrijskih Hrvata Milan Janković s pokalom za osvojeno drugo mjesto Nogomet

Kapetan nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata Filip Ilovac sa pobjedničkim pokalom

vrijedan posao i daju svoj puni doprinos hrvatskim nacionalnim manjinama i iseljenicima jer je to snažan motiv koji zauzima. “Podrazumijeva se da se ne mogu svi Hrvati u domicilnim zemljama baviti samo politikom, sudjelovati u kulturnim društvima s hrvatskim predznakom i sličnim aktivnostima, neki su se odlučili i za šport koji se pokazao kao moćno sredstvo u jačanju nacionalne svijesti. Zbog toga smo na posljednjoj sjednici HNV-a predložili da se osim

nogometa oforme i slične reprezentacije u košarci, odbojci, rukometu i svim onim športovima za koje se pokaže interes”, kaže donedavni predsjednik Povjerenstva za natjecanje europskih nacionalnih manjina Petar Kuntić, koji je tu dužnost obnašao pune četiri godine. Na sjednici u Zagrebu, u sklopu prvenstva, za novog predsjednika Povjerenstva u sljedeće dvije godine izabran je Mate Kliković, gradišćanski Hrvat iz Austrije, dok je dopredsjednik Joso Medić, Hrvat iz Slovenije. ■

ENG Zagreb was the scene on June 17 to 19 of the Third European Football Championships for Indigenous Croatian Minority Communities with teams competing from nine countries: Austria, Montenegro, Italy, Hungary, Macedonia, Romania, Slovakia, Slovenia and Serbia.

OBNAVLJA SE STADION U MAKSIMIRU

Vodstvo Dinama odlučilo je u potpunosti obnoviti maksimirski stadion. Travnjak je postavljen, a radnici su paralelno s postavljanjem ostatka travnjaka odraditi i njegovu prvu košnju. U nastavlja se s postavljanjem sjedalica na tribinama i u novinarskim ložama, popravak puknutih cijevi, uređenje tunela i prostorija pod južnom tribinom, a postavljat će se i ostatak plavog platna ispod sjeverne tribine. Postavljat će se i ostatak sanitarnih čvorova pod zapadnom tribinom, a postojeći ispod juga i istoka su već preuređeni. Postavljene su i nove luksuzne sjedalice na klupi za rezervne igrače, trenera i ostale članove ekipe. Pohod Dinama prema Euroligi može početi...

Hotel Paradise

www.hotel-paradise.hr

info@hotel-paradise.hr

+385 1 3464 959

Hotel Paradise nudi široku lepezu hotelijersko-ugostiteljskih usluga.

Propodan je za smještaj poslovnih ljudi, turista i gostiju na proputovanju kroz grad. Opremljen je sa 12 vrhunski uređenih soba. Sve sobe su uređene prema zahtjevima modernog poslovnog gosta. Hotel je smješten u tihoj ulici, u zapadnom dijelu grada, u neposrednoj blizini poslovnog centra Jankomir, koji se u posljednje vrijeme ističe kao nezaobilazna poslovna zona sa brojnim inozemnim korporacijama i domaćim tvrtkama. Hotel je odlično pozicioniran spram autoceste i ostalih važnih prometnica, zračne luke, Zagrebačkog Velesajma i centra grada.

PREMINUO TOMISLAV IVIĆ

U petak 22. lipnja u splitskoj bolnici Firule u 78. godini preminuo je jedan od najvećih hrvatskih nogometnih trenera Tomislav Ivić. Ivić je rođen u Splitu 30. lipnja 1933. godine, a trenerskim poslom počeo se baviti 1967. godine u RNK Split. Najveće uspjehe Ivić je ostvario vodeći Hajduk tijekom 70-ih godina prošlog stoljeća kada je "bijele" vodio do tri naslova prvaka Jugoslavije (1974, 1975, 1979), te četiri naslova pobjednika Kupa (1972, 1973, 1974, 1976). Tijekom svoje bogate karijere Ivić je vodio klubove iz čak 14 država, te četiri nacionalne reprezentacije. Bio je prvakom Nizozemske s Ajaxom, Belgije s Anderlechtom, Portugala s Portom i Francuske s Marseilleom, a s Portom je osvojio i europski Superkup, te Interkontinentalni kup (1987). Mnogi hrvatski, ali i svjetski igrači upravo Ivića spominju kao trenera kod kojega su najviše napredovali.

LUCIJA I ANA ZANINOVIĆ NA OI U LONDONU

Nakon što je hrvatska taekwondo reprezentativka Lucija Zaninović izborila nastup na Olimpijskim igrama u Londonu osvojenim drugim mjestom na svjetskim kvalifikacijama koje se održavaju u glavnom gradu Azerbejdžana Bakuu, to je za rukom pošlo i njenoj sestri blizanki Ani. Put najboljoj taekwondošaici svijeta bio je izuzetno težak, jer su u njenoj olimpijskoj kategoriji do 57 kg i to na njenoj strani ždrijeba, bile su čak tri aktualne svjetske prvakinja iz kategorija do 53, 57 i 62 kilograma. Ana je osvojila brončanu medalju pobijedivši

Japanku Hamadu. Tako je Hrvatska reprezentacija uspjela preko svjetskih kvalifikacija u London poslati dvije taekwondošaice čime je još jednom dokazala da je u ovom trenutku među najvećim svjetskim velesilama, jer Španjolska ili Amerika za sada nemaju niti jednog predstavnika u Londonu, a Turska samo jednog. Ovim uspjehom stigli smo uz bok Iranu, Kini, Kineskom Tajpehu i Rusiji, a ispred Hrvatske je tek Koreja koja je plasirala sva četiri natjecatelja na OI.

HRVATSKI KANUISTI SVJETSKI PRVACI

Posljednjeg dana natjecanja na Svjetskom prvenstvu u sprint utrka kajak i kanua na divljim vodama, koje se održalo u Augsburgu u Njemačkoj, hrvatska reprezentacija osvojila je ekipni naslov svjetskih prvaka. U vrlo uzbudljivom nadmetanju Emil Miliham, Igor Gojić i Tomislav Lepan slavili su sa samo 72 stotinke ispred Francuza Guillaumea Alzingrea, Yanna Claudepierre i Tonyja Debraya. Brončanu medalju osvojili su reprezentativci Njemačke. Miliham, Gojić i Lepan tako su ekipnom naslovu europskih prvaka od prije mjesec dana iz Kraljeva, dodali i naslov svjetskih prvaka. Zanimljivo i u Kraljevu je bio jednak poredak na postolju.

KOŠARKAŠICE ODLIČNE PETE NA EP

Hrvatska ženska košarkaška reprezentacija osvojila je peto mjesto na Europskom prvenstvu u Poljskoj, te je time osigurala nastup na kvalifikacijskom turniru za odlazak na Olimpijske igre u Londonu sljedeće godine, a ujedno i izravni plasman na sljedeće EP koje će se održati za dvije godine u Francuskoj. Za najbolji plasman na dosadašnjim EP-ima naše su igralice u susretu za peto mjesto u Lodzu svladale Crnu Goru sa 73-59. Hrvatsku su do važne pobjede predvodile Jelena Ivezić sa 21 košem i osam skokova i Iva Ciglar sa 19 poena i pet asistencija, dok je Anna De Forge sa 18 ubačaja bila najefikasnija u sastavu Crne Gore.

PREKRASNA HRVATSKA OKOM FOTOGRAFA

Snimio: Filip Lučin (više fotografija prekrasne Hrvatske pogledajte na www.filipLucin.com)

Drveni most

Trogir je grad bogate povijesti smješten na kraju Kaštelanskog zaljeva, 25 km udaljen od Splita. Osnovali su ga u III. st. prije Krista grčki kolonisti s otoka Visa. Trogir je prepun kulturno-povijesnih spomenika, no ističe se trogirski katedrala čiji je portal zapadnih vrata izradio Majstor Radovan. Stari dio grada je na UNESCO-vu popisu spomenika svjetske kulturne baštine. Danas je Trogir grad od trinaestak tisuća stanovnika, čija ekonomija se temelji sve manje na poljoprivredi, brodogradnji i turizmu klasičnog tipa ("sunce i more"), nego sve više na posjetima kulturnim spomenicima kojima grad obiluje. A tu su i dvije moderne marine koje mogu prihvatiti do 500 brodova kojima se može otisnuti do dva naseljena otoka trogirskog arhipelaga, Velikog i Malog Drvenika.

Silueta Trogira pri izlasku sunca

Riva

Kala

